

การมีส่วนร่วมของประชาชนต่อการบริหารงานองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น
องค์การบริหารส่วนตำบลเกาะลิบง อำเภอกันตัง จังหวัดตรัง
Participation of the people in the administration of local
government organizations. Koh Libong Subdistrict Administrative
Organization, Kantang District, Trang Province

สุวิทย์ ตันติสัจกุล

การค้นคว้าอิสระฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตาม
หลักสูตรรัฐศาสตรมหาบัณฑิต
คณะวิทยาการจัดการ
สถาบันวิทยาการจัดการแห่งแปซิฟิก
ปีการศึกษา 2568

การมีส่วนร่วมของประชาชนต่อการบริหารงานองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น
องค์การบริหารส่วนตำบลเกาะลิบง อำเภอกันตัง จังหวัดตรัง
Participation of the people in the administration of local
government organizations. Koh Libong Subdistrict Administrative
Organization, Kantang District, Trang Province

สุวิทย์ ตันติสัจกุล

การค้นคว้าอิสระฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตาม
หลักสูตรรัฐศาสตรมหาบัณฑิต
คณะวิทยาการจัดการ
สถาบันวิทยาการจัดการแห่งแปซิฟิก
ปีการศึกษา 2568

ชื่อเรื่อง การมีส่วนร่วมของประชาชนต่อการบริหารงานองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น
องค์การบริหารส่วนตำบลเกาะลิบง อำเภอกันตัง จังหวัดตรัง
ผู้วิจัย นายสุวิทย์ ตันตีสัจกุล
ชื่อปริญญา รัฐศาสตรมหาบัณฑิต

คณะกรรมการสอบ

..... ประธานกรรมการ
(ศาสตราจารย์ ดร.สมศักดิ์ สามัคคีธรรม)

..... กรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุจิตรา สามัคคีธรรม)

..... กรรมการและเลขานุการ
(รองศาสตราจารย์ .ดร.สุวิมล วงศ์สิงห์ทอง)

คณะวิทยาการจัดการ สถาบันวิทยาการจัดการแห่งแปซิฟิก อนุมัติให้รายงานการ
ค้นคว้าอิสระฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรรัฐศาสตรมหาบัณฑิต

..... คณบดี
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.พีระ พันธุ์งาม)

กิตติกรรมประกาศ

การค้นคว้าอิสระเล่มนี้สำเร็จลงได้ ด้วยความกรุณาและความช่วยเหลือเป็นอย่างดียิ่งจาก ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุจิตรา สามัคคีธรรมอาจารย์ที่ปรึกษาและรองศาสตราจารย์ ดร.สุวิมล วงศ์สิงห์ทอง อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม ที่กรุณาให้คำแนะนำ และตรวจแก้ไข ข้อบกพร่อง ด้วยความเอาใจใส่ตลอดมาตั้งแต่ต้นจนเสร็จเรียบร้อย ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณ ไว้เป็นอย่างสูงและขอกราบขอบพระคุณคณาจารย์ประจำหลักสูตรรัฐศาสตรมหาบัณฑิตทุกท่านที่ให้ความช่วยเหลืออย่างดี

ขอขอบพระคุณ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. พิระ พันธุ์งาม, ผู้ช่วยศาสตราจารย์.ดร. สุจิตรา สามัคคีธรรม, ดร. สุชาติ ใจภักดี ที่ได้กรุณาเป็นผู้เชี่ยวชาญพิจารณาความถูกต้องและความเที่ยงตรงในด้านเนื้อหาของแบบสอบถาม

ขอขอบพระคุณอาจารย์ สุภัสรา บุญเรือง บัณฑิตศึกษา ที่ให้ความกรุณาแนะนำ ชี้แนะ และเอาใจใส่ในการศึกษาจนสำเร็จการศึกษา พร้อมทั้งการตรวจแก้ไขรูปเล่มให้เสร็จสมบูรณ์

ขอขอบพระคุณประชาชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลเกาะลิบง จำนวน 380 คน ที่ได้กรุณาตอบแบบสอบถามเพื่อการศึกษาอิสระในครั้งนี้

ขอขอบพระคุณบิดามารดาครูอาจารย์ทุกท่านที่ประสิทธิ์ประสาทวิทยากรวางรากฐานแก่ผู้วิจัยและท่านอื่น ๆ ที่ไม่ได้กล่าวนามไว้ ณ ที่นี้ที่ได้กรุณาให้ความร่วมมือ และข้อเสนอแนะในการทำการค้นคว้าอิสระในครั้งนี้

สุวิทย์ ดันตีสักกุล

ชื่อเรื่อง	: การมีส่วนร่วมของประชาชนต่อการบริหารงานองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นองค์การบริหารส่วนตำบลเกาะลิบง อำเภอกันตัง จังหวัดตรัง
ผู้วิจัย	: สุวิทย์ ต้นดีสกุล
ชื่อปริญญา	: รัฐศาสตรมหาบัณฑิต
อาจารย์ที่ปรึกษา	: ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุจิตรา สามัคคีธรรม
อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม	: รองศาสตราจารย์ ดร.สุวิมล วงศ์สิงห์ทอง
ปีที่สำเร็จการศึกษา	: 2568
สถาบัน	: สถาบันวิทยาการจัดการแห่งแปซิฟิก

บทคัดย่อ

การศึกษานี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1. เพื่อศึกษาระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนต่อการบริหารงานองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นองค์การบริหารส่วนตำบลเกาะลิบง อำเภอกันตัง จังหวัดตรัง 2. เพื่อเปรียบเทียบปัจจัยประชากรศาสตร์ ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา สถานภาพครอบครัว และอาชีพ ต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนต่อการบริหารงานองค์การบริหารส่วนตำบลเกาะลิบง อำเภอกันตัง จังหวัดตรัง

ประชากรในการศึกษา ได้แก่ ในพื้นที่ตำบลเกาะลิบง อำเภอกันตัง ประชาชนจังหวัดตรัง จำนวน 7,422 คน โดยใช้กลุ่มตัวอย่างจำนวน 380 คน สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ ได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน t-test และ F-test เมื่อพบความแตกต่าง จะทำการการเปรียบเทียบเชิงซ้อนด้วยวิธี LSD (Least Significant Difference)

ผลการศึกษาพบว่า ระดับความสำคัญของการมีส่วนร่วมของประชาชนต่อการบริหารงานองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นองค์การบริหารส่วนตำบลเกาะลิบง อำเภอกันตัง จังหวัดตรัง ให้ความสำคัญเกี่ยวกับปัจจัยด้านภาพรวมในแต่ละด้าน โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก และการวิเคราะห์เปรียบเทียบความแตกต่างของการมีส่วนร่วมของประชาชนตาม เพศ อายุ มีความแตกต่างกันทางสถิติ ที่นัยสำคัญ 0.05 ส่วนระดับการศึกษา สถานภาพ อาชีพ ในภาพรวมพบว่า ไม่มีความแตกต่างกัน ทางสถิติที่นัยสำคัญทางสถิติ 0.05

คำสำคัญ: การมีส่วนร่วม, การบริหารงาน, ตำบลเกาะลิบง

Title : Participation of the people in the administration of local government organizations.Koh Libong Subdistrict Administrative Organization, Kantang District, Trang Province

Author : Suwit Tuntisatjakul

Degree : Master of Political Science

Advisor : Asst.Prof. Dr.Sujira Samakkeetham

Co-Advisor : Assoc.Prof. Dr.Suwimon Vongsingthong

Graduated Year : 2025

Institute : Pacific Institute of Management Science

Abstract

The purposes of this study were to study the level of public participation in the administration of Koh Libong Subdistrict Administrative Organization, Kantang District, Trang Province. To compare the participation of people in the administration of Koh Libong Subdistrict Administrative Organization, Kantang District, Trang Province classified by gender, age, education, marital status, occupation and in the sub-district Administrative Organization Population. The population in the study area were 7,422 peoples. The samples were used 380 peoples by using Yamane's sampling method. The instrument in this study were the questionnaire with 3 sections, including section 1 General Information were a checklist questionnaire regarding the status of respondents, section 2 Information about people participated in the administration of Koh Libong Sub-district Administration Organization, Kantang District, Trang Province with 4 factors of the authority and function of the Subdistrict Administration Organization. This section had used the questionnaire with 5 rating scales (Likert). And section 3 Problems and Suggestions for general comment were analyzed by One-Way ANOVA statistic.

The data analysis has revealed the level of public participation in administration of the authority of Koh Libong Sub-district Administration Organization, Kantang District, Trang Province. Overall factors were found to be at a high level. And the participation comparative analysis as individuals of the gender, age in the subdistrict administrative organization were not statistically significant difference at level of 0.05, the participation comparative analysis as individuals of the Education, Marital status and Occupation in the subdistrict administrative organization were statistically significant difference at level of 0.05

Keywords : Participation, Management, Koh Libong

สารบัญ

	หน้า
กิตติกรรมประกาศ	ก
บทคัดย่อภาษาไทย	ข
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	ค
สารบัญ	ง
สารบัญตาราง	จ
สารบัญภาพ	ฉ
บทที่ 1 บทนำ	1
1.1 ความสำคัญ และที่มาของปัญหา	1
1.2 วัตถุประสงค์ของการวิจัย	3
1.3 ขอบเขตการวิจัย	3
1.4 สมมุติฐานของการวิจัย	3
1.5 กรอบแนวคิดของการวิจัย	4
1.6 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ	5
1.6 นิยามศัพท์เฉพาะ	5
บทที่ 2 แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	6
2.1 แนวคิด ทฤษฎี	6
2.2 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	23
บทที่ 3 วิธีดำเนินการวิจัย	32
3.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่างในการวิจัย	32
3.2 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	33
3.3 การเก็บรวบรวมข้อมูล	35
3.4 การวิเคราะห์ข้อมูล	35
3.5 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล	35
บทที่ 4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	37
4.1 สัญลักณ์ที่ใช้ในการวิจัย	37
4.2 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	37
บทที่ 5 สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ	51
5.1 สรุปผลการวิจัย	51
5.2 อภิปรายผล	53
5.3 ข้อเสนอแนะ	55
บรรณานุกรม	56
ภาคผนวก	61
ประวัติผู้วิจัย	68

สารบัญตาราง

ตารางที่	หน้า
3.1 จำนวนกลุ่มตัวอย่างของแต่ละหมู่บ้าน	33
4.1 ผลการวิเคราะห์สถานภาพของผู้ให้ข้อมูล	38
4.2 ค่าเฉลี่ย และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของการมีส่วนร่วมของประชาชนต่อการ บริหารงานองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น องค์การบริหารส่วนตำบลเกาะลิบง อำเภอกันตัง จังหวัดตรัง ด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ	40
4.3 ค่าเฉลี่ย และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของการมีส่วนร่วมของประชาชนต่อการ บริหารงานองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น องค์การบริหารส่วนตำบลเกาะลิบง อำเภอกันตัง จังหวัดตรัง ด้านการมีส่วนร่วมในการปฏิบัติการ	41
4.4 ค่าเฉลี่ย และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของการมีส่วนร่วมของประชาชนต่อการ บริหารงานองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น องค์การบริหารส่วนตำบลเกาะลิบง อำเภอกันตัง จังหวัดตรัง ด้านการมีส่วนร่วมในผลประโยชน์	42
4.5 ค่าเฉลี่ย และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของการมีส่วนร่วมของประชาชนต่อการ บริหารงานองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น องค์การบริหารส่วนตำบลเกาะลิบง อำเภอกันตัง จังหวัดตรัง ด้านการมีส่วนร่วมในการประเมินผล	43
4.6 ค่าเฉลี่ย และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของการมีส่วนร่วมของประชาชนต่อการ บริหารงานองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น องค์การบริหารส่วนตำบลเกาะลิบง อำเภอกันตัง จังหวัดตรัง โดยภาพรวม	44
4.7 ผลการทดสอบ t-test ปัจจัยส่วนบุคคลด้านเพศ ต่อการมีส่วนร่วมในการบริหารงาน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น องค์การบริหารส่วนตำบลเกาะลิบง อำเภอกันตัง จังหวัดตรัง	44
4.8 ผลการทดสอบความแปรปรวนทางเดียว (One-Way ANOVA) ปัจจัยส่วนบุคคล ด้านอายุ ต่อการมีส่วนร่วมในการบริหารงานองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น องค์การ บริหารส่วนตำบลเกาะลิบง อำเภอกันตัง จังหวัดตรัง	45
4.9 การเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ยของอายุ ต่อการมีส่วนร่วมในการ บริหารงานองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น องค์การบริหารส่วนตำบลเกาะลิบง อำเภอกันตัง จังหวัดตรัง จำแนกเป็นรายคู่ด้วยวิธี LSD	46
4.10 ผลการทดสอบความแปรปรวนทางเดียว (One-Way ANOVA) ปัจจัยส่วนบุคคล ด้านระดับการศึกษาต่อการมีส่วนร่วมในการบริหารงานองค์กรปกครองส่วน ท้องถิ่น องค์การบริหารส่วนตำบลเกาะลิบง อำเภอกันตัง จังหวัดตรัง	47
4.11 ผลการทดสอบความแปรปรวนทางเดียว (One-Way ANOVA) ปัจจัยส่วนบุคคล ด้านสถานภาพ ต่อการมีส่วนร่วมในการบริหารงานองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น องค์การบริหารส่วนตำบล เกาะลิบง อำเภอกันตัง จังหวัดตรัง	48

สารบัญภาพ

ภาพที่		หน้า
1.1	กรอบแนวคิดในการวิจัย	4

บทที่ 1

บทนำ

1.1 ความเป็นมา และความสำคัญของปัญหา

ในปัจจุบันนี้เป็นที่ยอมรับกันว่า “ความสำเร็จของการบริหารงานทั้งในภาครัฐบาล และเอกชน มิได้ขึ้นอยู่กับความสามารถของผู้บริหารเท่านั้น แต่ยังต้องอาศัยความรู้ความชำนาญและความร่วมมือจากผู้ตามประกอบด้วย ฉะนั้นการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจของผู้ตามจึงเป็นเรื่องที่สำคัญทั้งนี้ เพราะนอกจากจะสอดคล้องกับวิถีทางของการบริหารตามปรัชญาประชาธิปไตยแล้วยังก่อให้เกิดผลดีต่อหมู่คณะ และผลงานขององค์กรด้วย นอกจากนี้ตามความเข้าใจของนักวิชาการบางคนเห็นว่าการมีส่วนร่วมตามครรลองของประชาธิปไตยไม่เพียงแต่เป็นสิ่งที่จำเป็นเท่านั้น หากยังเป็นสิ่งที่หลีกเลี่ยงไม่ได้เสียอีกด้วยในสภาวะการณ์ปัจจุบันจนทำให้คนเชื่อว่าศตวรรษแห่ง “การระเบิดการมีส่วนร่วม” (Participation explosion)” (วรทัต ล้วนันท์, 2545)

จากสถานการณ์ของประเทศไทยได้มีการเปลี่ยนแปลงไปอย่างมาก ทั้งในด้านเศรษฐกิจสังคม และการเมือง ซึ่งส่งผลกระทบโดยตรงและทางอ้อมต่อวิถีการดำรงชีพของประชาชนอย่างกว้างขวาง โดยเฉพาะการประกาศใช้รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยพุทธศักราช 2540 ที่มีเนื้อหาสาระเกี่ยวกับการปรับปรุงสิทธิ เสรีภาพ หน้าที่ และการมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารงานของรัฐบาล การปรับปรุงโครงสร้างการบริหารงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น รวมทั้งการเร่งรัดให้มีการกระจายอำนาจในการบริหารและการจัดบริการสาธารณะไปสู่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นโดยเร็วทั้งนี้ เพื่อให้การบริหารงานและการให้บริการสาธารณะของรัฐเป็นไปด้วยความคล่องตัว มีประสิทธิภาพ และสามารถตอบสนองต่อปัญหาและความต้องการของประชาชนได้ดียิ่งขึ้น องค์การบริหารส่วนตำบล เป็นหน่วยองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นรูปแบบหนึ่ง ที่จัดตั้งขึ้นตามพระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. 2537 แก้ไขเพิ่มเติม พ.ศ.2542 เป็นรูปแบบของการปกครองที่เกิดจากการกระจายอำนาจการปกครองจากส่วนกลางไปยังท้องถิ่น เพื่อวัตถุประสงค์ในอันที่จะให้ประชาชนในท้องถิ่นได้มีโอกาสการเรียนรู้และดำเนินกิจกรรมต่างๆ ในการปกครองท้องถิ่นด้วยตัวเอง เพื่อตอบสนองต่อการแก้ไขปัญหาความต้องการของประชาชนในท้องถิ่นโดยมีองค์ประกอบที่สำคัญของการปกครองท้องถิ่น คือ 1. เป็นองค์กรที่มีฐานะเป็นนิติบุคคล 2. มีสภาและผู้บริหารระดับท้องถิ่นมาจากการเลือกตั้ง 3. มีอิสระในการปกครองตนเอง 4. มีขอบเขตของการปกครอง ที่ชัดเจนและเหมาะสม 5. มีงบประมาณรายได้เป็นของตนเองอย่างเพียงพอ 6. มีบุคลากรปฏิบัติงานของตนเอง 7. มีอำนาจออกข้อบังคับ ระเบียบ กฎหมายท้องถิ่นภายใต้ขอบเขตของกฎหมายแม่บท และ 8. มีการควบคุมดูแลของรัฐ เพื่อประโยชน์และความมั่นคงของรัฐ และประชาชนโดยมีส่วนร่วม (วรวิสิทธิ์ กาญจนสูตร, 2546)

ภายใต้เจตนารมณ์ของรัฐธรรมนูญแห่ง ราชอาณาจักรไทยพ.ศ. 2550 ที่มุ่งเน้นให้ความสำคัญของแนวนโยบายพื้นฐานแห่งรัฐ ว่าด้วยการปกครองท้องถิ่นได้มีการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ตามพระราชบัญญัติกำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2542 แผนกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (ฉบับที่ 2)

พ.ศ.2551 และแผนปฏิบัติการกำหนดขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (ฉบับที่ 2) ซึ่งได้ถ่ายโอนภารกิจในการพัฒนาเพื่อตอบสนองต่อปัญหา และความต้องการของประชาชนภายในเขตองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นตามระเบียบกระทรวงมหาดไทย ว่าด้วยการจัดทำแผนพัฒนาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2548 ข้อ 18 กำหนดให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจัดทำและทบทวนแผนพัฒนาแผนยุทธศาสตร์การพัฒนา ซึ่งเป็นแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นโดยต้องมีการประสานและบูรณาการ การจัดทำแผนพัฒนาระหว่างองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นด้วยกันเองในเขตจังหวัด และสอดคล้องกับแผนยุทธศาสตร์การพัฒนา กลุ่มจังหวัดอันมีลักษณะเป็นการกำหนดรายละเอียดแผนงาน / โครงการพัฒนาที่จัดทำขึ้นสำหรับปีงบประมาณในแต่ละปีซึ่งมีความต่อเนื่องและเป็นแผนกำหนดกรอบคลุมระยะเวลาสามปี จะมีความเชื่อมโยงกับการจัดทำงบประมาณประจำปีอย่างใกล้ชิด โดยเฉพาะอย่างยิ่งการจัดทำงบประมาณในระบบมุ่งเน้นผลงานและเพื่อให้กระบวนการจัดทำงบประมาณเป็นไปด้วยความรอบคอบและผ่านกระบวนการการมีส่วนร่วมของประชาชน (กันยารัตน์ จันทรสว่าง, 2553)

จากผลการเปลี่ยนแปลงดังกล่าว จึงมีความจำเป็นอย่างยิ่งที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นทุกแห่งจะต้องมีการเตรียมการเพื่อรองรับมาตรการในการถ่ายโอนภารกิจ งบประมาณ และอัตรากำลังจากส่วนกลางและส่วนภูมิภาคตามที่กฎหมายกำหนด เพื่อที่จะสามารถปฏิบัติภารกิจตามที่ได้รับมอบหมายได้อย่างมีประสิทธิภาพการมีส่วนร่วมของประชาชนจึงเป็นสิ่งสำคัญอย่างยิ่ง ที่จะสนับสนุนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในการวิเคราะห์สภาพปัญหาและความต้องการของท้องถิ่น เพื่อนำไปสู่การกำหนดจุดหมายในการพัฒนา การกำหนดภารกิจ และแนวทางการดำเนินการเพื่อนำไปสู่จุดหมายอย่างเป็นระบบ ซึ่งจะช่วยให้การกำหนดแผนงานและโครงการขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีทิศทาง ที่สอดคล้องและประสานสนับสนุนในจุดมุ่งหมายร่วมกัน ซึ่งนอกจากจะทำให้ปัญหาและความต้องการได้รับการตอบสนองอย่างเหมาะสมแล้ว ยังเป็นการบริหารทรัพยากรที่มีอย่างจำกัดให้เกิดประโยชน์อย่างสูงสุด

องค์การบริหารส่วนตำบลเกาะลิบงได้ทำการพัฒนาท้องถิ่น ทั้งโครงสร้างพื้นฐานทั่วไป เช่น การก่อสร้าง และซ่อมแซม ถนน สะพาน และแหล่งน้ำต่างๆ ทางด้านการพัฒนาคุณภาพชีวิต เช่น การสนับสนุนและส่งเสริมกลุ่มอาชีพต่างๆ การส่งเสริมให้ผู้ด้อยโอกาส การช่วยเหลือและบรรเทาสาธารณภัยต่างๆ ให้แก่ราษฎร โดยการเน้นการบริการให้เกิดความพอใจแก่ราษฎรอย่างสูงสุด เพื่อพัฒนาให้ตำบลเกาะลิบง มีความเจริญรุ่งเรืองยิ่งขึ้นไปปัญหาการมีส่วนร่วมของประชาชนต่อการบริหารงานองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นองค์การบริหารส่วนตำบลเกาะลิบง พบว่าประชาชนได้ร้องเรียนเป็นหนังสือถึงนายกองค์การบริหารส่วนตำบลเกาะลิบง และท้องถิ่นเดือนละประมาณ 10 กว่าเรื่อง รวมเป็นปีละประมาณ 100 กว่าเรื่อง เช่น เรื่องประชาชนไม่มีส่วนร่วมในการตัดสินใจ ไม่มีส่วนร่วม ในการปฏิบัติการไม่มีส่วนร่วมในผลประโยชน์ท้องถิ่น และไม่มีส่วนร่วมในการประเมินผล

จากเหตุผลที่กล่าวมาข้างต้น ทำให้ผู้ศึกษามีความสนใจที่จะศึกษาว่าประชาชนมีส่วนร่วมต่อการบริหารงานปกครองส่วนท้องถิ่นองค์การบริหารส่วนตำบลเกาะลิบง มากน้อยเพียงไรและความคิดเห็นของประชาชนในการมีส่วนร่วมการบริหารงานส่วนตำบลเกาะลิบง มากน้อยแค่ไหน เพราะผู้ศึกษาได้ปฏิบัติงานอยู่ในเขตพื้นที่ขององค์การบริหารส่วนตำบลเกาะลิบง และได้มีโอกาสสัมผัสกับผู้บริหารองค์การบริหารส่วนตำบลเกาะลิบง จึงมีความสนใจที่จะศึกษาเรื่องการมีส่วนร่วมของ

ประชาชนต่อการบริหารงานปกครองส่วนท้องถิ่น ศึกษาเฉพาะกรณีองค์การบริหารส่วนตำบลเกาะลิบง อำเภอกันตัง จังหวัดตรัง เพื่อนำหลักผลการศึกษาไปใช้ให้เกิดประโยชน์ในองค์การบริหารส่วนตำบลเกาะลิบง ต่อไป

1.2 วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนต่อการบริหารงานองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นองค์การบริหารส่วนตำบลเกาะลิบง อำเภอกันตัง จังหวัดตรัง
2. เพื่อศึกษาเปรียบเทียบปัจจัยประชากรศาสตร์ ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา สถานภาพครอบครัว และอาชีพ ต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนต่อการบริหารงานองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นองค์การบริหารส่วนตำบลเกาะลิบง อำเภอกันตัง จังหวัดตรัง

1.3 สมมุติฐานในการวิจัย

ประชาชนที่มีเพศอายุระดับการศึกษาสถานภาพครอบครัว และอาชีพ ที่มีความแตกต่าง มีส่วนร่วมต่อการบริหารงานองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น องค์การบริหารส่วนตำบลเกาะลิบง อำเภอกันตัง จังหวัดตรัง แตกต่างกัน

1.4 ขอบเขตของการวิจัย

การศึกษาวิจัย การมีส่วนร่วมของประชาชนต่อการบริหารงานปกครองส่วนท้องถิ่น องค์การบริหารส่วนตำบลเกาะลิบง อำเภอกันตัง จังหวัดตรังครั้งนี้ได้กำหนดขอบเขตของการศึกษาไว้ ดังนี้

ขอบเขตด้านเนื้อหา

การวิจัยเรื่องการมีส่วนร่วมของประชาชนต่อการบริหารงานองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นองค์การบริหารส่วนตำบลเกาะลิบง อำเภอกันตัง จังหวัดตรัง จากแนวคิดทฤษฎี และเอกสาร ในส่วนที่เกี่ยวข้องกับโครงสร้างการบริหาร ตลอดจนศึกษากฎหมาย ระเบียบ และข้อบังคับ อำนาจหน้าที่ ในส่วนที่เกี่ยวข้องกับการปกครองส่วนท้องถิ่นรูปแบบการบริหารส่วนตำบล และเอกสารรายงานการวิจัยซึ่งมีผู้ศึกษาไว้บ้างพอสมควร เก็บข้อมูลจากแบบสอบถามที่มีโครงสร้าง ประกอบด้วยตัวแปรต้น ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา สถานภาพครอบครัว และอาชีพตัวแปรตาม ได้แก่ ด้านการมีส่วนร่วม ในการตัดสินใจด้านการมีส่วนร่วมในการปฏิบัติการ ด้านการมีส่วนร่วมในผลประโยชน์ และด้านการมีส่วนร่วมในการประเมินผล

ขอบเขตประชากร

ประชากร ได้แก่ประชาชนที่อาศัยอยู่ในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลเกาะลิบง อำเภอกันตัง จังหวัดตรัง ซึ่งมีจำนวนประชากร 7,422 คน (สถิติสำนักทะเบียนราษฎรของอำเภอกันตัง, ธันวาคม 2566)

กลุ่มตัวอย่างได้จากการคำนวณตามสูตรของทาโรยามาเน (Yamane T.1973) จำนวน 380 คน และใช้วิธีการสุ่มแบบชั้นภูมิ (Stratified Sampling)

ขอบเขตด้านพื้นที่

ประชาชนที่อาศัยอยู่ในเขตพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลเกาะลิบง อำเภอกันตัง จังหวัดตรัง มีทั้งสิ้น จำนวนทั้งหมด 8 หมู่บ้านได้แก่หมู่ที่ 1 บ้านโคกสะทอน หมู่ที่ 2 บ้านเกาะมุกด์ หมู่ที่ 3 บ้าน

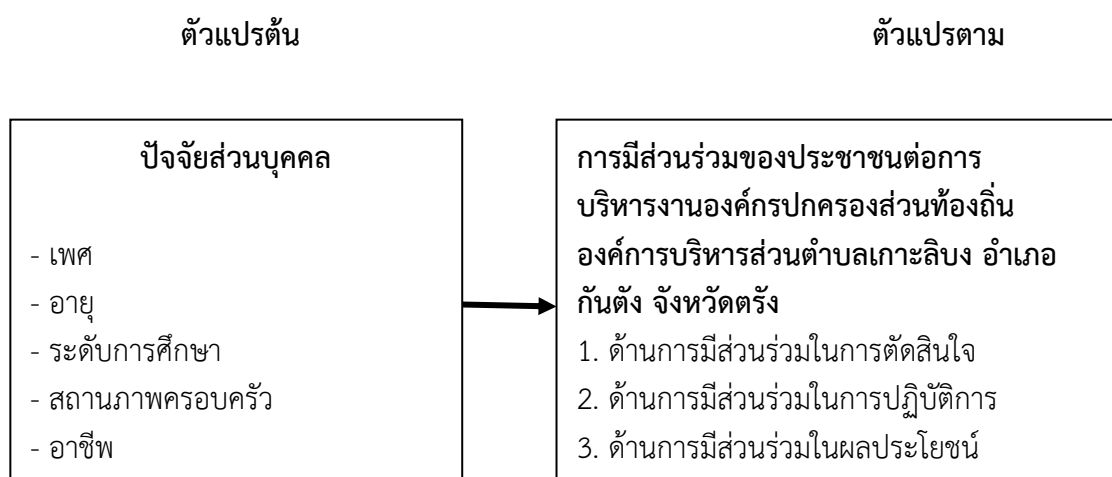
มดตะนอย หมู่ที่ 4 บ้านบาตูปูเต๊ะ หมู่ที่ 5 บ้านหลังเขา หมู่ที่ 6 บ้านเจ้าไหม หมู่ที่ 7 บ้านทรายแก้ว และหมู่ที่ 8 บ้านสุโหงปาตู

ขอบเขตด้านระยะเวลา

ขอบเขตด้านระยะเวลา ในการศึกษาวิจัยในครั้งนี้มีขอบเขตด้านระยะเวลา ระหว่างเดือน มีนาคม – พฤศจิกายน 2567

1.5 กรอบแนวคิดของการวิจัย

งานวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้ศึกษาเรื่องการมีส่วนร่วมของประชาชนต่อการบริหารงานองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ขององค์การบริหารส่วนตำบลเกาะลิบง อำเภอกันตัง จังหวัดตรัง โดยศึกษาการมีส่วนร่วมของประชาชน ตามแนวคิดของ แอนดรูว์ และสตีเฟล (Andrew & Stiefel, 1980 อ้างถึงใน ทานตะวัน อินทร์จันทร์, 2546, หน้า 19) ได้กล่าวถึงลักษณะของการมีส่วนร่วมไว้ 4 ด้าน คือ 1. การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ 2. การมีส่วนร่วมในการปฏิบัติ 3. การมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์ และ 4. การมีส่วนร่วมในการประเมินผล

ภาพที่ 1.1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

1.6 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. องค์การบริหารส่วนตำบลเกาะลิบง อำเภอกันตัง จังหวัดตรัง สามารถนำผลการวิจัยนี้ไปปรับปรุงแก้ไข เพื่อให้สอดคล้องกับความต้องการของประชาชน ในพื้นที่
2. ประชาชนได้เข้ามามีบทบาทในการมีส่วนร่วมในการบริหารงานองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นองค์การบริหารส่วนตำบลเกาะลิบง อำเภอกันตัง จังหวัดตรัง
3. ได้สารสนเทศเป็นข้อกำหนดแนวทางการบริหารของ องค์การบริหารส่วนตำบลเกาะลิบง ที่คำนึงถึงการมีส่วนร่วมของประชาชน

1.7 นิยามศัพท์

องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น หมายถึง องค์การบริหารส่วนตำบลเกาะลิบง อำเภอกันตัง จังหวัดตรัง

การมีส่วนร่วมของประชาชนต่อการบริหารงานองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น องค์การบริหารส่วนตำบลเกาะลิบง

หมายถึง การที่ประชาชนได้เข้าไปมีส่วนร่วมในการบริหารงานองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น องค์การบริหารส่วนตำบลเกาะลิบง อำเภอกันตัง จังหวัดตรัง 4 ด้าน ได้แก่ (1) การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ (2) การมีส่วนร่วมในการปฏิบัติการ (3) การมีส่วนร่วมในผลประโยชน์ และ (4) การมีส่วนร่วมในการประเมินผล

การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ หมายถึง กระบวนการของการตัดสินใจโดยกำหนดความต้องการและการจัดลำดับความสำคัญ ต่อจากนั้นก็เลือกนโยบายและประชาชนที่เกี่ยวข้องการตัดสินใจนี้เป็นกระบวนการต่อเนื่องที่ต้องดำเนินการตั้งแต่การตัดสินใจในช่วงเริ่มต้น การตัดสินใจในช่วงดำเนินการวางแผนและการตัดสินใจในช่วงการปฏิบัติตามแผนที่วางไว้

การมีส่วนร่วมในการปฏิบัติการ หมายถึง การกระจายโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมทางการเมือง และการบริหารเกี่ยวกับการตัดสินใจในเรื่องต่าง ๆ รวมทั้งการจัดสรรทรัพยากรของชุมชนและของชาติ ซึ่งจะส่งผลกระทบต่อวิถีชีวิตและความเป็นอยู่ของประชาชนโดยการให้ข้อมูล แสดงความคิดเห็นให้คำแนะนำปรึกษา ร่วมวางแผน ร่วมปฏิบัติ รวมตลอดจนการควบคุมโดยตรงจากประชาชน

การมีส่วนร่วมในผลประโยชน์ หมายถึง การให้ประชาชนเข้ามาเกี่ยวข้องในกระบวนการตัดสินใจ กระบวนการดำเนินโครงการ และร่วมรับผลประโยชน์จากโครงการพัฒนา รวมถึงความพยายามที่จะประเมินผลโครงการนั้น ๆ ด้วย

การมีส่วนร่วมในการประเมินผล หมายถึง การวัดผลและวิเคราะห์ผลของการดำเนินงานรวมทั้งเป็นการค้นหาข้อดีและข้อบกพร่องเพื่อหาแนวทางแก้ไขการทำงานให้มีประสิทธิภาพต่อไป

บทที่ 2

แนวคิดทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ในการศึกษาการมีส่วนร่วมของประชาชนต่อการบริหารงานปกครองส่วนท้องถิ่น องค์การบริหารส่วนตำบลเกาะลิบง อำเภอกันตัง จังหวัดตรัง มีแนวความคิด และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ตลอดจนเอกสารต่าง ๆ ซึ่งได้นำมาใช้เป็นแนวทางการศึกษา ดังนี้

- 2.1 แนวความคิดการปกครองท้องถิ่น
- 2.2 ทฤษฎีการมีส่วนร่วม
- 2.3 แนวความคิดการมีส่วนร่วม
- 2.4 แนวความคิดเกี่ยวกับการบริหาร
- 2.5 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

2.1 แนวความคิดการปกครองท้องถิ่น

ความหมายของการปกครองท้องถิ่น การปกครองท้องถิ่นในรูปแบบของการปกครองตนเอง (Local Self Government) ได้มีนักวิชาการหลายท่านได้ให้ความหมายไว้ ดังนี้

เดเนียล วิท 2546, (20) ได้ให้คำนิยามไว้ว่า “การปกครองท้องถิ่น หมายถึง การปกครอง ที่รัฐบาลกลางให้อำนาจ หรือกระจายอำนาจไปให้หน่วยงานการปกครองท้องถิ่น เพื่อเปิดโอกาสให้ประชาชนในท้องถิ่นได้มีอำนาจในการปกครองร่วมกันทั้งหมด หรือเพียงบางส่วนในการบริหารท้องถิ่นตามหลักการที่ว่าถ้าอำนาจปกครองมาจากประชาชนในท้องถิ่นแล้ว รัฐบาลของท้องถิ่นก็ย่อมเป็นรัฐบาลของประชาชนโดยประชาชนและเพื่อประชาชน ดังนั้นการบริการการปกครองท้องถิ่นจึงจำเป็นต้องมีองค์กรของตนเอง อันเกิดจากการกระจายอำนาจของรัฐบาลกลาง โดยให้องค์กรอันมีได้เป็นส่วนหนึ่งของรัฐบาลกลาง มีอำนาจในการตัดสินใจและบริหารงานภายในท้องถิ่นในเขตอำนาจของตน”

ประหยัด หงส์ทองคำ 2520,(อัตสำเนา) กล่าวว่าหลักการปกครองท้องถิ่นประกอบด้วยสาระสำคัญ 5 ประการคือ

1. การปกครองท้องถิ่นนั้น หมายถึง การปกครองของชุมชนหนึ่ง ซึ่งชุมชนเหล่านั้นอาจมีลักษณะแตกต่างกันในด้านความเจริญ จำนวนประชากร หรือขนาดของพื้นที่ เช่น หน่วยหรือองค์การปกครองของไทยแบบนครหลวง แบบเทศบาล แบบสุขาภิบาลหรือแบบองค์การบริหารส่วนจังหวัดก็มีลักษณะแตกต่างกัน โดยเหตุผลดังกล่าวข้างต้น

2. การปกครองชุมชนที่ เรียกว่า เป็นการปกครองท้องถิ่นนั้น องค์การปกครองท้องถิ่นนั้นจะต้องมีอำนาจอิสระ (Autonomy) ในการปฏิบัติหน้าที่ตามความเหมาะสม หมายความว่าอำนาจขององค์การปกครองท้องถิ่นจะต้องมีขอบเขตที่เหมาะสม เพื่อให้เกิดประโยชน์ในการปฏิบัติหน้าที่ขององค์กรอย่างแท้จริง ถ้าองค์การท้องถิ่นมีอำนาจน้อยเกินไปก็ไม่อาจปฏิบัติหน้าที่ให้เกิดประโยชน์แก่ประชาชน และท้องถิ่นได้สมเจตนารมณ์ของการปกครองท้องถิ่น ในทางกลับกันถ้าองค์การปกครองท้องถิ่นมีอำนาจมากเกินไปจนไม่มีขอบเขตอะไรมาจำกัดได้ องค์การปกครองท้องถิ่นก็จะมีสภาพเป็นรัฐที่มีอำนาจอธิปไตย อันมีผลทำให้ประเทศหรือรัฐก็จะมีสภาพแตกแยกได้

3. องค์การปกครองท้องถิ่นจะต้องมีสิทธิตามกฎหมาย (Legal Rights) ที่จะดำเนินการปกครองตนเอง สิทธิตามกฎหมายนี้อาจจะแบ่งออกได้เป็น 2 ประเภทด้วยกัน คือ องค์การปกครองท้องถิ่น มีสิทธิที่จะตรากฎหมายหรือระเบียบข้อบังคับต่างๆ ขององค์การปกครองท้องถิ่นเพื่อประโยชน์ในการปฏิบัติหน้าที่ และเพื่อใช้บังคับประชาชนในท้องถิ่นนั้น เช่น ข้อบัญญัติจังหวัด เทศบัญญัติ ข้อบังคับสุขาภิบาล เป็นต้นและสิทธิในการกำหนดงบประมาณเพื่อบริหารกิจการอันเป็นหน้าที่ขององค์การปกครองท้องถิ่นนั้น ๆ

4. องค์การที่จำเป็นในการปกครองตนเอง (Necessary Organization) องค์การที่จำเป็นในการปกครอง โดยทั่วไปแล้วแบ่งออกเป็น 2 ฝ่าย ด้วยกัน คือองค์การฝ่ายบริหาร และองค์การฝ่ายนิติบัญญัติ

5. ประชาชนในท้องถิ่นมีส่วนร่วมในกิจกรรมของการปกครองตนเองของประชาชนเป็นหัวใจที่สำคัญประการหนึ่ง ซึ่งเป็นที่ยอมรับโดยทั่วไปท้องถิ่นของประชาชนอาจทำได้หลายแบบหลายระดับ ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับความสนใจ ความสามารถ ความเสียสละของประชาชนในท้องถิ่นนั้นๆ แต่ละคนเป็นสำคัญ การเปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมในกิจกรรมของการปกครองตนเองในท้องถิ่นนอกจากจะเป็นผลดี ในด้านที่ต้องการให้องค์การปกครองท้องถิ่นบริหารงานโดยบุคคลที่เป็นประชาชนในท้องถิ่นเขาเห็นด้วยแล้วยังเป็นผลดีในข้อที่ว่าเจ้าหน้าที่องค์การปกครองท้องถิ่นจะได้บริหารงานในหน้าที่ให้สอดคล้องกับเจตนารมณ์ และภายใต้การควบคุมของประชาชนในท้องถิ่นได้อย่างใกล้ชิด มิใช่โดยการสั่งการหรือการบังคับบัญชา จากรัฐบาลกลาง รวมทั้งยังเป็นการช่วยส่งเสริมให้ประชาชนเกิดความเข้าใจในกลไกการปกครองระบบประชาธิปไตย เกิดความสำนึกใน ความสำคัญของสิทธิเสรีภาพทางการเมืองของตน ตลอดจนเกิดความตื่นตัวที่จะใช้สิทธิในทางการเมืองหรือเข้าไปมีส่วนร่วมในทางการเมืองด้วยความรับผิดชอบต่อผลประโยชน์ส่วนรวม

สรุปหลักการสำคัญของการใช้อำนาจแก่ประชาชนปกครองตนเองที่เป็นระบบการปกครองท้องถิ่นต้องประกอบด้วย

1. ต้องจัดให้มีการเลือกตั้ง (Election) เพื่อให้คนในท้องถิ่นได้มีโอกาสเข้าไปเป็นตัวแทนของประชาชนในการปกครองตนเองด้วยการเป็นฝ่ายนิติบัญญัติและฝ่ายบริหารองค์การปกครองท้องถิ่นนั้น

2. ต้องมีองค์กรที่สำคัญ ซึ่งหมายถึงสภาท้องถิ่น (Local Council) เพื่อเป็นสถาบันในการที่จะแสดงเจตจำนงของคนในท้องถิ่น

3. ต้องมีเขตพื้นที่ (Territory) ในการบริหารและความรับผิดชอบตามที่มีหน้าที่กำหนดไว้ให้โดยกฎหมายและพื้นที่นี้จะต้องสอดคล้องกับงบประมาณ หรือรายได้เพื่อการบริหารการปกครองตนเองอย่างเพียงพอ

4. ต้องให้องค์กรจัดตั้งขึ้นเพื่อการบริหารปกครองท้องถิ่นนั้นๆ มีสภาพนิติบุคคลเพื่อผลสมบูรณ์ตามกฎหมายในการปกครองตนเอง

5. ต้องให้หน่วยงานจัดตั้งขึ้นมีรายได้ (Revenue) และมีอำนาจในการจัดทำงานงบประมาณ (Budget) เพื่อการบริหารงานในหน้าที่ความรับผิดชอบของตนได้

6. ต้องไม่ให้นโยบายการปกครองท้องถิ่นนั้นๆ อยู่ในสายการบังคับบัญชาหรืออยู่ภายใต้ อำนาจการปกครองบังคับบัญชาของนโยบายการปกครองทางราชการหรือหน่วยการปกครองท้องถิ่น ด้วยกันทั้งนี้เพื่อความเป็นอิสระในการปกครองตนเอง (Autonomy)

7. ต้องมีอำนาจตราข้อบัญญัติท้องถิ่น เพื่อให้มีอำนาจการใช้ให้เป็นไปตามกฎหมาย (Law Enforcement) ของท้องถิ่น และบรรลุลักษณะที่ความรับผิดชอบที่กฎหมายบัญญัติเอาไว้

8. ต้องให้หน่วยการปกครองท้องถิ่น เป็นสถาบันทางการเมืองการปกครองระดับท้องถิ่น และจะต้องสนับสนุน (Support) และการมีส่วนร่วมทางการเมือง (Political Participation) ของ ประชาชน ในท้องถิ่น

จากนิยามของการปกครองท้องถิ่นดังกล่าวข้างต้น สามารถประมวลได้เป็น หลักการ ปกครองท้องถิ่น มีสาระสำคัญ ดังนี้

1. การปกครองของชุมชน ซึ่งชุมชนเหล่านี้จะมีความแตกต่างกันในด้านความเจริญ จำนวนประชากร หรือขนาดของพื้นที่ เช่น กรุงเทพมหานคร เทศบาล สุขาภิบาล องค์การบริหารส่วน จังหวัด องค์การบริหารส่วนตำบล และเมืองพัทยา

2. หน่วยการปกครองส่วนท้องถิ่นจะต้องมีอำนาจอิสระ (Autonomy) ในการปฏิบัติ หน้าที่ตามความเหมาะสม อำนาจของท้องถิ่นนี้มีขอบเขตที่แตกต่างกัน ตามลักษณะความเจริญ และ ความสามารถของประชาชนในท้องถิ่นนั้นเป็นสำคัญ รวมทั้งนโยบายของรัฐในการกระจายอำนาจ ให้หน่วยงานการปกครองท้องถิ่นตามความเหมาะสม

3. หน่วยการปกครองท้องถิ่นจะต้องมีสิทธิตามกฎหมาย (Legal Rights) ที่จะ ดำเนินการปกครองของตนเอง สิทธิกฎหมาย แบ่งได้เป็น 2 ประเภท คือ

ก. หน่วยการปกครองท้องถิ่นมีสิทธิจะตรากฎหมาย หรือระเบียบข้อบังคับต่างๆ ขององค์ปกครองท้องถิ่น เพื่อประโยชน์ในการบริหารตามหน้าที่ และเพื่อใช้บังคับประชาชนในท้องถิ่น นั้นๆ เช่น เทศบัญญัติ เป็นต้น

ข. สิทธิที่เป็นหลักในการดำเนินการบริหารท้องถิ่นคือ อำนาจในการกำหนด งบประมาณ เพื่อบริหารกิจการตามอำนาจหน้าที่ของหน่วยงานการปกครองท้องถิ่นนั้น ๆ

4. มืองค์กรในการบริหารและการปกครองตนเอง แบ่งเป็น 2 ฝ่าย คือ องค์กรฝ่าย บริหารและองค์กรฝ่ายนิติบัญญัติ เช่น เทศบาล มีนายกเทศมนตรีเป็นฝ่ายบริหาร และสภาเทศบาล เป็นฝ่ายนิติบัญญัติ หรือกรุงเทพมหานคร มีผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร เป็นฝ่ายบริหาร สภา กรุงเทพมหานครจะเป็นฝ่ายนิติบัญญัติ เป็นต้น

5. ประชาชนในท้องถิ่นมีส่วนร่วมในการปกครองท้องถิ่น เพราะประชาชนในท้องถิ่น เท่านั้น ที่จะรู้ปัญหาและวิธีแก้ไขปัญหาของตนเอง หน่วยการปกครองท้องถิ่น เพื่อสนองเจตนารมณ์ และความต้องการของชุมชนและอยู่ภายในเขตปกครอง นอกจากนั้นยังเป็นการฝึกให้ประชาชนใน ท้องถิ่นเข้าใจ ในระบบ และกลไกของประชาธิปไตยอย่างแท้จริงอีกด้วย

สำนักงานคณะกรรมการการกระจายอำนาจ อธิบายเกี่ยวกับแผนการกระจายอำนาจ ให้แก่องค์กรปกครองท้องถิ่นไว้ว่า รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ.2540 ได้ให้ความสำคัญกับ การกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองท้องถิ่นรวมทั้งยังกำหนดว่ารัฐจะต้องให้ความสำคัญแก่

ท้องถิ่นทั้งหลายย่อมมีอิสรภาพในการกำหนดนโยบายการปกครอง การบริหาร การบริหารงานบุคคล การเงินและการคลัง และมีอำนาจหน้าที่ตนเองโดยเฉพาะ โดยรัฐบาลเป็นผู้กำกับดูแลองค์กรปกครองท้องถิ่นเท่าที่จำเป็นในกรอบของกฎหมายและเพื่อกระจายอำนาจให้แก่การปกครองท้องถิ่นเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง ผลดังกล่าวมีส่วนต้องให้มีการตราพระราชบัญญัติกำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองท้องถิ่น พ.ศ.2542 ขึ้น ซึ่งมีสาระสำคัญในการกำหนดอำนาจและหน้าที่ในการจัดระบบบริการสาธารณะระหว่างรัฐกับองค์กรปกครองท้องถิ่น และระหว่างองค์กรปกครองท้องถิ่นด้วยกันเอง แผนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองท้องถิ่น นั้นเป็นการยึดหลักการมีส่วนร่วมจากทุกฝ่าย ไม่เป็นแผนที่เบ็ดเสร็จ มีกระบวนการที่ยืดหยุ่นและสามารถปรับวิธีการให้สอดคล้องกับสถานการณ์และการเรียนรู้จากประสบการณ์เพิ่มขึ้น

กรอบแนวคิดแผนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองท้องถิ่นนั้น ได้ยึดหลักการและสาระสำคัญ 3 ด้าน คือ

1. ด้านความเป็นอิสระในการกำหนดนโยบายและบริหารจัดการ คือ มีอิสระในการกำหนดนโยบายการปกครองบริหารจัดการ การบริหารงานบุคคล และการเงินการคลังของตนเอง
2. ด้านการบริหารราชการแผ่นดินและการบริหารราชการส่วนท้องถิ่น คือให้องค์กรปกครองท้องถิ่นพึ่งตนเองและตัดสินใจในกิจการของตนเองได้มากขึ้น โดยปรับบทบาทและภารกิจของราชการบริหารส่วนกลางและราชการบริหารส่วนภูมิภาคและเพิ่มบทบาทให้ส่วนท้องถิ่นเข้ามาดำเนินการแทน
3. ด้านประสิทธิภาพของการบริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น คือ ให้ประชาชนได้รับบริการสาธารณะที่ดีขึ้นหรือไม่ต่ำกว่าเดิมมีคุณภาพมาตรฐาน การจัดการบริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีความโปร่งใส มีประสิทธิภาพ และรับผิดชอบต่อ ผู้ใช้บริการให้มากขึ้น รวมทั้งส่งเสริมประชาชนภาคประชาชนและชุมชนมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ ร่วมดำเนินงานและติดตามตรวจสอบ

2.2 ทฤษฎีการมีส่วนร่วม

ทฤษฎีการกระทำทางสังคม (The Theory of Social Action) ของ เยาวมาลย์ จ้อยจุฬี (2542: 15 -16) ได้อธิบายถึงการกระทำทางของมนุษย์ (Action of Human) ในลักษณะที่สามารถนำไปปรับใช้ทางสังคมทั่วไป กล่าวคือ การกระทำใดๆ ของมนุษย์จะขึ้นอยู่กับความสนใจและระบบค่านิยมของบุคคล

1. บุคลิกภาพของแต่ละบุคคล (Personality)
2. ระบบสังคมที่บุคคลนั้นเป็นสมาชิกอยู่ (Social System)
3. วัฒนธรรม (Culture) ในสังคมที่บุคคลนั้นเป็นสมาชิกอยู่และวัฒนธรรมนี้จะเป็นตัวกำหนดเกี่ยวกับความคิด ความเชื่อถือ (Idea of Believes) ความสนใจ (Primary of Interest) และระบบค่านิยมของบุคคล (Ystem of Value Orientation)

จำนง อติวัฒนสิทธิ์ (2532: 60 - 63) ได้ศึกษาเรื่องการกระทำของมนุษย์ (Human Action) โดยให้กำหนดความการกระทำว่าเป็นพฤติกรรมของมนุษย์ทั้งที่เป็นแบบเปิดและลึกลับซึ่งบุคคลผู้ทำกำหนดให้มีความหมายเป็นส่วนตัว ความเข้าใจในระบบความหมายเกิดขึ้นได้ 2 ประการ กล่าวคือ

1. ความหมายส่วนตัวจากการกระทำของบุคคลหนึ่งสามารถเข้าใจได้จากการสังเกตโดยตรง

2. มีการเข้าใจสิ่งเร้า เราสามารถแสดงความรู้สึกออกมาด้วยตัวเราเองในการให้เหตุผลซึ่งเป็นวัตถุประสงค์ของผู้นำ หรือถ้าการกระทำของบุคคลไม่มีเหตุผลแล้วอาจจะเข้าใจในส่วนประกอบแห่งอารมณ์ ที่มีการกระทำเกิดขึ้น โดยอาศัยการเข้าไปมีส่วนร่วมที่มีความเห็นอกเห็นใจต่อมนุษย์ผู้สังเกตไม่จำเป็น ต้องเห็นด้วยกับแนวทฤษฎีหรือจุดมุ่งหมายขั้นสูงสุดหรือค่านิยมของผู้นำ แต่โดยสติปัญญาแล้วเราอาจเข้าใจสถานการณ์และพฤติกรรมที่เกี่ยวข้อง อีกนัยหนึ่งการกระทำบางอย่างเกิดขึ้นจากแรงกระตุ้นสามารถถือได้ว่าการอธิบายที่แท้จริงของการกระทำเพราะแรงกระตุ้นจะมีอยู่ในส่วนลึกของจิตใจผู้กระทำ และสำหรับ ผู้สังเกตนั้น แรงกระตุ้นเป็นพื้นฐานที่เหมาะสมสำหรับการศึกษาพฤติกรรม และเวเบอร์ได้กล่าวว่า การกระทำทางสังคม 3 ชั้น คือ

1.การกระทำที่มีเหตุผลเป็นการกระทำที่ใช้วิธีการอันเหมาะสมในอันที่จะบรรลุวัตถุประสงค์ ที่เลือกไว้อย่างมีเหตุผล การกระทำดังกล่าวมุ่งไปในด้านการเมือง เศรษฐกิจและสังคม

2.การกระทำที่เกี่ยวกับค่านิยม เป็นการกระทำเช่นนี้มุ่งไปในด้านจริยธรรมและศีลธรรมอย่างอื่น เพื่อดำรงไว้ซึ่งความเป็นระเบียบในชีวิตทางสังคม

3.การกระทำตามประเพณี เป็นการกระทำที่ไม่เปลี่ยนแปลง โดยยึดแบบอย่างที่ทำกันมา ในอดีตเป็นหลัก พฤติกรรมการกระทำตามประเพณีที่ไม่คำนึงถึงเหตุผล

ลักษณะและรูปแบบของการมีส่วนร่วม

แอนดรูว์ และสตีเฟล (Andrew & Stiefel, 1980 อ้างถึงใน ทานตะวัน อินทร์จันทร์, 2546, หน้า 19) ได้กล่าวถึงลักษณะของการมีส่วนร่วมไว้ 4 ด้าน คือ

1. การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ
2. การมีส่วนร่วมในชั้นปฏิบัติการ
3. การมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์
4. การมีส่วนร่วมในการประเมินผล

อิระวัชร จันทระประเสริฐ (2541 อ้างถึงใน ณรงค์ วาริชล, 2551: 6) กล่าวไว้คือ

1. การมีส่วนร่วมในลักษณะตัวบุคคล ให้ความสำคัญกับปัจเจกบุคคลที่เข้ามามีส่วนร่วมในกิจกรรมต่าง ๆ

2. การมีส่วนร่วมในลักษณะของกลุ่มขบวนการ ที่มุ่งสร้างพื้นฐานอำนาจจากการสร้างกลุ่มและโครงสร้างภายในหน่วยงาน

3. การมีส่วนร่วมในลักษณะโครงการ ให้ความสำคัญที่การจัดโครงการอันก่อให้เกิดการมีส่วนร่วมที่ดี เน้นกลุ่มเป้าหมาย การถ่ายทอดระบบเทคนิค ความรู้ การกระจายอำนาจสู่ประชาชน

4. การมีส่วนร่วมในลักษณะสถาบัน ให้ความสำคัญในแง่ของการก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงทางสถาบัน มีการถ่ายทอดหรือขยายโครงสร้างอำนาจของกลุ่ม ผลประโยชน์และชนชั้นทางสังคม

5. การมีส่วนร่วมในลักษณะนโยบาย เน้นเรื่องหลักการยอมรับการมีส่วนร่วมของประชาชนและผู้เสียเปรียบในสังคม และนำมากำหนดนโยบายและแผนงานระดับชาติ

โคเฮน และอัฟฮอฟฟ์ (Cohen & Uphoff, 1977 อ้างถึงใน ธนวัฒน์ คำภีลานนท์, 2550: 21 -22) ได้อธิบายและวิเคราะห์รูปแบบการมีส่วนร่วมโดยสามารถแบ่งออกเป็น 4 รูปแบบคือ

1. การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ (Decision Making) ประกอบด้วย 3 ขั้นตอน คือ ริเริ่มตัดสินใจ ดำเนินการตัดสินใจและตัดสินใจลงมือปฏิบัติการ
2. การมีส่วนร่วมในการปฏิบัติการ (Implementation) ประกอบไปด้วยการสนับสนุนทางด้านทรัพยากร การเข้าร่วมในการบริหารและการประสานขอความร่วมมือ
3. การมีส่วนร่วมในผลประโยชน์ (Benefits) ทางด้านต่าง ๆ ประกอบไปด้วยผลประโยชน์ทางด้านวัสดุ ผลประโยชน์ทางสังคมและผลประโยชน์ส่วนบุคคล
4. การมีส่วนร่วมในการประเมินผล (Evaluation) เกี่ยวกับการควบคุมและการตรวจสอบการดำเนินกิจกรรมทั้งหมด และเป็นการแสดงถึงการปรับตัวในการมีส่วนร่วมต่อไป

ขั้นตอนของการมีส่วนร่วม

เจมส์ คีตส์ ปิ่นทอง (2527: 10) ได้แบ่งขั้นตอนของการมีส่วนร่วมของประชาชนไว้เป็น 4 ขั้นตอน คือ

1. การมีส่วนร่วมในการค้นหาปัญหาและสาเหตุของปัญหา
2. การมีส่วนร่วมในการวางแผนดำเนินการกิจกรรม
3. การมีส่วนร่วมในการลงทุนและปฏิบัติงาน
4. การมีส่วนร่วมในการติดตามและประเมินผลงาน

จอห์น และอัฟฮอฟฟ์ (Jonh & Uphoff, 1980 อ้างถึงใน ทานตะวัน อินทร์จันทร์, 2546: 21) ได้แบ่งชนิดของการมีส่วนร่วมออกเป็น 4 ชนิด คือ

1. การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ (ว่าควรทำอะไร)
2. การมีส่วนร่วมในการปฏิบัติการ (Implementation) ประกอบด้วยการสนับสนุนด้านทรัพยากรการบริหารและการประสานขอความร่วมมือ
3. การมีส่วนร่วมในผลประโยชน์ (Benefits) ไม่ว่าจะเป็นผลประโยชน์ทางด้านวัตถุ ผลประโยชน์ทางสังคม หรือผลประโยชน์ส่วนบุคคล
4. การมีส่วนร่วมในการประเมินผล (Evaluation)

ติน ปรัชญาพทุทธิ (2542:50) กล่าวว่า ทฤษฎีพัฒนาองค์การ (Organization Development) หรือโอดี (OD) มีวัตถุประสงค์ต่างๆ ไปเพื่อที่จะเพิ่มความสามารถขององค์การในการแก้ไขปัญหาที่เป็นอยู่ โดยเน้นการปรับปรุงและปรับเปลี่ยนพฤติกรรมให้สอดคล้องกับสภาพการณ์เน้นการร่วมแรงร่วมใจ ซึ่งการพัฒนาองค์การ มีขั้นตอน 4 ขั้นตอน คือ

1. ค้นหาสาเหตุของปัญหา (Diagnostic)
2. ขึ้นวางแผนการดำเนินงาน (Action -Planning)
3. การปฏิบัติการให้เป็นไปตามกลยุทธ์ที่วางไว้ (Implementing)
4. ขึ้นประเมินผล (Evaluating)

ปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วม

รีตเดอร์ (Reeder, 1963 อ้างถึงใน ปรีดา เจษฎารางกุล, 2550: 26) ได้สรุปปัจจัยต่างๆ ที่มีผลต่อการรักษาการมีส่วนร่วมของประชาชนไว้ 11 ประการ ดังนี้

1. การปฏิบัติตนให้สอดคล้องตามความเชื่อถือพื้นฐาน กล่าวคือ บุคคลและกลุ่มบุคคลเหมือนจะเลือกแบบวิถีการปฏิบัติ ซึ่งสอดคล้องและคล้ายคลึงกับความเชื่อพื้นฐานของตนเอง
 2. มาตรฐานคุณค่า บุคคลและกลุ่มบุคคลดูเหมือนจะปฏิบัติในลักษณะที่สอดคล้องกับมาตรฐานคุณค่าของตนเอง
 3. เป้าหมาย บุคคลและกลุ่มบุคคลดูเหมือนจะส่งเสริมป้องกันและรักษาเป้าหมายตน
 4. ประสบการณ์ที่ผิดปกติธรรมดา พฤติกรรมของบุคคลหรือกลุ่มบุคคลบางครั้งมีรากฐาน มาจากประสบการณ์ที่ผิดปกติธรรมดา
 5. ความคาดหวัง บุคคลและกลุ่มบุคคลจะประพฤติตามแบบที่ตนคาดหวังว่าจะต้องประพฤติในสถานการณ์เช่นนั้น ทั้งยังชอบปฏิบัติต่อผู้อื่นในลักษณะที่ตนคาดหวังจากผู้อื่นด้วยเช่นกัน
 6. การมองแต่ตนเอง บุคคลและกลุ่มบุคคลมักจะทำสิ่งต่างๆ ซึ่งคิดว่าตนเองสมควรกระทำเช่นนั้น
 7. การบีบบังคับ บุคคลและกลุ่มบุคคลมักจะทำสิ่งต่างๆ ด้วยความรู้สึกว่าตนถูกบังคับให้ทำ
 8. นิสัยและประเพณี บุคคลและกลุ่มบุคคลมักจะทำสิ่งต่างๆ ซึ่งเรานิสัยชอบกระทำอยู่ในสถานการณ์นั้น ๆ
 9. โอกาส บุคคลและกลุ่มบุคคลมักจะเข้ามามีส่วนร่วมในรูปแบบการปฏิบัติของสังคม โดยเฉพาะในทางที่เกี่ยวข้องกับจำนวนและชนิดของโอกาส ซึ่งโครงการของสังคมเอื้ออำนวยเข้ามามีส่วนร่วมกันในการกระทำเช่นนั้นเท่าที่พวกเขาได้รับรู้
 10. ความสามารถ บุคคลและกลุ่มบุคคลมักจะเข้ามามีส่วนร่วมกันในกิจกรรมบางอย่างที่ตนเห็นว่าสามารถทำในสิ่งที่ต้องการให้เขาทำในสถานการณ์เช่นนั้น
 11. การสนับสนุน บุคคลและกลุ่มบุคคลมักจะเริ่มปฏิบัติเมื่อเขาารู้สึกว่าเขาได้รับการสนับสนุน ที่ดีพอให้กระทำการเช่นนั้น
- องค์การอนามัยโลก (World Health Organization อ้างถึงใน ยุพิน ระพีพันธุ์, 2544: 21 -22) เสนอปัจจัยพื้นฐานในการระดมการมีส่วนร่วมของประชาชน คือ
1. ปัจจัยของสิ่งจูงใจจากสภาพความเป็นจริงชาวบ้านที่จะเข้าร่วมกิจกรรมใดกิจกรรมหนึ่งทั้งในแง่การร่วมแรง ร่วมทรัพยากร หรืออื่นๆ นั้น มีเหตุผลอยู่ 2 ประการ คือ
 - 1.1 การมองเห็นว่าตนจะได้ประโยชน์ตอบแทนในสิ่งที่ตนทำไป ซึ่งถือเป็นเรื่องการกระตุ้นให้เกิดมีสิ่งจูงใจ
 - 1.2 การได้รับคำบอกกล่าวหรือชักชวนจากเพื่อนบ้านให้เข้าร่วม โดยมีสิ่งจูงใจเป็นตัวนำ ซึ่งถือว่าเป็นเรื่องของการก่อให้เกิดมีสิ่งจูงใจ
 2. ปัจจัยโครงสร้างของช่องทางในการเข้ามามีส่วนร่วม แม้ว่าชาวชนบทเป็นจำนวนมากจะเห็นประโยชน์ของการเข้ามามีส่วนร่วมในกิจกรรมการพัฒนาแต่ก็ไม่อาจเข้าร่วมกิจกรรมได้เนื่องจาก ไม่เห็นช่องทางของการมีส่วนร่วม หรือเข้าร่วมแล้วก็ไม่ได้รับดังที่คาดคิดเอาไว้ เนื่องจาก การเข้ามามีส่วนร่วมนั้นมีได้จัดรูปแบบความสัมพันธ์ที่เหมาะสม เช่น ภาวะผู้นำ ลักษณะการทำงาน กฎระเบียบ แบบแผน เป็นต้น

3. ปัจจัยอำนาจในการส่งเสริมกิจกรรมของการมีส่วนร่วม โดยปกติที่ผ่านมาในกิจกรรมหนึ่งๆ แม้ว่าประชาชนจะเห็นด้วยและมีโอกาสเข้าร่วม แต่ไม่อาจกำหนดเป้าหมาย วิธีการหรือผลประโยชน์ของกิจกรรม เพราะสิ่งเหล่านี้เจ้าหน้าที่ของรัฐเป็นผู้กระทำ

นิวสตรอม (Newstorm, 1993 อ้างถึงใน ณรงค์ วารีชล, 2551: 10) พบว่า ปัจจัยที่เป็นอุปสรรคต่อการมีส่วนร่วม คือ

1. ลักษณะขององค์กร โครงสร้างขององค์กร วัฒนธรรมขององค์กร หากองค์กรมีโครงสร้างใหญ่ ขั้นตอนการปฏิบัติมาก เช่น ระบบราชการ จะเป็นอุปสรรคต่อการมีส่วนร่วมได้

2. นโยบายองค์กรที่ขาดความชัดเจน จะทำให้บุคลากรไม่แน่ใจเป้าหมาย แนวทางการปฏิบัติ จึงเกิดความลังเลที่จะเข้าไปมีส่วนร่วม

3. ภาวะผู้นำ ซึ่งถ้าหากว่าผู้นำเชื่อว่าผู้ใต้บังคับบัญชาเป็นผู้ไม่มีศักยภาพ ไม่มี ความก้าวหน้า ขาดความกระตือรือร้นในการทำงาน งานจะสำเร็จได้ต้องควบคุม ภาวะผู้นำประเภทนี้จะเป็นอุปสรรค ต่อการมีส่วนร่วมได้

4. ลักษณะงาน ซึ่งหากว่างานที่สามารถทำสำเร็จได้ด้วยตัวเอง เช่น งานในห้องทดลองลักษณะงานเช่นนี้จะทำให้บุคลากรไม่เห็นถึงความสำคัญของการมีส่วนร่วม

5. ความแตกต่างระหว่างบุคคล เช่น ระดับการศึกษา วิชาชีพ โดยถ้าหากบุคลากรที่มีระดับการศึกษาที่สูงอยู่ในตำแหน่งหน้าที่ความรับผิดชอบมาก ก็จะแสวงหาการมีส่วนร่วมมากกว่า บุคลากรที่มีระดับการศึกษาต่ำกว่า และหน้าที่ความรับผิดชอบที่น้อยกว่าด้วย

อรพรรณ ภมรสุวรรณ (2544) กล่าวว่า การที่ประชาชนในชุมชนจะเข้ามามีส่วนร่วม ในกิจกรรมการพัฒนาใด ๆ มากน้อยแค่ไหนขึ้นอยู่กับปัจจัยต่างๆ ทั้งปัจจัยภายนอกชุมชนและปัจจัย ภายในชุมชน เช่น แบบแผนการดำเนินชีวิต ความรู้และทัศนคติต่อกิจกรรมนั้นๆ การมีโอกาสและการ ได้รับการสนับสนุนจากภายนอกนโยบายการพัฒนาของรัฐ บทบาทของทางราชการต่อการพัฒนา โครงสร้างทางการเมืองและสังคม เป็นต้น

2.3 แนวความคิดการมีส่วนร่วม

ความหมายของการมีส่วนร่วม

คาสเปอร์สัน และเบรทแบงค์ (Kasperson & Breitbank, 1974 อ้างถึงใน ทานตะวัน อินทร์จันทร์, 2546: 19) ให้ความหมายว่าการมีส่วนร่วมของประชาชน คือ การที่ประชาชนทำตนเป็นผู้สร้างสรรค์กิจกรรมในกระบวนการพัฒนาซึ่งจะบังเกิดผล คือ สามารถแสดงบทบาทที่สร้างสรรค์ได้ และผลของกิจกรรมจะต้องย้อนกลับมาสู่พวกเขาเอง United Nations Research 8 Institute of Social Development (UNRISD) ระบุความหมายว่าเป็นกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับประชาชนในเรื่อง 1. การตัดสินใจ 2. การเข้าร่วมกิจกรรม 3. การร่วมรับผลประโยชน์อย่างเป็นธรรมที่เกิดจากกิจกรรมนั้น ๆ

สหประชาชาติ (United Nations, 1981: 11) ให้ความหมาย การมีส่วนร่วม (Participation) ไว้ว่า

1. การมีส่วนร่วมได้รับผลประโยชน์จากการพัฒนา
2. การเข้ามามีส่วนร่วมให้เกิดการพัฒนา

3. การเข้ามีส่วนร่วมในกระบวนการตัดสินใจในเรื่องพัฒนา

ลิส (Lisk, 1985 อ้างถึงใน ปรีดา เจษฎารางกุล, 2550, หน้า 24) ได้ให้ความหมายการมีส่วนร่วมของประชาชนไว้ว่า การมีส่วนร่วมของประชาชนจะต้องมีความสัมพันธ์กับแนวคิดของการเชื่อใจและการยอมรับตนเองเพื่อที่จะนำไปสู่การมีส่วนร่วมของประชาชนอย่างยั่งยืนซึ่งสามารถสังเกตได้จากระดับความพึงพอใจ ระดับความไว้วางใจและต้องครอบคลุมทัศนคติความคาดหวังและกิจกรรมที่ต้องปฏิบัติร่วมกัน

เฮต แฟร์ไชลด์ และคณะ (Fairchild, et. al., 1964 อ้างถึงใน ทานตะวัน อินทร์จันทร์, 2546: 19) ได้ให้ความหมายของคำว่ามีส่วนร่วมไว้ว่า การมีส่วนร่วม หมายถึง การเข้ามามีส่วนร่วมในกิจกรรมร่วมกันหรือการเข้ามามีส่วนติดต่อสัมพันธ์กันและอาจหมายถึงสถานการณ์ทางสังคมด้วย ก็ได้

วรรณิการ์ ภูมิวงศ์พิทักษ์ (2540: 12) ได้ให้ความหมายของการมีส่วนร่วมไว้ดังนี้การมีส่วนร่วมของประชาชน หมายถึง กระบวนการที่ให้ประชาชน ไม่ว่าจะเป็นปัจเจกบุคคลหรือกลุ่มคนที่เห็นพ้องต้องกันเข้ามามีส่วนร่วมรับผิดชอบในการดำเนินงาน โดยการร่วมคิด ร่วมลงมือปฏิบัติ ร่วมแบ่งปันผลประโยชน์ และร่วมในการติดตามประเมินผล

ปรัชญา เวสารัชช์ 2528: 19 ขยายความหมายของการมีส่วนร่วมว่า ต้องครอบคลุมในประเด็นดังต่อไปนี้

1. การมีส่วนร่วมของประชาชนนั้นครอบคลุมถึง การสร้างโอกาสที่เอื้อหรือเปิดโอกาสให้สมาชิกทุกคนและสังคมร่วมกิจกรรมนำไปสู่การพัฒนาและทำให้ได้รับประโยชน์จากการพัฒนาเท่าเทียมกัน

2. การมีส่วนร่วมของประชาชน สะท้อนการเข้าไปเกี่ยวข้องด้วยความสมัครใจเป็นประชาธิปไตยในการตัดสินใจเพื่อกำหนดนโยบายการวางแผนและการดำเนินโครงการพัฒนาเศรษฐกิจ สังคม และการแบ่งสรรผลประโยชน์ ที่เกิดจากการพิจารณาในมิติดังกล่าว การมีส่วนร่วมของประชาชน จึงเป็นการเชื่อมระหว่างส่วนที่ประชาชนลงทุน (แรงงานและทรัพยากร) เพื่อการพัฒนา กับประโยชน์ที่ได้รับจากการลงทุน

3. ลักษณะการมีส่วนร่วมของประชาชน อาจแตกต่างกันตามสภาพโครงสร้างการบริหารนโยบายและลักษณะเศรษฐกิจของประชาชนการมีส่วนร่วมของประชาชนมิได้เป็นเพียงเทคนิควิธีการ แต่เป็นปัจจัยที่สำคัญในการประกันให้เกิดการพัฒนาที่มุ่งประโยชน์ที่ได้จากการลงทุน

นรินทร์ จงวุฒิเวทย์ 2527: 183 ได้กล่าวถึงองค์ประกอบการมีส่วนร่วมไว้ว่า ประกอบด้วย 1. การเกี่ยวข้องทางด้านจิตใจและอารมณ์เป็นการเกี่ยวข้องทั้งตัวตน ไม่ใช่เฉพาะเพียงแต่เกี่ยวข้องกำลังกาย หรือทักษะ กล่าวคือ ผู้มีส่วนร่วมจะมีส่วนเกี่ยวข้องทางจิต ไม่เพียงแต่เฉพาะด้านงาน

2. การกระทำทำให้ เมื่อผู้มีส่วนร่วมได้บังเกิดความเกี่ยวข้องด้านจิตใจ และอารมณ์ แล้วเท่ากับเปิดโอกาสให้เขา ได้แสดงความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ การกระทำเพื่อบรรลุวัตถุประสงค์ของกลุ่ม โดยเหตุนี้การมีส่วนร่วมมากกว่าการยินยอมที่จะกระทำตามคำสั่ง ซึ่งกระทำโดยปราศจากการยินยอมพร้อมใจและความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ การมีส่วนร่วมจึงเป็นความสัมพันธ์ทางอารมณ์และจิตใจที่มีการติดต่อสื่อสารทั่วไปและกลับระหว่างบุคคลนั้นและกลุ่ม

3. การร่วมรับผิดชอบ เมื่อเกิดการเกี่ยวข้องด้านจิตใจ อารมณ์และได้ทำการให้แก่สถานการณ์กลุ่มนั้นแล้ว ผู้ที่มีส่วนร่วมจะเกิดความรู้สึกสืกร่วมกับผิดชอบกับกลุ่มนั้นด้วย เพราะการมีส่วนร่วมเป็นกระบวนการทางสังคมที่บุคคลเข้าไปเกี่ยวข้องกับกลุ่ม และต้องการเห็นผลสำเร็จของการทำงานด้วย จึงเกิดความรับผิดชอบร่วมกับกลุ่ม โดยสรุปอาจกล่าวว่า

การมีส่วนร่วม = ความร่วมมือร่วมใจ + การประสานงาน + ความรับผิดชอบ

(Participation = Cooperation + Coordination + Responsibility) ซึ่งแต่ละองค์ประกอบมีความหมาย ดังนี้คือ

ความร่วมมือร่วมใจ หมายถึง ความต้องการของบุคคลที่จะทำงานร่วมกันเพื่อวัตถุประสงค์ของกลุ่ม

การประสานงาน หมายถึง ห่วงเวลาและลำดับเหตุการณ์ที่มีประสิทธิภาพในกิจกรรมหรืองาน

ความรับผิดชอบ หมายถึง ความรู้สึกผูกพันในงานและในการทำให้เชื่อไว้ว่างานมีส่วนร่วมจึงเป็นหัวใจของการเสริมสร้างพลังการทำงานร่วมกันเป็นกลุ่ม (Teamwork)

มิติของการมีส่วนร่วม

การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจในการดำเนินการเพื่อให้การบริหารงานขององค์กรปกครอง ส่วนท้องถิ่นได้ติดต่อกับประชาชน โดยมีนักวิชาการให้คำกล่าวดังนี้

อคิน ระพีพัฒน์ 2527: 183 ได้กล่าวถึงมิติ (Dimensions) ของการมีส่วนร่วมมี 3 มิติ คือ

1. ชนิดของการมีส่วนร่วมมี 4 ชนิด คือ

1) การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจในขั้นริเริ่ม ขั้นดำเนินการต่อเนื่อง และตัดสินใจลงมือปฏิบัติการ

2) การมีส่วนร่วมในการปฏิบัติการ โดยการสนับสนุนทรัพยากรการบริหารโครงการ การประสานงานและการขอความร่วมมือ

3) การมีส่วนร่วมในผลประโยชน์หรือผลที่เกิดขึ้นตามมาซึ่งอาจจะเป็นด้านลบได้แก่ วัตถุประสงค์ทางด้านสังคมและตัวบุคคล

4) การมีส่วนร่วมในการประเมินผล

2. ผู้ที่เข้ามามีส่วนร่วมมี 4 กลุ่ม คือ ผู้ที่อาศัยอยู่ในท้องถิ่น ผู้นำชุมชนในท้องถิ่น บุคลากร ของรัฐ และบุคคลภายนอก ซึ่งทั้งสี่กลุ่มนี้มีปัจจัยที่เกี่ยวข้องคือ ลักษณะ อายุ เพศ สถานะครอบครัว การศึกษา ชนชั้นทางสังคม ระดับรายได้ ระยะเวลาที่อาศัยอยู่ในท้องถิ่น และสถานะทางกรรมสิทธิ์ในที่ดิน

3. วิธีการเข้าร่วม ได้แก่พื้นฐานของการมีส่วนร่วม มีแรงกระตุ้นและแรงจูงใจในการเข้าร่วม การเข้าร่วมโดยตรงหรือโดยอ้อมขนาดของการมีส่วนร่วมขึ้นอยู่กับระยะเวลาที่เข้าไปเกี่ยวข้องและขอบเขตของกิจกรรม

2.3.3 ลักษณะของการมีส่วนร่วม

ปรกรณ์ ปรียากร ได้เสนอลักษณะของการมีส่วนร่วมว่าเกิดขึ้นได้ 4 ลักษณะ คือ

ลักษณะแรก ประชาชนต้องเป็นผู้มีบทบาทในการกำหนดว่าสิ่งใดคือความจำเป็นขั้นพื้นฐานของตนเองหรือชุมชน

ลักษณะที่สอง ประชาชนต้องทราบว่าทรัพยากรใดในชุมชน มีประโยชน์และสามารถระดม มาใช้ในการพัฒนาได้

ลักษณะที่สาม ต้องทราบและเข้าใจวิถีชีวิตของคนในชุมชน เพื่อปรับปรุงผลลัพธ์แห่งการพัฒนาให้สอดคล้องกับความเป็นอยู่ของประชาชน หรือต่างได้รับประโยชน์อย่างถ้วนหน้า

ลักษณะที่สี่ ผลของการมีส่วนร่วม เพื่อการพัฒนาสามารถสร้างความพึงพอใจให้กับทุกฝ่ายตลอดจนพัฒนากระบวนการพัฒนาต่อไปได้อย่างต่อเนื่องไม่หยุดยั้ง

ลักษณะของการมีส่วนร่วมในระดับที่แตกต่างกันนั้น เป็นอิทธิพลของปัจจัยพื้นฐานหลายประการ ซึ่งจะกล่าวในหัวข้อถัดไป ส่วนขั้นตอนการมีส่วนร่วมนั้น

ไพรัตน์ เดชะรินทร์ 2534: 12 ได้กล่าวสรุปไว้ดังนี้ คือ ประชาชนต้องมีส่วนร่วม ทำการศึกษาค้นคว้าหาปัญหาและสาเหตุที่เกิดขึ้นในชุมชนตลอดจนความต้องการของชุมชน ประชาชนต้องร่วมกันค้นหาและสร้างรูปแบบและวิธีการพัฒนาเพื่อแก้ไขและลดปัญหาของชุมชน ประชาชนต้องร่วมกันวางแผนงาน หรือโครงการหรือกิจกรรมที่จัดปัญหาของชุมชน ประชาชนต้องร่วมกันตัดสินใจในการใช้ทรัพยากรที่มีจำกัดให้เป็นประโยชน์ต่อส่วนรวม ต้องร่วมกันลงทุนในกิจกรรมของโครงการตามขีดความสามารถของตนเองหรือองค์กร หรือปฏิบัติตามนโยบาย แผนงาน โครงการ และกิจกรรมให้บรรลุตามเป้าหมายที่วางไว้ และร่วมควบคุมติดตามประเมินผล และบำรุงรักษาโครงการ และกิจกรรมที่ได้ทำไว้โดยเอกชนและรัฐเพื่อใช้ประโยชน์ในระยะยาว

2.3.4 ปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมของชุมชน

สมศักดิ์ ศรีสันติสุข 2532: 12 มีแนวคิดที่ว่าปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมของชุมชนประกอบด้วย

1) ปัจจัยด้านเจ้าหน้าที่พัฒนาที่เข้าไปทำงานในชุมชน ต้องสร้างเงื่อนไขของบทบาทของตน ให้พร้อมที่จะเข้ามาทำงานและให้ชุมชนมีส่วนร่วม ต้องมีทัศนคติที่เหมาะสม เช่น ยอมรับศักดิ์ศรีของชุมชนกับตนเองเท่าเทียมกัน เชื่อเคารพและเข้าใจความคิดของชุมชน

2) ปัจจัยที่บุคคลที่ทำงานด้านการพัฒนาภายในชุมชน ได้แก่ ผู้นำชุมชน องค์กรชุมชน ซึ่งมีส่วนช่วยให้เกิดการมีส่วนร่วมในการร่วมของชุมชนในการพัฒนาท้องถิ่นของตนนำไปสู่การพึ่งตนเองต่อไป

3) ปัจจัยเกี่ยวกับการบริหารเกี่ยวข้องกับการจัดระเบียบราชการ หรือระเบียบขององค์กรพัฒนาเอกชนที่มีลักษณะของการสั่งการซึ่งเขาเห็นว่าเจ้าหน้าที่ต้องอยู่ในระเบียบของการสั่งการ การพัฒนาจึงไม่เป็นไปตามหลักการและเจ้าหน้าที่ยังขาดการวางแผนร่วมกับชุมชนทำให้การมีส่วนร่วมของชุมชนไม่ดี

2.3.5 ประโยชน์ของการมีส่วนร่วม

สมยศ นาวิกร 2525: 25-26 ได้กล่าวถึงประโยชน์ของการมีส่วนร่วมไว้ในเชิงการบริหารแบบมีส่วนร่วม ซึ่งสามารถนำมาใช้ประโยชน์สำหรับการมีส่วนร่วมในการพัฒนาท้องถิ่น โดยสรุปการมีส่วนร่วมจะทำให้

1) เกิดการยอมรับการเปลี่ยนแปลงมีมากกว่าการศึกษาต่าง ๆ ชี้ให้เห็นว่าเมื่อบุคคลมีส่วนร่วมในการตัดสินใจมองว่าเป็นสิ่งที่บังคับพวกเขาโดยบุคคลบางคนแล้ว พวกเขาโน้มเอียงที่จะต่อต้านการเปลี่ยนแปลง เนื่องจากว่าการเปลี่ยนแปลงถูกต่อต้านจากพนักงานอยู่บ่อยๆครั้ง การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจจึงเป็นแนวทางที่สำคัญอย่างหนึ่งในการสนับสนุนการเปลี่ยนแปลงและทำให้พนักงานมีจิตใญยอมรับการเปลี่ยนแปลง

2) ความสัมพันธ์ระหว่างฝ่ายบริหาร และประชาชนมีความราบรื่นมากขึ้น การมีส่วนร่วมทำให้ความไม่พอใจของกลุ่มถูกเปิดเผยออกมา ความไม่พอใจเหล่านี้สามารถยุติลงได้โดยการอภิปรายอย่างตรงไปตรงมา ความไม่พอใจที่ไม่ได้รับการแก้ไขหรือซ่อนเร้นอยู่อาจจะทำให้เกิดการนัดหยุดงาน การทำงานช้าๆ ความสูญเสียและการขาดงาน การมีส่วนร่วมทำให้อัตราการร้องทุกข์มีน้อยลง เนื่องจากว่าโดยปกติแล้วการร้องทุกข์เป็นกระบวนการที่ทำให้เกิดค่าใช้จ่ายกับองค์กรส่วนการมีส่วนร่วมช่วยประหยัดเงินให้กับฝ่ายบริหารได้

3) ความผูกพันของพนักงานกับองค์กรเพิ่มขึ้น เมื่อพนักงานมีส่วนร่วมในกระบวนการที่สำคัญ เช่น การตัดสินใจ พวกเขาจะรู้สึกผูกพันกับองค์กรมากขึ้น พวกเขินจะรู้สึกว่าเขาและคำแนะนำของพวกเขาถูกให้คุณค่าโดยองค์กร ดังนั้น พวกเขาสามารถตอบสนองความต้องการความเชื่อถือตนเอง และความหวังของชีวิต

4) ความไว้วางใจฝ่ายบริหารมีมากขึ้น พนักงานมีส่วนร่วมจะรู้สึกไว้วางใจฝ่ายบริหารมากขึ้น การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจที่สำคัญขององค์กร พวกเขาจะรู้แรงจูงใจและความต้องการของฝ่ายบริหาร การรู้สึกเหล่านี้ทำให้เขาไว้วางใจในความตั้งใจของฝ่ายบริหาร ความรู้สึกไว้วางใจเป็นองค์ประกอบที่จำเป็นอย่างหนึ่งของการปฏิบัติงานที่มีประสิทธิภาพ

5) การบริหารผู้อยู่ใต้บังคับบัญชามีความง่ายมากขึ้น ถ้าผู้ใต้บังคับบัญชาผูกพันยอมรับการเปลี่ยนแปลง และไว้วางใจฝ่ายบริหารมากขึ้น การบริหารพวกเขามีความง่ายขึ้นจำนวนของผู้บริหารจะมีน้อยลง เนื่องจากการควบคุมอย่างใกล้ชิดจะลดลง เนื่องจากว่าการควบคุมอย่างใกล้ชิดจะลดลงผู้อยู่ใต้บังคับบัญชามีส่วนร่วมในการตัดสินใจที่มีผลกระทบตอพวกเขามีความรู้สึกรับผิดชอบต่อการปฏิบัติงานของพวกเขาเพิ่มขึ้น ดังนั้นพวกเขาเต็มใจยอมรับอำนาจหน้าที่ของผู้บังคับบัญชาพวกเขามากขึ้น

6) การตัดสินใจทางการบริหารมีคุณภาพที่ดีขึ้น การบริหารแบบมีส่วนร่วมสามารถเพิ่มคุณภาพของการตัดสินใจทางการบริหารให้ดีขึ้นได้ การรวมความรู้และความสามารถของบุคคลหลายคนเข้าด้วยกันในการที่จะแก้ปัญหาจะนำไปสู่การตัดสินใจที่ดีกว่าการตัดสินใจของผู้บริหารที่ซ่งตัวเองอยู่ในสำนักงานเพียงคนเดียว

7) การติดต่อสื่อสารจากเบื้องล่างสู่เบื้องบนดีขึ้น การมีส่วนร่วมบังคับให้มีการติดต่อสื่อสารจากเบื้องล่างสู่เบื้องบน องค์กรหลายแห่งพบว่าการขาดการติดต่อสื่อสารจากเบื้องล่างสู่เบื้องบนเป็นปัญหาที่สำคัญอย่างหนึ่งขององค์กร การติดต่อสื่อสารส่วนใหญ่ในองค์กรจึงเป็นการสื่อสารเบื้องบน สู่เบื้องล่าง การมีส่วนร่วมช่วยให้้องค์การมีสิ่งย้อนกลับจากพนักงานได้เป็นอย่างดี

ปัญหา และอุปสรรคต่อการมีส่วนร่วม

การมีส่วนร่วมในสังคมย่อมมีปัญหา และอุปสรรคทุกด้านของการบริหารงาน และการมีส่วนร่วมของประชาชนดังนั้นนักวิชาการจึงได้แสดงทัศนะของปัญหา และการมีอุปสรรคดังนี้

เจมส์ คีตส์ ปิ่นทอง 2526: 56 กล่าวไว้ว่า เจ้าหน้าที่และระบบราชการเป็นอุปสรรคต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนไว้ 2 ด้าน

1) ปัญหาเกี่ยวกับชาวชนบทเองถึงความเป็นปัจเจกบุคคล นอกจากนั้นยังอยู่ภายใต้ระบบอุปถัมภ์หรือพึ่งพาบุคคลภายนอกจนเกินไป ดูถูกฐานะของตนเอง เลือกผู้นำที่สามารถอุปถัมภ์ตนเองได้

2) ปัญหาเกี่ยวกับตัวของเจ้าหน้าที่และระบบราชการ ปัญหาการมีส่วนร่วมของประชาชน มีลักษณะ

- (1) นโยบายในระบบราชการมักจะมาจากเบื้องบน (Top-Down Policy)
- (2) การจัดสรรงบประมาณทำมาจากส่วนกลาง คำนึงถึงกิจกรรมที่ส่วนกลางกำหนด
- (3) ระบบราชการที่เจ้าหน้าที่ระดับต่างๆ ขาดการประสานงาน และรับปฏิบัติเฉพาะนโยบายหลักของหน่วยงาน
- (4) มีความสัมพันธ์แบบผู้ใหญ่ผู้น้อย มักเชื่อว่าตัวเองมีฐานะสูงกว่าประชาชน
- (5) เจ้าหน้าที่ราชการชอบทำงานสำนักงาน
- (6) ระบบราชการใช้ระบบให้คุณให้โทษทำตัวให้พอใจแก่ผู้บังคับบัญชามิได้ปฏิบัติงาน เพื่อชนบทอย่างแท้จริง

สรุปจากความหมายของการมีส่วนร่วม ผู้วิจัยสามารถสรุปได้ว่า “การมีส่วนร่วม” หมายถึง การที่ประชาชน หรือกลุ่มบุคคลมีแนวคิด หรือจุดมุ่งหมายที่เหมือนกันเข้ามาดำเนินการนั้น ให้แล้วเสร็จตามจุดมุ่งหมายที่กำหนดแล้วรับผลประโยชน์ร่วมกัน ซึ่งต้องเข้ามามีส่วนร่วมในทุกขั้นตอน ไม่ว่าจะเป็นการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ การมีส่วนร่วมในการปฏิบัติ การมีส่วนร่วมในผลประโยชน์ และการมีส่วนร่วมในการประเมินผล

2.4 แนวความคิดเกี่ยวกับการบริหาร

ความหมายและขอบข่ายการบริหารคำว่า “การบริหาร” ใช้คำภาษาอังกฤษว่า “Administration” และนอกจากนั้นยังมีอีกคำหนึ่งที่ใช้แทนกันได้คือคำว่า “Management” ซึ่งเป็นคำที่มีความหมายเหมือนกัน แต่ทางวิชาการจะเลือกใช้คำว่า “Administration” ก็เพราะเหตุผล 2 ประการ คือ เหตุผลประการแรก เมื่อไม่ต้องการใช้คำที่มีความหมายหนักในทางการจัดการธุรกิจ เอกชนและเหตุผลประการที่สอง เมื่อไม่ต้องการใช้คำที่จะให้เกิดความสับสน เพราะคำว่า “การจัดการ” (Manager) ซึ่งมีความหมายแคบจำกัดลงไปว่าเป็นผู้บริหารองค์การแห่งใดแห่งหนึ่ง หรือหน่วยงานใดหน่วยหนึ่งนั้น ดังนั้น เมื่อพูดถึงการบริหารโดยทั่วไป หรือการบริหารราชการ จึงนิยมใช้คำว่า “Administration”

Gulick and Urwick 2539: 7 ได้เสนอขอบข่ายการบริหารได้ 7 ขั้นตอน หรือที่เรียกกันว่า “POSDCORB” ซึ่งถือว่าเป็นขั้นตอนพื้นฐานของการศึกษาการบริหารขบวนการทั้ง 7 ขั้นตอน ประกอบด้วย

1. P = Planning การวางแผน หมายถึง การเตรียมการล่วงหน้าก่อนลงมือปฏิบัติจริงๆ
2. O = Organizing การจัดการองค์กร หมายถึง การวางโครงสร้างการทำงานภายในองค์กรเพื่อให้สามารถปฏิบัติงานให้บรรลุวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้

3. S = Staffing การจัดบุคคลเข้าทำงาน หมายถึง การจัดบุคคลที่มีคุณสมบัติเหมาะสมกับตำแหน่งที่ได้รับผิดชอบในตำแหน่ง ภารกิจเกี่ยวกับบุคลากรทั้งหมดในเรื่องเกี่ยวกับการจัดสรรการฝึกอบรมตลอดจนการสร้างสภาพแวดล้อมของการทำงานที่ดี

4. D = Directing การอำนวยการ หมายถึง เป็นกิจกรรมที่เป็นภาระหน้าที่สำคัญของผู้บริหารที่จะต้องทำการตัดสินใจสั่ง การออกคำสั่งและควบคุมการทำงาน

5. CO = Coordinating การประสานงาน หมายถึง ภาระหน้าที่ในการเชื่อมโยงส่วนต่าง ๆ ของงานเข้าด้วยกัน เพื่อให้บรรลุเป้าหมายที่ตั้งไว้ พยายามสร้างระบบติดต่อการสื่อสารการสร้างกลุ่มทำงาน

6. R = Report การรายงานผลการปฏิบัติงาน หมายถึง การรายงานถึงสภาพการปฏิบัติงานให้ผู้บังคับบัญชาทราบเป็นการแสดงถึงข้อเท็จจริง ปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินงานตลอดการชี้แจงและประชาสัมพันธ์ผลการปฏิบัติของหน่วยงาน

7. B = Budgeting การงบประมาณ หมายถึง เป็นการศึกษาถึงการใช้จ่ายเงินในการบริหารงาน ซึ่งมีขั้นตอนตั้งแต่การจัดเตรียม การอนุมัติ และการบริหารงบประมาณรวมถึงการวางแผนการคลัง การทำบัญชี และการควบคุมเพื่อให้มีการใช้จ่ายตรงตามการบริหารที่กำหนดไว้

Henri Fayol เป็นนักทฤษฎีการบริหารคนแรกที่ทำให้ความสนใจศึกษาการจัดองค์การและการบริหาร (Principles of Organization and Management) โดยเห็นว่าการบริหารงานจะประกอบด้วยส่วนสำคัญๆ 5 ประการ คือ

1. การวางแผน (Planning)
2. การจัดองค์การ (Organizing)
3. การอำนวยการ (Directing)
4. การประสาน (Coordinating)
5. การควบคุมงาน (Controlling)

นอกจากนั้น Fayol ยังได้พิจารณาต่อถึงหลักการบริหารอีกว่าควรประกอบด้วยหลักเกณฑ์ต่างๆ 14 ประการ ดังนี้

1. หลักการแบ่งงาน (Division of work) ซึ่งสอดคล้องกับหลักการจัดการแบบวิทยาศาสตร์ (Scientific Management)

2. การกำหนดอำนาจหน้าที่ (Authority) และความรับผิดชอบ (Responsibility)

3. เอกภาพในการบังคับบัญชา (Unity of Command) คือ ภายในโครงสร้างองค์การหนึ่งจะประกอบด้วยหน่วยงาน ผู้ปฏิบัติงานหรือผู้ใต้บังคับบัญชา ควรมีผู้บังคับบัญชาคนเดียวเพื่อหลีกเลี่ยงปัญหาและข้อขัดแย้งที่อาจเกิดขึ้นได้ในการปฏิบัติตามคำสั่ง

4. เอกภาพในการอำนวยการ (Unity of Direction) หมายถึง เอกภาพของทิศทางในการปฏิบัติงานที่มีวัตถุประสงค์ในการทำงานร่วมกัน มีผู้บังคับบัญชาคนเดียว มีแผนปฏิบัติงานที่สอดคล้องกัน

5. หลักการรวมอำนาจไว้ที่ศูนย์กลาง (Centralization of Authority) เพื่อให้สอดคล้องกับหลักเอกภาพในการบังคับบัญชา และเอกภาพในการอำนวยการ

6. หลักการบังคับบัญชาที่ต่อเนื่องกันเป็นลูกโซ่ (Scalar Chain) คืออำนาจบังคับบัญชาจะลดหลั่นลงมาเป็นระดับตามสายการบังคับบัญชาจากระดับสูงลงมาระดับล่าง

7. องค์กรจะต้องมีวินัย (Discipline) เพื่อเป็นกฎข้อบังคับในการปกครองและควบคุมพฤติกรรมของคนในองค์กร

8. องค์กรจะต้องมีระเบียบ (Order) เป็นหลักในการปฏิบัติงาน

9. ผู้ปฏิบัติงานจะต้องคำนึงถึงผลประโยชน์ของส่วนรวมมากกว่าผลประโยชน์ส่วนตัว

10. ผลประโยชน์ตอบแทนในรูปแบบของเงินเดือนควรได้สัดส่วนกับผลการปฏิบัติงานที่กระทำให้เกิดความพอใจทั้งสองฝ่าย คือองค์กรและผู้ปฏิบัติ

11. องค์กรจะต้องมีความยุติธรรมและเสมอภาค

12. องค์กรจะต้องสร้างความมั่นคงในชีวิตการทำงาน (Security of Tenure) ให้กับผู้ปฏิบัติงาน

13. องค์กรจะต้องสนับสนุนความคิดริเริ่มของบุคคล

14. ผู้ปฏิบัติงานควรผู้ปฏิบัติงานร่วมกันในลักษณะเป็นน้ำหนึ่งใจเดียวกันคือมีความจงรักภักดี มีความจริงใจ และสุจริตใจต่อกัน เพื่อเป็นประโยชน์องค์กรโดยส่วนรวม

สมพงษ์ เกษมสินได้สรุปว่า การบริหาร (Administration) โดยทั่วไปมักใช้ในการบริหารราชการ ส่วนการจัดการ (Management) มักใช้ในการบริหารธุรกิจซึ่งสามารถใช้แทนกันได้และการบริหารมีลักษณะเด่นเป็นสากลหลายประการ คือ

1. การบริหารย่อมมีวัตถุประสงค์

2. การบริหารอาศัยปัจจัยบุคคลเป็นองค์ประกอบสำคัญ

3. การบริหารต้องใช้ทรัพยากรการบริหารเป็นพื้นฐาน

4. การบริหารมีลักษณะการดำเนินการเป็นกระบวนการ

5. การบริหารเป็นการดำเนินร่วมกันของกลุ่มบุคคลการบริหารอาศัยความร่วมมือร่วมใจของบุคคล

6. การบริหารลักษณะเป็นการร่วมมือร่วมใจของบุคคล

7. การบริหารมีลักษณะการตรวจสอบผลการปฏิบัติงานกับวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้

8. การบริหารไม่มีตัวตนแต่มีอิทธิพลต่อความเป็นอยู่ของมนุษย์

อมร รักษาสัตย์ 2522, (305)ได้กล่าวไว้ในบทความ เรื่อง การพัฒนาการบริหารกับแผนพัฒนาประเทศว่า “ทางราชการจำเป็นจะต้องมีการพัฒนาการบริหารอย่างรีบด่วนเฉพาะเจ้าหน้าที่ของรัฐใช้ปัจจัยทางด้านกำลังคน เงิน และวัสดุอย่างสุรุ่ยสุร่ายไม่ได้ โดยเหตุนี้จึงสมควรเสนอแนะสนับสนุนให้ทางราชการพยายามพัฒนาการบริหารให้มีประสิทธิภาพประหยัดและได้ผลงานมากขึ้นควบคู่ไปกับการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมด้วย”คุณลักษณะของการบริหารราชการที่ดีคุณลักษณะของการบริหารราชการ ที่ดี (Good Governance) หรือ “ธรรมรัฐ” ที่เป็นสากลนั้นมีดังต่อไปนี้

1. การมีส่วนร่วมของประชาชน (Public Participation) คือ เป็นการบริหารราชการที่ประชาชนมีโอกาสและมีส่วนร่วมในการกระบวนการตัดสินใจอย่างเท่าเทียมกัน (Equity) ไม่ว่าจะเป็นโอกาสในการเข้าร่วมในทางตรงหรือทางอ้อม โดยผ่านกลุ่มผู้แทนราษฎรที่ได้รับการเลือกตั้งจาก

ประชาชนโดยชอบธรรม การเปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมอย่างเสรีนี้ รวมถึงการให้เสรีภาพแก่สื่อมวลชน และประชาชนในการแสดงความคิดเห็นอย่างสร้างสรรค์คุณลักษณะสำคัญประการหนึ่งที่ประชาชนจะมีส่วนร่วมก็คือ การมีรูปแบบการปกครองและการบริหารงานที่จะกระจายอำนาจ (Decentralization)

2. การมีความสุจริตและโปร่งใส (Honesty and Transparency) คือ เป็นการบริหารราชการที่มีความสุจริตและโปร่งใสซึ่งรวมถึงการมีระเบียบและการดำเนินงานที่เปิดเผยตรงไปตรงมา ประชาชนสามารถเข้าถึงและได้รับข้อมูลข่าวสารอย่างเสรีเป็นธรรมถูกต้องและมีประสิทธิภาพ ซึ่งหมายถึงการที่ผู้เกี่ยวข้องทั้งหมด ไม่ว่าจะเป็นหน่วยงานกำกับดูแล และประชาชนสามารถเข้าตรวจสอบ และติดตามผลได้

3. การมีพันธะความรับผิดชอบต่อสังคม (Accountability) คือ การบริหารราชการที่มีความรับผิดชอบในภาระหน้าที่ และบทบาทที่มีต่อสาธารณชน โดยมีการจัดองค์การ หรือกำหนดกฎเกณฑ์ที่เน้นการดำเนินงานเพื่อสนองต่อความต้องการของกลุ่มต่างๆ ในสังคมอย่างเป็นธรรม ตามปกติการที่จะมีพันธะความรับผิดชอบต่อสังคมเช่นนี้ องค์กรหน่วยงาน และผู้ที่เกี่ยวข้องต้องพร้อมและสามารถที่จะถูกตรวจสอบและวัดผลการดำเนินงานทั้งในเชิงปริมาณ คุณภาพประสิทธิภาพ และการใช้ทรัพยากรสาธารณะ

4. การมีกลไกการเมืองที่ชอบธรรม (Political Legitimacy) คือ เป็นการบริหารราชการที่มีองค์ประกอบของผู้ที่เป็นรัฐบาลหรือผู้ที่เข้าร่วมบริหารประเทศที่มีความชอบธรรม เป็นที่ยอมรับของคน ในสังคมโดยรวม ไม่ว่าจะเป็นโดยการแต่งตั้งหรือเลือกตั้งจะต้องเป็นรัฐบาลที่ได้รับการยอมรับจากประชาชนว่ามีความสุจริต มีความเที่ยงธรรม และมีความสามารถที่จะบริหารประเทศได้

5. การมีกฎเกณฑ์ที่ยุติธรรมและชัดเจน (Fair Legal Framework and Predictability) คือ เป็นการบริหารราชการที่มีกรอบของกฎหมายที่ยุติธรรมและเป็นธรรมสำหรับกลุ่มคนต่างๆ ในสังคม ซึ่งกฎเกณฑ์ที่มีการบังคับใช้ และสามารถใช้อย่างมีประสิทธิภาพ เป็นกฎเกณฑ์ที่ชัดเจน ซึ่งคนในสังคมทุกส่วนเข้าใจ สามารถที่จะคาดหวังก่อนและรู้ว่าจะเกิดผลอย่างไรหรือไม่ เมื่อดำเนินการตามกฎเกณฑ์ของสังคม สิ่งเหล่านี้เป็นการประกันความมั่นคง ศรัทธา และความเชื่อมั่นของประชาชน

6. การมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล (Efficiency and Effectiveness) คือ เป็นการบริหารที่มีประสิทธิภาพในการดำเนินงาน ไม่ว่าจะเป็นด้านการจัดกระบวนการทำงาน การจัดองค์การ การจัดสรรบุคคล และมีการใช้ทรัพยากรสาธารณะอย่างคุ้มค่า และเหมาะสม มีการดำเนินการและการให้บริการประชาชนที่ให้ผลลัพธ์เป็นที่น่าพอใจ และกระตุ้นการพัฒนาของสังคมทุกด้าน

ปัญหา และอุปสรรคในการพัฒนาการบริหาร

ปัญหา และอุปสรรคในการพัฒนาการบริหาร มักจะมีคนเข้าใจผิดคิดว่าเป็นปัญหาเดียวกันแต่ที่จริงนั้นเป็นเรื่องกล่าวคือ ปัญหาบางประการมีส่วนทำให้เกิดปัญหาต่อการพัฒนาการบริหารได้

สุเทพ เชาวลิตร 2538: 29 ได้กล่าวถึงปัญหา และอุปสรรคของการพัฒนาการบริหารไว้ดังนี้

1. ภาวะที่ไม่มีผู้สมัครใจร้องเรียน หรือแถลงเกี่ยวกับข้อเสียทางการบริหาร
2. ภาวะการณ์ขาดตัวผู้วางโครงการพัฒนาการบริหารที่มีสมรรถภาพ ตลอดจนขาดการติดต่อข่าวสาร และข้อมูลที่จำเป็น
3. การพัฒนาขาดเสียงสนับสนุน เนื่องจากขาดกลุ่มคนหัวแข็ง และเต็มใจเข้ามารับบทบาท ในการพัฒนาการบริหาร
4. ภาวะขาดแคลนความสนใจในการปรับปรุงคุณภาพของการบริหารอย่างจริงจัง นอกจากอุปสรรคทั้ง 3 ประการ และยังมีอุปสรรคอื่น ๆ ที่พอจะแยกพิจารณาได้ 4 ประการ คือ

1.1 อุปสรรคทางสังคม ได้แก่

1) **ข้อจำกัดทางกายภาพ** หมายถึง ข้อบกพร่องของโครงสร้างทางการบริหาร เช่น การรวมอำนาจไว้ที่ส่วนกลางมากเกินไป ไม่มีการแบ่งงานไว้อย่างชัดเจน มีการทำงานที่ซับซ้อนมีการสร้างอาณาจักรขึ้นในหน่วยงานต่างๆ ทำให้การประสานงานไม่ได้ผลขาดการติดตาม และประเมินผลอย่างมีประสิทธิภาพ

2) **ข้อจำกัดทางภูมิศาสตร์** สภาพทางภูมิศาสตร์ที่ทุรกันดารห่างไกลการคมนาคมไม่สะดวกทำให้เกิดการยากลำบากในการติดต่อประสานงาน การควบคุมและการติดตามงานเป็นไปได้ยาก

3) **พฤติกรรมบางอย่างของคนในสังคม** ตลอดจนค่านิยมของสังคมบางประการซึ่งไม่เสริมให้ยอมรับค่านิยมใหม่ๆ และขาดความกระตือรือร้นในการพัฒนาบริหาร

4) **การต่อต้านการเปลี่ยนแปลง** เป็นธรรมชาติของมนุษย์ไม่ชอบการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วทั้งนี้ เพราะ

- (1) นิสัยมนุษย์ไม่ชอบการเปลี่ยนแปลง มนุษย์ต้องใช้เวลาปรับตัว
- (2) ไม่มีใครต้องการได้ชื่อว่าเป็นแกะดำเมื่อคนส่วนใหญ่ไม่เห็นด้วยหรือไม่ยอมเปลี่ยนแปลง
- (3) ไม่แน่ใจว่า เมื่อเปลี่ยนแปลงแล้วจะเกิดผลดีมากกว่าเก่า หรือไม่
- (4) การเปลี่ยนแปลงนั้นย่อมทำให้ฝ่ายหนึ่งได้รับผลประโยชน์หรือเสียผลประโยชน์ก็จะไม่พอใจก็ต้องต่อต้าน

1.2 อุปสรรคด้านเศรษฐกิจ

1) ข้อจำกัดทางด้านทรัพยากรอันได้แก่ วัสดุอุปกรณ์ เครื่องมือเครื่องใช้ต่างๆยังไม่เพียงพอ และยังไม่ทันสมัยปัจจัยบางอย่างก็มีการใช้อย่างเต็มที่

2) ข้อจำกัดทางด้านงบประมาณการเงิน นับเป็นอุปสรรคที่สำคัญต่อการพัฒนาการบริหาร เพราะถ้าไม่มีเงินแล้วการจัดหาซื้อวัสดุอุปกรณ์ใหม่ๆ มาใช้หรือจัดวัสดุมาใช้ให้เพียงพอเป็นไปได้ยาก

1.3 **อุปสรรคทางการเมือง**เป็นที่ยอมรับกันทั่วว่าการเมืองและการบริหารมีความเกี่ยวพันอย่างแยกแยะไม่ออก โดยเฉพาะในแง่ของการปฏิบัติงาน เนื่องจากฝ่ายการเมืองเป็นฝ่ายกำหนดนโยบาย และฝ่ายบริหารเป็นฝ่ายนำนโยบายปฏิบัติ การกำหนดนโยบายของฝ่ายการเมืองต้องอาศัยข้อมูลจากฝ่ายบริหาร และในทางที่จริงแล้วที่ฝ่ายการเมืองเข้าก้าวก่ายในกิจกรรมของฝ่ายบริหาร

นโยบายของรัฐ (ฝ่ายการเมือง) ถ้าไม่สนับสนุนให้มีการพัฒนาการบริหารอย่างจริงจัง การพัฒนาที่ไม่อาจดำเนินการตามที่คาดหวังไว้ ทั้งนี้เพราะปัจจัยอันสำคัญอันหนึ่งที่จะช่วยให้การพัฒนาการบริหารได้ผลก็คือ เงิน ซึ่งฝ่ายที่มีอำนาจในการจัดสรรให้อุปสรรคปัญหาต่างๆ ดังกล่าวนี้อาจก่อให้เกิดปัญหาในการพัฒนาบริหารทั้งสิ้น ดังนั้นจึงสามารถพิจารณาการพัฒนาการบริหารอย่างสั้นๆ ว่าเป็นกระบวนการเสริมสร้าง หรือเพิ่มสมรรถนะในการใช้ประโยชน์จากทรัพยากรทางการบริหารต่างๆ และแก้ปัญหาขององค์การ เพื่อให้การดำเนินงานบรรลุเป้าประสงค์อย่างมีประสิทธิภาพ ประสิทธิผล และประหยัดเป็นสำคัญ

จากแนวคิดทฤษฎีและแนวความคิดเกี่ยวกับการเปลี่ยนแปลงทางการบริหารที่กล่าวมาทั้งหมด ชี้ให้เห็นถึงความจำเป็นที่จะต้องมีการปรับปรุงเปลี่ยนแปลงให้มีโครงสร้างวิธีการดำเนินการต่างๆ ให้ถูกต้องเหมาะสมอยู่เสมอ แต่การที่องค์การจะใช้วิธีการใดในการพัฒนาเปลี่ยนแปลงองค์การนั้น ขึ้นอยู่กับสภาพความเป็นจริงทั้งองค์ประกอบภายในและสภาพแวดล้อมภายนอกองค์การนั้นๆ ประสบอยู่ ดังนั้นอาจสรุปได้ว่าการบริหารก็คือการดำเนินงานให้บรรลุวัตถุประสงค์ หรือเป้าหมายที่กำหนดไว้โดยอาศัยทรัพยากรการบริหารหรือปัจจัยพื้นฐาน (Administrative resources) ที่ใช้ในการบริหารคือ คน (Man) เงิน (Money) วัสดุสิ่งของ (Material) และวิธีการจัดการ (Method of Management) หรือที่เรียกสั้นๆ ว่า 4M การที่จัดว่าปัจจัยทั้งสี่เป็นปัจจัยพื้นฐานในการบริหารก็เพราะว่า ในการบริหารเกือบทุกประเภทจำเป็นต้องอาศัย คน เงิน วัสดุสิ่งของ และวิธีการจัดการเป็นองค์ประกอบสำคัญ ไม่ว่าการบริหารนั้นจะเป็นราชการ หรือการบริหารธุรกิจก็ตาม

2.5 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

จากการค้นคว้างานวิจัยที่มีผู้เคยวิจัยเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของประชาชน เพื่อเป็นแนวทางวิจัยครั้งนี้ พบว่ามีผู้ทำการศึกษาวิจัยไว้เป็นจำนวนมาก ทั้งที่เป็นการศึกษาวิจัยการมีส่วนร่วมของประชาชนในกิจกรรมของสภาตำบล หรือการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น แต่อย่างไรก็ตาม ก็มีผลงานศึกษาวิจัยบางส่วนที่มีความสัมพันธ์ใกล้เคียงกับการศึกษาวิจัยในครั้งนี้ คือ

สุชาติ พริกเล็ก ไพรัตน์ ฉิมหาด และเดโช แขน้ำแก้ว (2565) ศึกษาการมีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชนของประชาชนในองค์การบริหารส่วนตำบลหนองหงส์ อำเภอกุดรัง จังหวัดนครราชสีมา ใช้ปัจจัยข้อมูลสถานภาพทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถามประกอบด้วยเพศ อายุ และระดับการศึกษา อาชีพ รายได้ ต่อเดือน ระยะเวลาที่อาศัยอยู่ในพื้นที่ และศึกษาข้อเสนอแนะเกี่ยวกับแนวทางการมีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชนของประชาชน โดยใช้วิธีการวิจัยแบบผสมวิธี การวิจัยเชิงคุณภาพ กลุ่มผู้ให้ข้อมูลสำคัญ จำนวน 21 คน เก็บข้อมูลโดยใช้แบบสัมภาษณ์แบบไม่มีโครงสร้าง วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้เทคนิคเชิงพรรณนา การวิจัยเชิงปริมาณ กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 370 คน ได้มาโดยใช้ตารางสำเร็จรูปของเคร็จซี่ และมอร์แกนเก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้แบบสอบถาม วิเคราะห์ข้อมูลโดยหาค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD) ผลการวิจัยพบว่า การมีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชนของประชาชน โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 2.56$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน โดยเรียงค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย พบว่า ด้านการมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์ มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ($\bar{X} =$

3.32) รองลงมาคือ ด้านการมีส่วนร่วมในการติดตามประเมินผล ($\bar{X} = 2.33$) ส่วนด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ($\bar{X} = 2.26$) ตามลำดับ

ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับแนวทางการมีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชน พบว่า 1) ด้านการตัดสินใจ ควรจัดให้มีการทำประชาคมเพื่อให้ประชาชนได้รับทราบถึงแผนในการพัฒนาชุมชนและกำหนดวันให้เหมาะสม 2) ด้านการปฏิบัติงาน ควรเปิดโอกาสให้ประชาชนเข้าไปมีส่วนร่วมในการปฏิบัติงานหรือการทำกิจกรรมต่าง ๆ ออกแบบกิจกรรมที่ส่งเสริมการพัฒนาศักยภาพของประชาชน ด้านการติดตามประเมินผล ควรจัดทำหนังสือรายงานผลการดำเนินงานของแต่ละปี เพื่อชี้แจงให้ประชาชนได้รับทราบ นำเสนอผลการดำเนินงานผ่านทางโซเชียลมีเดียเพื่อง่ายต่อการติดตามตรวจสอบด้านการรับผลประโยชน์ ควรดำเนินงาน หรือโครงการต่าง ๆ ให้ตรงตามความต้องการของประชาชนจำแนกตามเพศ พบว่า ประชากรผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ เป็นเพศหญิง จำแนกตามอายุ พบว่า ประชากรผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ มีอายุ 41 - 50 ปี อายุ 51 ปี ขึ้นไป จำนวน 62 คน คิดเป็นร้อยละ 16.76 และอายุต่ำกว่า 30 ปีจำนวน 58 คน คิดเป็นร้อยละ 15.68 ตามลำดับจำแนกตามระดับการศึกษา พบว่า ประชากรผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ มีระดับการศึกษามัธยมศึกษา/ปวช. จำนวน 176 คน คิดเป็นร้อยละ 47.57 รองลงมามีระดับการศึกษาอนุปริญญา ปวส. จำนวน 67 คน คิดเป็นร้อยละ 18.11 ระดับการศึกษาปริญญาตรี/หรือสูงกว่า จำนวน 66 คน คิดเป็นร้อยละ 17.84 และมีระดับการศึกษาประถมศึกษา จำนวน 61 คนคิดเป็นร้อยละ 16.49 จำแนกตามอาชีพ พบว่า ประชากรผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ มีอาชีพเกษตรกรกรรม จำนวน 132 คน คิดเป็นร้อยละ 35.68 รองลงมา รับจ้างทั่วไป จำนวน 129 คนคิดเป็นร้อยละ 34.86 ค้าขาย จำนวน 72 คน คิดเป็นร้อยละ 19.46 และข้าราชการ/รัฐวิสาหกิจ จำนวน 37 คน คิดเป็นร้อยละ 10.00 ตามลำดับจำแนกตามรายได้ต่อเดือน พบว่า ประชากรผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ มีรายได้ต่อเดือน น้อยกว่า 9,000 บาท จำนวน 163 คน คิดเป็นร้อยละ 44.05 รองลงมา มีรายได้ต่อเดือน 9,001 – 15,000 บาท จำนวน 144 คน คิดเป็นร้อยละ 38.92 มีรายได้ต่อเดือน 15,001– 20,000 บาท จำนวน 46 คน คิดเป็นร้อยละ 12.43 และมีรายได้ต่อเดือน 20,001 บาทขึ้นไปจำนวน 17 คน คิดเป็นร้อยละ 4.59 ตามลำดับ

ญาณเดชคุ้มประยูร (2564) ศึกษาระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาชุมชนมีนบุรีอุปถัมภ์ เขตมีนบุรี กรุงเทพมหานคร และเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาท้องถิ่น ชุมชนมีนบุรีอุปถัมภ์ เขตมีนบุรี กรุงเทพมหานคร จำแนกตามเพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ และรายได้เฉลี่ยต่อเดือน เพื่อทราบข้อเสนอแนะในการพัฒนาชุมชนมีนบุรีอุปถัมภ์เขตมีนบุรี กรุงเทพมหานครใช้วิธีการวิจัยเชิงสำรวจ ประชากรคือ ประชาชนชุมชน มีนบุรีอุปถัมภ์ เขตมีนบุรี กรุงเทพมหานคร จำนวน 521 คน สามารถกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างได้ 227คน จากสูตรการคำนวณของเครซี่ เมอร์แกน วิธีการสุ่มใช้วิธีการสุ่มแบบแบ่งชั้นตามสัดส่วนเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถาม สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลคือร้อยละค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงมาตรฐานมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาชุมชนมีนบุรีอุปถัมภ์ เขตมีนบุรี กรุงเทพมหานคร เพื่อเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาท้องถิ่นชุมชนมีนบุรีอุปถัมภ์ เขตมีนบุรี กรุงเทพมหานคร จำแนกตามเพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพและรายได้เฉลี่ยต่อเดือนเพื่อทราบข้อเสนอแนะในการพัฒนาชุมชนมีนบุรีอุปถัมภ์ เขตมีนบุรี กรุงเทพมหานคร ใช้วิธีการ

วิจัยเชิงสำรวจ ประชากรคือประชาชนชุมชนมีนบุรีอุปถัมภ์ เขตมีนบุรี กรุงเทพมหานคร จำนวน 521 คน สามารถกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างได้ 227 คน ผลวิจัยพบว่า

1) ระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาชุมชนมีนบุรีอุปถัมภ์เขตมีนบุรี กรุงเทพมหานครโดยรวมอยู่ระดับปานกลาง ($\bar{X}=3.17$) อันดับที่ 1 มีส่วนร่วมในการประเมินผลการพัฒนาชุมชน ($\bar{X}=3.35$) อันดับรองลงมา มีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์ ($\bar{X}=3.20$) มีส่วนร่วมในการตัดสินใจ ($\bar{X}=3.11$) และมีส่วนร่วมในการดำเนินงาน ($\bar{X}=3.04$) ตามลำดับ

2) การทดสอบสมมติฐานปัจจัยส่วนบุคคล ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา รายได้เฉลี่ยต่อเดือนของประชาชนกลุ่มตัวอย่างมีผลต่อการมีส่วนร่วมส่วนใหญ่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 3) ข้อเสนอแนะในการพัฒนาควรมีการเปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการปฏิบัติงาน หรือร่วมเสนอแนวทางที่นำไปสู่การตัดสินใจเพื่อสร้างความมั่นใจให้ประชาชนว่าข้อมูลความคิดเห็นและความต้องการของประชาชนจะถูกนำไปพิจารณาเป็นทางเลือกในการบริหารงานของภาครัฐ

วิพลรัตน์ คงยงค์ และ นิรัตน์ เพชรรัตน์ (2566) การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาชุมชน และเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาชุมชนตำบลทุ่งนารี อำเภอป่าบอน จังหวัดพัทลุงโดยใช้ระเบียบวิธีวิจัยเชิงปริมาณควบคู่กับเชิงคุณภาพ ในส่วนของการวิจัยเชิงปริมาณผู้วิจัยเก็บข้อมูลจากกลุ่มประชากรที่มีอายุระหว่าง 18 ปีขึ้นไป จำนวน 378 คน ใช้สูตรคำนวณของกลุ่มตัวอย่างของเครซีและมอร์แกน และวิเคราะห์เนื้อหาโดย

1) วิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ เพศ อายุอาชีพและระดับการศึกษา

2) วิเคราะห์ข้อมูลการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาชุมชน

3) ทดสอบสมมติฐาน ส่วนการวิจัยเชิงคุณภาพนั้นผู้วิจัยได้สัมภาษณ์ผู้นำท้องถิ่น ผู้นำท้องที่ และประชาชน ทั้งหมด 4 ด้าน คือ 1) ด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ 2) ด้านการมีส่วนร่วมในการดำเนินงาน ส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชน จำนวน 378 คน ส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง มีอายุ 41-50 ปี จบการศึกษาระดับมัธยมศึกษาประกาศนียบัตรวิชาชีพ, ประกาศนียบัตรวิชาชีพเทคนิค, ประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูงและประกอบอาชีพเกษตรกรรม 2) ผลการวิเคราะห์ข้อมูลพบว่า ประชาชนมีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชน อยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาในรายละเอียด พบว่าระดับการมีส่วนร่วม 3) ด้านการมีส่วนร่วม ในการรับผลประโยชน์ และ 4) ด้านการมีส่วนร่วมในการประเมินผล

ผลการวิจัยพบว่าในส่วนของการวิจัยเชิงปริมาณผู้วิจัยเก็บข้อมูลจากกลุ่มประชากรที่มีอายุระหว่าง 18 ปีขึ้นไป จำนวน 378 คน 1) ผลการวิเคราะห์ข้อมูลพบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมเป็นอันดับแรก คือ ด้านการมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์ รองลงมา คือ ด้านการมีส่วนร่วมในการดำเนินงาน อันดับที่สาม คือ ด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ และอันดับสุดท้ายคือ ด้านการมีส่วนร่วมในการประเมินผล การมีส่วนร่วมทั้งหมดอยู่ในระดับปานกลาง 3) ผลการทดสอบสมมติฐาน พบว่า 1.ประชาชน ที่มีเพศต่างกัน มีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชนตำบลทุ่งนารี ไม่แตกต่างกัน 2. ประชาชนที่มีอายุต่างกัน มีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชนตำบลทุ่งนารีแตกต่างกัน 3. ประชาชนที่มีระดับการศึกษาต่างกัน มีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชนตำบลทุ่งนารีไม่แตกต่างกัน 4) ประชาชนที่มีอาชีพต่างกัน มีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชนตำบลทุ่งนารีแตกต่างกัน

ประเดิม แพทย์รังษี (2556) ศึกษาระดับปัจจัยที่มีผลและเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาท้องถิ่นเทศบาลตำบลท่าหลวง อำเภอมะขาม จังหวัดจันทบุรี วิธีการศึกษา จะใช้การวิจัยเชิงสำรวจเป็นหลัก โดยมีประชากรในการศึกษา คือ ประชาชนที่มีสิทธิออกเสียงเลือกตั้ง และใช้กลุ่มตัวอย่างจำนวน 332 คน รวมถึงการสุ่มแบบ 2 ขั้นตอนส่วนในการวิเคราะห์จะใช้สถิติเชิงพรรณนาและสถิติอนุมาน โดยเสริมการวิเคราะห์เชิงคุณภาพจากการสัมภาษณ์เจาะลึกและการสังเกตการณ์แบบมีส่วนร่วม โดย ตอนที่ 1 เป็นแบบเลือกตอบ (Checklist) เป็นคำถามเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ประกอบด้วย เพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ รายได้ และจำนวนปี ที่อยู่อาศัย ผลการศึกษาพบว่า กลุ่มตัวอย่างประชาชนมีส่วนร่วมในการพัฒนาท้องถิ่นอยู่ในระดับค่อนข้างมาก ปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วม ได้แก่ ประโยชน์จากการเข้าร่วม อิทธิพลของผู้นำความผูกพันต่อท้องถิ่นและความเข้มแข็งของเครือข่าย และเมื่อเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมกับตัวแปรพื้นฐานจะพบว่า มีตัวแปรที่สามารถจำแนกความแตกต่างของการมีส่วนร่วมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 คือ ตัวแปรอายุ จำนวนปีที่อยู่อาศัยเท่านั้น

บดินทร์ เดเบาะจาโก และอาหวัง ล่านัย (2564) ศึกษาระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบลบางอำเภอรือเสาะ จังหวัดนราธิวาสกลุ่มตัวอย่างคือ ประชาชน ที่อาศัยอยู่ในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลบาง อำเภอรือเสาะ โดยใช้ระดับการศึกษา สถานภาพครอบครัว อาชีพ รายได้ และใช้สถิติในการวิเคราะห์ ได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานผลการวิจัยพบว่าการมีส่วนร่วมของประชาชนต่อการบริหารงานปกครองส่วนท้องถิ่นด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ ด้านการมีส่วนร่วมในผลประโยชน์ด้านการมีส่วนร่วมในการปฏิบัติดำเนินงาน และด้านการมีส่วนร่วมในการประเมินผลอยู่ในระดับปานกลางนอกจากนี้ ประชาชนเสนอแนะการทำงานของ อบต.ด้านการร้องเรียนให้มีได้หลากหลายช่องทาง และให้ชี้แจงผ่านสื่อประชาสัมพันธ์ของ อบต. ให้มากขึ้น และต้องการให้ อบต. ทำหน้าที่ประสานงานกลุ่มประชาชนเพื่อให้เข้าร่วมกิจกรรม ร่วมควบคุมตรวจสอบการปฏิบัติงาน และการใช้จ่ายเงินงบประมาณตามแผนพัฒนาของ อบต. เพื่อการบริหารให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุด

ปาริชาติ มณี (2565) ศึกษาระดับและเพื่อศึกษาเปรียบเทียบประชาชนที่มีปัจจัยส่วนบุคคลต่างกัน คือ เพศ รายได้ ระดับการศึกษา อาชีพ รายได้ ระยะเวลาที่อาศัยอยู่ในหมู่บ้าน/ชุมชน และบทบาท ในหมู่บ้านกับการมีส่วนร่วมในการพัฒนาท้องถิ่นของเทศบาลตำบลหนองตำลึง อำเภอพานทอง จังหวัดชลบุรีกลุ่มตัวอย่างการวิจัย คือ ประชาชนที่มีอายุตั้งแต่ 18 ปีขึ้นไป ในพื้นที่เทศบาลตำบลหนองตำลึง จำนวน 393 คน โดยใช้เครื่องมือการวิจัยคือ แบบสอบถามในการเก็บรวบรวมข้อมูล แล้วนำมาวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้การแจกแจงความถี่, ค่าร้อยละ, ค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน จากนั้นจึงทดสอบสมมติฐานการวิจัย โดยใช้ค่าสถิติ t-test และ One-way ANOVA ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05 และจะทำการทดสอบความแตกต่างรายคู่ด้วยวิธี LSD ผลการศึกษาพบว่าการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาท้องถิ่นของเทศบาลตำบลหนองตำลึงอำเภอพานทอง จังหวัดชลบุรีภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านโดยเรียงลำดับตามค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อย พบว่า ประชาชนมีส่วนร่วมในด้าน การรับผลประโยชน์มากที่สุดรองลงมาคือ ด้านการตัดสินใจ ด้านการดำเนินงาน และด้านการประเมินผล ตามลำดับประชาชนที่มีเพศ และรายได้ต่างกัน การมีส่วนร่วมในการพัฒนาท้องถิ่นของเทศบาลตำบลหนองตำลึง อำเภอพานทอง จังหวัดชลบุรีไม่

ต่างกันในขณะที่ประชาชนที่มีอายุระดับการศึกษา อาชีพ ระยะเวลาที่อาศัยอยู่ในหมู่บ้าน/ชุมชน และบทบาทในหมู่บ้าน/ชุมชนต่างกันการมีส่วนร่วมในการพัฒนาท้องถิ่นของเทศบาลตำบลหนองตำลึง อำเภอฟานทอง จังหวัดชลบุรีต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

วิชิต บุญสนองและคณะ (2566) ศึกษาการมีส่วนร่วมของประชาชน ในการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบลเขาทราย และเปรียบเทียบปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบล การวิจัยในครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ ตัวอย่างคือ ประชาชนที่อาศัยอยู่ในตำบลเขาทราย จังหวัดพิจิตร จำนวน 400 คน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลได้แก่ แบบสอบถาม สถิติที่ใช้ในการวิจัยได้แก่ ค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ยค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการเปรียบเทียบ ด้วยค่า t-test และค่าสถิติการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (F-test) ผลการศึกษาพบว่า การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจของประชาชนในการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบล อยู่ในระดับปานกลางและผลการเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบล พบว่า การศึกษา รายได้และระยะเวลาการอยู่อาศัยที่ต่างกันส่งผลให้ระดับการมีส่วนร่วมในการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบลเขาทราย แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ 0.05

โอภาส จิตระยนต์(2565) ศึกษาการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลหน้าพระธาตุ อำเภอพนัสนิคม จังหวัดชลบุรี มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาระดับการมีส่วนร่วมทางการเมืองระดับท้องถิ่นของประชาชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลหน้าพระธาตุ อำเภอพนัสนิคม จังหวัดชลบุรี เพื่อศึกษาเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมทางการเมืองระดับท้องถิ่นของประชาชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลหน้าพระธาตุ อำเภอพนัสนิคม จังหวัดชลบุรี จำแนกตามปัจจัยคือ เพศ อายุ สถานภาพ ระดับการศึกษา อาชีพและรายได้ กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ประชากรที่อยู่ในพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลหน้าพระธาตุ อำเภอพนัสนิคม จังหวัดชลบุรี จำนวน 373 คน ใช้วิธีจัดกลุ่มแบบสัดส่วน (Stratified random sampling) โดยการใช้แบบสอบถาม การวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติเชิงพรรณนาและสถิติเชิงอนุมานระดับการมีส่วนร่วมทางการเมืองระดับท้องถิ่นของประชาชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลหน้าพระธาตุ อำเภอพนัสนิคม จังหวัดชลบุรี ผลการศึกษาพบว่า ในภาพรวมอยู่ในระดับน้อยที่สุด เมื่อพิจารณาพบว่าค่าเฉลี่ยสูงสุด การร่วมรณรงค์การเมืองท้องถิ่นรองลงมาคือ การมีส่วนร่วมทางการเมืองระดับชาติ ตามลำดับ ผลการเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมทางการเมืองระดับท้องถิ่นของประชาชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลหน้าพระธาตุ อำเภอพนัสนิคม จังหวัดชลบุรี จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล ได้แก่ เพศ อายุ สถานภาพ ระดับการศึกษา อาชีพและรายได้แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

ชนดล ทรงเดชธรรานันท์ (2564)ศึกษาการมีส่วนร่วมของประชาชนบริหารจัดการขยะมูลฝอยในเขตเทศบาลอำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่น เพื่อศึกษาปัจจัยการมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารจัดการขยะมูลฝอยในเขตเทศบาลอำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่น เพื่อศึกษาแนวทางการมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารจัดการขยะมูลฝอยในเขตเทศบาลอำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่น เป็นการวิจัยใช้รูปแบบการวิจัยเชิงผสมผสาน โดยเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพ ใช้แบบสอบถามและแบบสัมภาษณ์ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ประชาชนในเขตเทศบาลอำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่น ทั้งหมด จำนวน 118,080 คน ปัจจัยที่ใช้ คือ อายุ เพศ สถานะ และระดับการศึกษา กลุ่มตัวอย่างใน

การวิจัยในครั้งนี้ที่ได้มาโดยการสุ่มแบบแบ่งชั้นภูมิเป็นการสุ่มตัวอย่างจากประชากรที่มีจำนวนมาก มีความแตกต่างกันระหว่างหน่วยสุ่มที่สามารถจำแนกออกเป็นชั้นภูมิเพื่อให้ข้อมูลที่ได้มีความครบถ้วน ครอบคลุมและคำนวณหาจำนวนตัวอย่างตามสูตรทาโร ยามาเน ได้กลุ่มตัวอย่างที่เป็นประชาชนใน เขตเทศบาลอำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่น จำนวน 398 คน กลุ่มผู้ให้ข้อมูลเชิงคุณภาพ ด้วยวิธีการ สัมภาษณ์เชิงลึก คัดเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง รวมทั้งสิ้น 10 คน ที่อาศัยอยู่ในเขตเทศบาล อำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่น มีระดับความเชื่อมั่นตั้งแต่ 0.79 ขึ้นไป

สภาพทั่วไปของการมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารจัดการขยะมูลฝอยในเขตเทศบาล อำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่น โดยภาพรวมทุกด้าน พบว่า ภาพรวม ส่วนใหญ่เห็นว่าการบริหารจัดการ ขยะมูลฝอยในเขตเทศบาลอำเภอเมืองจังหวัดขอนแก่น อยู่ในระดับ ปานกลาง ($\bar{X}=3.07$, S.D.=0.38) พิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านการมีส่วนร่วมการประเมิน อยู่ในระดับ ปานกลาง ($\bar{X}=3.12$, S.D.=0.38) ด้านการมีส่วนร่วมกำหนดนโยบาย อยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X}=3.08$, S.D.=0.17) และด้านการมีส่วนร่วมการนำนโยบายไปปฏิบัติอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X}=3.03$, S.D.=0.69) ตามลำดับสภาพทั่วไปของปัจจัยการมี ส่วนร่วมประชาชนในการบริหารจัดการขยะมูล ฝอยในเขตเทศบาลอำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่น พบว่าโดยภาพรวมทุกด้าน อยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X}=3.12$, S.D.=0.36) พิจารณารายด้านได้ดังนี้ด้านการมีส่วนร่วมของผู้นำชุมชน อยู่ในระดับปาน กลาง ($\bar{X}=3.23$, S.D.=0.56) รองลงมาเป็นด้านการวางแผนดำเนินงาน อยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X}=3.15$, S.D.=0.22) ด้านการมีส่วนร่วมของประชาชน อยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X}=3.09$, S.D.=0.25) ด้านการมีส่วนร่วมในการศึกษาปัญหา อยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X}=3.07$, S.D.=0.59) และด้านการมีส่วนร่วมในการปฏิบัติงาน อยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X}=3.06$, S.D.=0.69) ตามลำดับ

พิรพร หมั่นพรม (2564) 1. ศึกษาระดับความคิดเห็นของประชาชนเกี่ยวกับการดำเนินงาน พัฒนาชุมชนในชุมชนอำเภอเขาชะเมา จังหวัดระยอง ปัจจัยที่ใช้ เพศ และ การศึกษาพบว่าประชาชน ในพื้นที่อำเภอเขาชะเมา ส่วนใหญ่มีระดับความคิดเห็นของประชาชนเกี่ยวกับการดำเนินงานพัฒนา ชุมชน อยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ด้านการแก้ไขปัญหาความยากจน เป็น อันดับ 1 รองลงมาคือ ด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด ถัดมาคือด้านการส่งเสริมวิถี ประชาธิปไตย ด้านการขับเคลื่อนปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ด้านการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและ สิ่งแวดล้อม ด้านการส่งเสริมอาชีพ ด้านการขับเคลื่อนศูนย์เรียนรู้ชุมชน ด้านการจัดเก็บข้อมูลเพื่อการ พัฒนาชนบท ด้านการส่งเสริมทุนชุมชน และลำดับสุดท้าย ด้านการขับเคลื่อนแผนชุมชน 2. เพื่อ เปรียบเทียบความคิดเห็นของประชาชน ต่อการดำเนินงานพัฒนาชุมชนในชุมชนอำเภอเขาชะเมา จังหวัดระยองจำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล พบว่า เพศและระดับการศึกษาต่างกัน มีความคิดเห็นต่อ การดำเนินงานพัฒนาชุมชนไม่แตกต่างกัน ส่วนประชาชนที่มีอายุและอาชีพต่างกัน มีความคิดเห็นต่อ การดำเนินงานพัฒนาชุมชนแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

สรุปแนวคิดเพื่อใช้ในงานวิจัย จากการทบทวนวรรณกรรมแนวคิดและทฤษฎี การศึกษาวิจัย ครั้งนี้ผู้วิจัยได้นำมาใช้เป็นแนวทางในการกำหนดตัวแปรเพื่อเป็นกรอบ และแนวทางในการวิจัยในครั้ง นี้ โดยมีตัวแปรอิสระ 2 ตัว ประกอบด้วย ปัจจัยส่วนบุคคล มีทั้งหมด 5 ปัจจัย ผู้วิจัยเลือกใช้ปัจจัย ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา สถานภาพ และอาชีพ ตามงานวิจัยของ สุชาติ พริกเล็ก ไพรัตน์ นิมหาด และเดโช แชน้ำแก้ว (2565) ญาณเดช คุ่มประยูร (2564)ปาริชาติ มณี (2565) และ โอภาส

จิตรระยนต์ (2565) ตัวแปรตามที่ใช้ คือการมีส่วนร่วมของประชาชนต่อการบริหารงานองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น องค์การบริหารส่วนตำบลเกาะลิบง อำเภอกันตัง จังหวัดตรัง มีทั้งหมด 4 ปัจจัย คือ ด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ ด้านการมีส่วนร่วมในการปฏิบัติการ ด้านการมีส่วนร่วมในผลประโยชน์ และด้านการมีส่วนร่วมในการประเมินผล ผู้วิจัยเลือกใช้ตามงานวิจัยของ วิพลรัตน์ คงยงค์ และ นิรัตน์ เพชรรัตน์(2566)ญาณเดช คุ่มประยูร (2564) ปาริชาติ มณี (2565) วิจิต บุญสนองและคณะ (2566)และ โอภาส จิตรระยนต์ (2565)

ตารางที่ 2.1 การสังเคราะห์ตัวแปรการมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารงานองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น องค์การบริหารส่วนตำบลเกาะลิบง อำเภอกันตัง จังหวัดตรัง

ชื่อผู้วิจัย	ประชากรศาสตร์					การมีส่วนร่วมของประชาชนต่อการบริหารงานองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น องค์การบริหารส่วนตำบลเกาะลิบง อำเภอกันตัง จังหวัดตรัง			
	เพศ	อายุ	การศึกษา	สถานภาพ	อาชีพ	ด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ	ด้านการมีส่วนร่วมในการปฏิบัติ	ด้านการมีส่วนร่วมในผลประโยชน์	ด้านการมีส่วนร่วมในการประเมินผล
สุชาติ พริกเล็ก ไพรัตน์ ฉิมหาด และเดโช แชน้ำแก้ว(2565)	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓
ญาณเดช คุ่มประยูร(2564)	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓
วิพลรัตน์ คงยงค์ และ นิรัตน์ เพชรรัตน์(2566)	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓
ประเดิม แพทย์รังษี(2556)	✗	✗	✗	✗	✗	✓	✓	✓	✓
บดีรินทร์ เดเบาะจาโกและอาหวัง ลำน่วย(2564)	✗	✗	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓
ปาริชาติ มณี (2565)	✓	✓	✓	✗	✓	✓	✓	✓	✓

ชื่อผู้วิจัย	ประชากรศาสตร์					การมีส่วนร่วมของประชาชนต่อการบริหารงานองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น องค์การบริหารส่วนตำบลเกาะลิบง อำเภอกันตัง จังหวัดตรัง			
	เพศ	อายุ	การศึกษา	สถานภาพ	อาชีพ	ด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ	ด้านการมีส่วนร่วมในการปฏิบัติ	ด้านการมีส่วนร่วมในผลประโยชน์	ด้านการมีส่วนร่วมในการประเมินผล
วิจิต บัญสนองและคณะ(2566)	✓	✓	✓	✗	✓	✓	✓	✓	✓
โอภาส จิตระยงค์ (2565)	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓
ชนดล ทรงเดชธรรานันท์ (2564)	✓	✓	✓	✓	✗	✓	✓	✓	✓
พีรพร หมั่นพรม (2564)	✓	✗	✓	✓	✗	✓	✓	✓	✓
ความถี่โดยรวม	8	7	7	8	7	10	10	10	10

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการศึกษา เรื่อง การมีส่วนร่วมของประชาชนต่อการบริหารงานองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น องค์การบริหารส่วนตำบลเกาะลิบง อำเภอกันตัง จังหวัดตรัง เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ(Quantity True Resold) โดยมีขั้นตอนดำเนินการดังนี้

- 3.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
- 3.2 เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา
- 3.3 การเก็บรวบรวมข้อมูล
- 3.4 การวิเคราะห์ข้อมูลและการแปลผล

3.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร

คือประชากรและกลุ่มตัวอย่าง คือ ประชากรที่อาศัยอยู่เฉพาะในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลเกาะลิบง อำเภอกันตัง จังหวัดตรัง ซึ่งมีประชากรจำนวน 7,422คน (สถิติสำนักทะเบียนราษฎร์ของอำเภอกันตัง, ธันวาคม 2566) จำนวน 8 หมู่บ้าน ได้แก่

- หมู่ที่ 1 บ้านโคกสะท้อน
- หมู่ที่ 2 บ้านเกาะมุกด์
- หมู่ที่ 3 บ้านมดตะนอย
- หมู่ที่ 4 บ้านบาตูปูเต๊ะ
- หมู่ที่ 5 บ้านหลังเขา
- หมู่ที่ 6 บ้านเจ้าไหม
- หมู่ที่ 7 บ้านทรายแก้ว
- หมู่ที่ 8 บ้านสุโหงปาตู

กลุ่มตัวอย่าง

กำหนดกลุ่มตัวอย่างจากการคำนวณตามสูตรของทาโร ยามาเน่ (Yamane T. 1973) ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 95 โดยใช้ความคลาดเคลื่อนในการสุ่มร้อยละ 5 โดยใช้สูตร ดังนี้

$$n = \frac{N}{1 + Ne^2}$$

แทนค่า

e = ความคลาดเคลื่อนของกลุ่มตัวอย่าง ซึ่งในที่นี้กำหนดให้เท่ากับ 5%

N = จำนวนประชากรทั้งหมด

n = จำนวนประชากรตัวอย่างที่ต้องการศึกษา

$$\begin{aligned} \text{กลุ่มตัวอย่างที่ต้องการศึกษา} &= \frac{7422}{1+7422 \times (0.05)^2} \\ &= 380 \text{ คน} \end{aligned}$$

จากกลุ่มตัวอย่าง 380 คน ใช้เทคนิคการสุ่มตัวอย่างโดยใช้วิธีการแบบชั้นภูมิ (Stratified Sampling) เพื่อให้ได้มาซึ่งจำนวนกลุ่มตัวอย่างตามสัดส่วนของแต่ละหมู่บ้าน จำนวน 8 หมู่บ้าน

ตารางที่ 3.1 จำนวนกลุ่มตัวอย่างของแต่ละหมู่บ้าน

หมู่ที่	ชื่อหมู่บ้าน	จำนวนประชากร (คน)	กลุ่มตัวอย่าง(คน)
1	บ้านโคกสะท้อน	862	44
2	บ้านเกาะมุกด์	1,852	95
3	บ้านมดตะนอย	1,138	58
4	บ้านบาตูปูเต๊ะ	849	43
5	บ้านหลังเขา	581	30
6	บ้านเจ้าไหม	665	34
7	บ้านทรายแก้ว	1,016	52
8	บ้านสุโหงบาต	459	24
รวม		7,422	380

3.2 เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา

3.2.1 การสร้างเครื่องมือ

จากการทบทวนแนวคิด ทฤษฎี และผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ผู้ศึกษาสร้างกรอบแนวคิดในการศึกษาให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ในการศึกษาหลังจากนั้นทำการสร้างเครื่องมือคือแบบสอบถาม (Questionnaire) โดยแบบสอบถามมีทั้งหมด 3 ตอนดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลสถานภาพทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถามโดยลักษณะแบบสอบถามเป็นแบบสำรวจลักษณะปลายปิดเกี่ยวกับปัจจัยด้านบุคลิกของผู้ตอบแบบสอบถามประกอบด้วย เพศ อายุ ระดับการศึกษา สถานภาพครอบครัวและอาชีพ

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามวัดความคิดเห็นแบบประมาณค่า 5 ระดับ เกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของประชาชนต่อการบริหารงานองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น องค์การบริหารส่วนตำบล เกาะลิบง อำเภอกันตัง จังหวัดตรัง

ตอนที่ 3 แบบสอบถามลักษณะปลายเปิดที่ให้ผู้ตอบแบบสอบถามแสดงความคิดเห็นและข้อเสนอแนะเพิ่มเติม ของประชาชนต่อการบริหารงานองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น องค์การบริหารส่วนตำบลเกาะลิบง อำเภอกันตัง จังหวัดตรัง

เป็นมาตรวัดแบบ (Rating scale) โดยกำหนดเกณฑ์การวัด 5 ระดับ คือ

ระดับความสำคัญ	คะแนน
มากที่สุด	5
มาก	4
ปานกลาง	3
น้อย	2
น้อยที่สุด	1

คะแนนที่ได้รับมีความสำคัญ นำมาวิเคราะห์และหาค่าเฉลี่ยของแต่ละปัจจัยโดยได้กำหนดช่วงค่าเฉลี่ยเพื่อวิเคราะห์และแปลผล ดังนี้

ค่าเฉลี่ย 4.50 – 5.00	จัดอยู่ในระดับความคิดเห็นมากที่สุด
ค่าเฉลี่ย 3.50 – 4.49	จัดอยู่ในระดับความคิดเห็นมาก
ค่าเฉลี่ย 2.50 – 3.49	จัดอยู่ในระดับความคิดเห็นปานกลาง
ค่าเฉลี่ย 1.50 – 2.49	จัดอยู่ในระดับความคิดเห็นน้อย
ค่าเฉลี่ย 0.01 – 1.49	จัดอยู่ในระดับความคิดเห็นน้อยที่สุด

3.2.2 การตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ

3.2.2.1 ตรวจสอบความเที่ยงตรง (Content Validity)

การทดสอบความเที่ยงตรงของเนื้อหา (Validity) ได้แก่ การตรวจสอบความครบถ้วนและความสอดคล้องของเนื้อหาของแบบสอบถามที่ตรงกับเรื่องที่ศึกษาและนำมาปรับปรุงแก้ไขภาษาและคำถามให้กระชับชัดเจนและเข้าใจง่ายสำหรับการตอบ ด้วยการหาค่าความสอดคล้อง IOC (Index of Item-Objective Congruence) นำแบบสอบถามไปให้ผู้ทรงคุณวุฒิพิจารณา จำนวน 3 ท่าน ได้แก่

1. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. พิระ พันธุ์งาม
2. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.จำลอง แสนเสนาะ
3. ดร.เบญจพร พลธรรม โดยคัดเลือกข้อคำถามที่มีค่า IOC ตั้งแต่ 0.50 ขึ้นไป จึงจะยอมรับได้โดยข้อคำถามทุกข้อมีค่า IOC มากกว่า 0.50

IOC เป็นการนำคำถามมาคำนวณเป็นรายข้อโดยใช้สูตร $IOC = \frac{\sum R}{N}$

IOC ที่ได้จะอยู่ระหว่าง 0.8 – 1.0

3.2.2.2 ตรวจสอบความเชื่อมั่น (Reliability)

การทดสอบความเชื่อมั่น (Reliability) หลังจากได้ตรวจสอบความเที่ยงตรงของเนื้อหา ผู้วิจัยจะนำแบบสอบถามที่ได้ปรับปรุงและแก้ไขแล้วจำนวน 30 ชุดไปทดสอบกับกลุ่มตัวอย่างเพื่อทำ Try-out และจะทดสอบค่าสถิติ เพื่อคำนวณหาความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปคำนวณค่าความเชื่อมั่นของ Cronbach เพื่อคำนวณค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (Cronbach alpha coefficient) ว่าในส่วนของแบบสอบถามที่เป็น Rating Scale (Hair, Bush and Ortinau, 2003, อ้างถึงในอนุชิต ศิริกิจ, 2550: 100) มีค่าความเชื่อมั่น 0.70 ขึ้นไป

จากแบบสอบถาม จำนวน 30 ชุด ได้ค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค ทั้ง 4 ด้าน ดังนี้

ด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ	ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ	0.77
ด้านการมีส่วนร่วมในการปฏิบัติการ	ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ	0.75
ด้านการมีส่วนร่วมในผลประโยชน์	ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ	0.75
ด้านการมีส่วนร่วมในการประเมินผล	ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ	0.72

3.3 การเก็บรวบรวมข้อมูล

1. ข้อมูลปฐมภูมิ (Primary Data) เป็นข้อมูลที่รวบรวมจากแบบสอบถามมีขั้นตอน คือผู้วิจัยได้ดำเนินการแจกแบบสอบถาม และรวบรวมข้อมูลทั้งหมด จำนวน 380 ฉบับ กับกลุ่มตัวอย่างโดยดำเนินการทำหนังสือขอความร่วมมือในการทำงานวิจัย นำเรียนนายองค์การบริหารส่วนตำบลเกาะลิบง อำเภอกันตัง จังหวัดตรัง เพื่อขออนุญาตเข้าไปทำการเก็บ และรวบรวมข้อมูลในหมู่บ้านเขตองค์การบริหารส่วนตำบลเกาะลิบง อำเภอกันตัง จังหวัดตรัง

2. ข้อมูลทุติยภูมิ (Secondary Data) การศึกษาค้นคว้าจาก เอกสาร ผลงานวิจัยวิทยานิพนธ์ บทความ แนวคิด วิทยุงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เช่น เอกสารวิชาการ และเว็บไซต์ เพื่อให้ได้ข้อมูลประกอบการวิจัย

การทำวิจัยครั้งนี้เก็บรวบรวมข้อมูล 2 ส่วน ใช้ระยะเวลาในการเก็บข้อมูลครั้งนี้เป็นเวลา 9 เดือน แล้วตรวจแบบสอบถามที่ได้รับคืน มีความสมบูรณ์ทุกฉบับ และนำข้อมูลแบบสอบถามมาลงรหัส (Coding) ประมวลผลโดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูปทางสังคมศาสตร์วิเคราะห์ เพื่อหาค่าทางสถิติต่อไป

3.4 การวิเคราะห์ข้อมูลและการแปลผล

การวิเคราะห์ข้อมูล และการแปลผลในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ประมวลผลข้อมูลโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปทางด้านสังคมศาสตร์ คือการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับปัจจัยด้านบุคคล ประกอบด้วย เพศ อายุ ระดับการศึกษา สถานภาพครอบครัว และอาชีพ และวิเคราะห์ข้อมูลการมีส่วนร่วมของประชาชนต่อการบริหารงานองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น องค์การบริหารส่วนตำบลเกาะลิบง อำเภอกันตัง จังหวัดตรัง ประกอบด้วย ด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ ด้านการมีส่วนร่วมในการปฏิบัติการ ด้านการมีส่วนร่วมในผลประโยชน์ และด้านการมีส่วนร่วมในการประเมินผล โดยใช้สถิติเชิงพรรณนา ส่วนการวิเคราะห์การเปรียบเทียบปัจจัยส่วนบุคคลกับการมีส่วนร่วมของประชาชนต่อการบริหารงานองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น องค์การบริหารส่วนตำบลเกาะลิบง อำเภอกันตัง จังหวัดตรัง ใช้สถิติในการวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

1. การวิเคราะห์สถานภาพของผู้ให้ข้อมูล สถิติที่ใช้วิเคราะห์คือความถี่ (frequency : f) และร้อยละ (percentage : %)

2. การวิเคราะห์ระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนต่อการบริหารงานองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น องค์การบริหารส่วนตำบลเกาะลิบง อำเภอกันตัง จังหวัดตรัง สถิติที่ใช้วิเคราะห์ คือ ค่าเฉลี่ย (arithmetic mean : $\bar{X}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (standard deviation : S.D.)

3. การทดสอบสมมติฐานการวิจัย เพื่อวิเคราะห์เปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของประชาชนต่อการบริหารงานองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น องค์การบริหารส่วนตำบลเกาะลิบง อำเภอกันตัง จังหวัดตรัง จำแนกตามเพศ โดยใช้การทดสอบค่าสถิติ t-test กับเพศ และเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของประชาชนต่อการบริหารงานองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น องค์การบริหารส่วนตำบลเกาะลิบง อำเภอกันตัง จังหวัดตรัง จำแนกตามอายุระดับการศึกษา สถานภาพครอบครัว และอาชีพ ระยะเวลาที่อาศัยอยู่ในชุมชน และบทบาทในชุมชนโดยใช้การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One-way ANOVA) หรือ F-test และหากพบว่ามีความแตกต่างที่มีนัยสำคัญที่ระดับ 0.05 จะทำการทดสอบความแตกต่างรายคู่ด้วยวิธีการทดสอบของ LSD (Least significant difference test)

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล และอภิปรายผล

จากการศึกษาการมีส่วนร่วมของประชาชนต่อการบริหารงานองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น องค์การบริหารส่วนตำบลเกาะลิบง อำเภอกันตัง จังหวัดตรัง โดยทำการสุ่มตัวอย่างเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยเครื่องมือคือแบบสอบถามจำนวน 380 คน แล้วนำมาวิเคราะห์ และประมวลข้อมูล เพื่อ คำนวณหาค่าสถิติต่าง ๆ สำหรับตอบปัญหาวิจัย พร้อมทั้งนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลออก เป็น ดังนี้

- 4.1 ผลการวิเคราะห์สถานภาพของผู้ให้ข้อมูล
- 4.2 ผลการวิเคราะห์ระดับการมีส่วนร่วมของประชาชน
- 4.3 ผลการวิเคราะห์การทดสอบสมมุติฐานการวิจัย

สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

เพื่อให้เกิดความเข้าใจในการสื่อความหมายที่ตรงกัน ผู้วิจัยได้กำหนดสัญลักษณ์และอักษรย่อต่าง ๆ ในการวิเคราะห์ดังนี้

N	แทน จำนวนกลุ่มประชากร
n	แทน จำนวนตัวอย่าง
$\bar{X}$	แทน ค่าเฉลี่ย (Mean)
S.D.	แทน ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)
Df	แทน ชั้นแห่งความเป็นอิสระ (Degree of Freedom)
t	แทน ค่าทดสอบนัยสำคัญ ของค่าเฉลี่ย 2 กลุ่ม
F	แทน ค่าสถิติที่คำนวณจาก F-test หรือวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบทางเดียว (One-way Analysis of VarianceหรือOne-way-ANOVA)
SS	แทน ผลรวมของค่าความเบี่ยงเบนยกกำลังสอง (Sum of Squares)
MS	แทน ค่าเฉลี่ยผลรวมของความเบี่ยงเบนยกกำลังสอง (Mean Square)
*	แทน นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

4.1 การวิเคราะห์สถานภาพของผู้ให้ข้อมูล

ประชาชนที่ศึกษา ได้แก่ ประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้งผู้บริหารขององค์การบริหารส่วนตำบล เกาะลิบง อำเภอกันตัง จังหวัดตรัง ซึ่งมีลักษณะข้อมูลทั่วไป ปรากฏดังตารางต่อไปนี้

ตารางที่ 4.1 ผลการวิเคราะห์สถานภาพของผู้ให้ข้อมูล

(n = 380)

ข้อมูลทั่วไป	จำนวน (คน)	ร้อยละ
1. เพศ		
ชาย	146	38.42
หญิง	234	61.58
2. อายุ		
18 - 25 ปี	81	21.32
26 - 30 ปี	44	11.58
31 - 35 ปี	34	8.95
36 - 40 ปี	71	18.68
41 - 45 ปี	30	7.89
46 ปีขึ้นไป	120	31.58
3. ระดับการศึกษา		
ไม่ได้เรียน	45	11.84
ประถมศึกษา	57	15.00
มัธยมศึกษา	45	11.84
อนุปริญญา	136	35.79
ปริญญาตรี	88	23.16
สูงกว่าปริญญาตรี	9	2.37
4. สถานภาพครอบครัว		
โสด	132	34.74
สมรส อยู่ด้วยกัน	212	55.79
หย่าร้าง	22	5.79
หม้าย	14	3.68
5. อาชีพ		
ข้าราชการ/พนักงานรัฐวิสาหกิจ	31	8.15
ธุรกิจส่วนตัว	24	6.32
ค้าขาย	59	15.53
เกษตรกร	161	42.37
รับจ้าง	23	6.05
อื่นๆ	82	21.58

จากตารางที่ 4.1 พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง จำนวน 234 คน คิดเป็นร้อยละ 61.58 ซึ่งมากกว่าเพศชายที่มีจำนวน 146 คนคิดเป็นร้อยละ 38.42

ด้านอายุส่วนใหญ่มีอายุ 46 ปีขึ้นไปจำนวน 120 คน คิดเป็นร้อยละ 31.58 รองลงมา อายุ 18 – 25 ปี จำนวน 81 คนคิดเป็นร้อยละ 21.32 ถัดมาอายุ 36 - 40 ปีจำนวน 71 คนคิดเป็นร้อยละ 18.68 อายุ 26 - 30 ปีจำนวน 44 คน คิดเป็นร้อยละ 11.84 อายุ 31 - 35 ปี จำนวน 34 คน คิดเป็นร้อยละ 8.95 และอายุ 41 - 45 ปี จำนวน 30 คน คิดเป็นร้อยละ 7.89 ตามลำดับ

ด้านการศึกษา ส่วนใหญ่มีระดับอนุปริญญา จำนวน 136 คน คิดเป็นร้อยละ 35.79 รองลงมา ระดับปริญญาตรี จำนวน 88 คน คิดเป็นร้อยละ 23.16 ระดับประถมศึกษาจำนวน 57 คน คิดเป็นร้อยละ 15.00 ระดับมัธยมศึกษาและไม่ได้เรียนจำนวนเท่ากัน คือ 45 คน คิดเป็นร้อยละ 11.84 และ การศึกษา สูงกว่าปริญญาตรี จำนวน 9 คน คิดเป็นร้อยละ 2.37 ตามลำดับ

ด้านสถานภาพส่วนใหญ่มีสถานภาพสมรส จำนวน 212 คน คิดเป็นร้อยละ 55.9 รองลงมา โสด จำนวน 131 คน คิดเป็นร้อยละ 34.6 หย่าร้างจำนวน 22 คน คิดเป็นร้อยละ 5.8 และ หม้าย จำนวน 14 คน คิดเป็นร้อยละ 3.7ตามลำดับ

ด้านอาชีพ ส่วนใหญ่มีอาชีพ เกษตรกรจำนวน 161 คน คิดเป็นร้อยละ 42.37 รองลงมา อาชีพอื่นๆ (เช่น นักเรียน นักศึกษา ว่างาน)จำนวน 82 คน คิดเป็นร้อยละ 21.58 ถัดมาข้าราชการ/พนักงานรัฐวิสาหกิจ จำนวน 31 คน คิดเป็นร้อยละ 8.15 อาชีพค้าขาย จำนวน 59 คน คิดเป็นร้อยละ 15.53 ประกอบธุรกิจส่วนตัว และรับจ้างเท่ากัน เป็นจำนวน 23 คน คิดเป็นร้อยละ 6.05 ตามลำดับ

4.2 ผลการวิเคราะห์ระดับการมีส่วนร่วมของประชาชน

ผู้วิจัยได้ตั้งคำถามปลายปิด (Close-ended Question) เพื่อวัดความคิดเห็นเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของประชาชนต่อการบริหารงานองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น องค์การบริหารส่วนตำบลเกาะลิบง อำเภอกันตัง จังหวัดตรัง ปรากฏผลดังตาราง ต่อไปนี้

ตารางที่ 4.2 ค่าเฉลี่ย และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของการมีส่วนร่วมของประชาชนต่อการ
บริหารงานองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น องค์การบริหารส่วนตำบลเกาะลิบง อำเภอกันตัง จังหวัดตรัง
ด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ

(n = 380)

ด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ	ระดับความคิดเห็น		
	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
1.ท่านมีส่วนร่วมในการตัดสินใจเกี่ยวกับนโยบาย หรือ โครงการของชุมชน	2.73	1.03	ปานกลาง
2.ท่านมีโอกาสแสดงความคิดเห็นอย่างเพียงพอในที่ประชุม หรือกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับชุมชน	3.37	0.92	ปานกลาง
3.ท่านพึงพอใจกับกระบวนการรับฟังความคิดเห็นของ ประชาชนจากผู้บริหารชุมชน	3.34	0.92	ปานกลาง
4.ท่านรู้สึกว่ามีอิทธิพลต่อการตัดสินใจของผู้นำชุมชน	3.26	0.90	ปานกลาง
5.ท่านได้รับโอกาสเข้าร่วมการประชุมที่มีการตัดสินใจใน เรื่องสำคัญๆ ของชุมชน	3.31	1.02	ปานกลาง
6.ท่านพึงพอใจในความโปร่งใสของกระบวนการตัดสินใจใน ชุมชน	3.25	0.95	ปานกลาง
7.ท่านรู้สึกว่าได้รับการสนับสนุนจากชุมชนในการตัดสินใจ เรื่องที่สำคัญต่อชุมชน	3.31	1.00	ปานกลาง
รวม	3.02	0.96	ปานกลาง

จากตารางที่ 4.2 พบว่า การมีส่วนร่วมของประชาชนต่อการบริหารงานองค์กรปกครอง
ส่วนท้องถิ่น องค์การบริหารส่วนตำบลเกาะลิบง อำเภอกันตัง จังหวัดตรัง ด้านการมีส่วนร่วมในการ
ตัดสินใจ ระดับความคิดเห็นโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.02$, $SD=0.96$) และเมื่อพิจารณาเป็น
รายข้อพบว่าข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุดไปหาน้อย คือท่านมีโอกาสแสดงความคิดเห็นอย่างเพียงพอในที่ประชุม
หรือกิจกรรม ที่เกี่ยวข้องกับชุมชน ($\bar{X} = 3.37$, $S.D.=0.92$) ท่านพึงพอใจกับกระบวนการรับฟังความ
คิดเห็นของประชาชนจากผู้บริหารชุมชน ($\bar{X} = 3.34$, $S.D.=0.92$) ท่านได้รับโอกาสเข้าร่วมการประชุม
ที่มีการตัดสินใจในเรื่องสำคัญๆ ของชุมชน ($\bar{X} = 3.31$, $S.D.=1.02$) ท่านรู้สึกว่าได้รับการสนับสนุน
จากชุมชน ในการตัดสินใจเรื่องที่สำคัญต่อชุมชน ($\bar{X} = 3.31$, $S.D.=1.00$) ท่านพึงพอใจในความ
โปร่งใสของกระบวนการตัดสินใจในชุมชน ($\bar{X} = 3.25$, $S.D.=0.95$) และข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด คือท่าน
มีส่วนร่วมในการตัดสินใจเกี่ยวกับนโยบาย หรือโครงการของชุมชน ($\bar{X} = 2.73$, $S.D.=1.03$)

ตารางที่ 4.3 ค่าเฉลี่ย และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของการมีส่วนร่วมของประชาชนต่อการบริหารงานองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น องค์การบริหารส่วนตำบลเกาะลิบง อำเภอกันตัง จังหวัดตรัง ด้านการมีส่วนร่วมในการปฏิบัติการ

ด้านการมีส่วนร่วมในการปฏิบัติการ	ระดับความคิดเห็น		
	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
1.ท่านมีส่วนร่วมในกระบวนการปฏิบัติการและดำเนินโครงการของชุมชน	4.80	0.45	มากที่สุด
2.ท่านรู้สึกว่ามีโอกาสในการเข้าร่วมกิจกรรมต่างๆ ของชุมชนอย่างเหมาะสม	4.73	0.50	มากที่สุด
3.ท่านได้รับการสนับสนุนและมีส่วนร่วมในการปฏิบัติงานในกิจกรรมชุมชน	4.74	0.51	มากที่สุด
4.ท่านพึงพอใจในระดับของการมีส่วนร่วมในการจัดการและประสานงานในชุมชน	4.72	0.52	มากที่สุด
5.ท่านมีความรู้สึกว่าได้รับการยอมรับในบทบาทที่ท่านปฏิบัติในชุมชน	4.74	0.48	มากที่สุด
6.ท่านเห็นว่าการมีส่วนร่วมของท่านส่งผลดีต่อการปฏิบัติงานในชุมชน	4.77	0.48	มากที่สุด
7.ท่านพึงพอใจในโอกาสที่ได้รับในการมีส่วนร่วมในกิจกรรมของชุมชน	4.88	0.35	มากที่สุด
เฉลี่ย	4.77	0.47	มากที่สุด

จากตารางที่ 4.3 พบว่าการมีส่วนร่วมในปฏิบัติการของประชาชนต่อการบริหารงานองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นองค์การบริหารส่วนตำบลเกาะลิบง อำเภอกันตัง จังหวัดตรัง ด้านการมีส่วนร่วมในการปฏิบัติการ อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.77$, S.D.= 0.47) และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่าข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุดไปหาน้อย คือท่านพึงพอใจในโอกาสที่ได้รับในการมีส่วนร่วมในกิจกรรมของชุมชน ($\bar{X} = 4.88$, S.D.=0.35),ท่านมีส่วนร่วมในกระบวนการปฏิบัติการและดำเนินโครงการของชุมชน ($\bar{X} = 4.80$, S.D.=0.45),ท่านเห็นว่าการมีส่วนร่วมของท่านส่งผลดีต่อการปฏิบัติงานในชุมชน ($\bar{X} = 4.77$, S.D.=0.48),ท่านได้รับการสนับสนุนและมีส่วนร่วมในการปฏิบัติงานในกิจกรรมชุมชน ($\bar{X} = 4.74$, S.D.=0.51),ท่านมีความรู้สึกว่าได้รับการยอมรับในบทบาทที่ท่านปฏิบัติในชุมชน ($\bar{X} = 4.74$, S.D.=0.48),ท่านรู้สึกว่ามีโอกาสในการเข้าร่วมกิจกรรมต่างๆ ของชุมชนอย่างเหมาะสม ($\bar{X} = 4.73$, S.D.=0.50),ท่านพึงพอใจในระดับของการมีส่วนร่วมในการจัดการและประสานงานในชุมชน ($\bar{X} = 4.72$, S.D.=0.52) และข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุดคือท่านพึงพอใจในระดับของการมีส่วนร่วมในการจัดการและประสานงานในชุมชน ($\bar{X} = 4.72$, S.D.=0.52)

ตารางที่ 4.4 ค่าเฉลี่ย และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของการมีส่วนร่วมของประชาชนต่อการ
บริหารงานองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น องค์การบริหารส่วนตำบลเกาะลิบง อำเภอกันตัง จังหวัดตรัง
ด้านการมี ส่วนร่วมในผลประโยชน์

ด้านการมีส่วนร่วมในผลประโยชน์	ระดับความคิดเห็น		
	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
1.ท่านรู้สึกว่าคุณได้รับผลประโยชน์จากการมีส่วนร่วมในกิจกรรมของชุมชน	4.82	0.42	มากที่สุด
2.ท่านพึงพอใจในความเท่าเทียมในการแบ่งปันผลประโยชน์จากโครงการชุมชน	4.77	0.45	มากที่สุด
3.ท่านเห็นว่าท่านได้รับการตอบแทนที่เหมาะสมจากการมีส่วนร่วมในชุมชน	4.69	0.54	มากที่สุด
4.ท่านรู้สึกว่าคุณมีสิทธิในผลประโยชน์ที่เกิดขึ้นจากกิจกรรมในชุมชน	4.71	0.55	มากที่สุด
5.ท่านพึงพอใจกับการจัดสรรผลประโยชน์ที่ได้รับจากการมีส่วนร่วมในชุมชน	4.69	0.52	มากที่สุด
6.ท่านรู้สึกว่าการมีส่วนร่วมของท่านส่งผลให้ท่านได้รับผลประโยชน์ที่เป็นธรรม	4.78	0.48	มากที่สุด
7.ท่านรู้สึกว่าการมีส่วนร่วมในชุมชนช่วยเสริมสร้างความมั่นคงในชีวิตของท่าน	4.79	0.49	มากที่สุด
เฉลี่ย	4.75	0.49	มากที่สุด

จากตารางที่ 4.4 พบว่าการมีส่วนร่วมของประชาชนต่อการบริหารงานองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น องค์การบริหารส่วนตำบลเกาะลิบง อำเภอกันตัง จังหวัดตรัง ด้านการมีส่วนร่วมในผลประโยชน์ อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.75$, S.D.= 0.49) และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่าข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากไปหาน้อย คือท่านรู้สึกว่าคุณได้รับผลประโยชน์จากการมีส่วนร่วมในกิจกรรมของชุมชน ($\bar{X} = 4.82$, S.D.=0.42),ท่านรู้สึกว่าการมีส่วนร่วมในชุมชนช่วยเสริมสร้างความมั่นคงในชีวิตของท่าน ($\bar{X} = 4.79$, S.D.=0.49),ท่านรู้สึกว่าการมีส่วนร่วมของท่านส่งผลให้ท่านได้รับผลประโยชน์ที่เป็นธรรม ($\bar{X} = 4.78$, S.D.=0.48),ท่านพึงพอใจในความเท่าเทียมในการแบ่งปันผลประโยชน์จากโครงการชุมชน ($\bar{X} = 4.77$, S.D.=0.45),ท่านรู้สึกว่าคุณมีสิทธิในผลประโยชน์ที่เกิดขึ้นจากกิจกรรมในชุมชน ($\bar{X} = 4.71$, S.D.=0.55),ข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด คือท่านเห็นว่าท่านได้รับการตอบแทนที่เหมาะสมจากการมีส่วนร่วมในชุมชน ($\bar{X} = 4.69$, S.D.=0.54) และท่านพึงพอใจกับการจัดสรรผลประโยชน์ที่ได้รับจากการมีส่วนร่วมในชุมชน ($\bar{X} = 4.69$, S.D.=0.54)

ตารางที่ 4.5 ค่าเฉลี่ย และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของการมีส่วนร่วมของประชาชนต่อการ
บริหารงานองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น องค์การบริหารส่วนตำบลเกาะลิบง อำเภอกันตัง จังหวัดตรัง
ด้านการมี ส่วนร่วมในการประเมินผล

ด้านการมีส่วนร่วมในการประเมินผล	ระดับความคิดเห็น		
	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
1.ท่านมีโอกาสดในการแสดงความคิดเห็นและประเมินผลโครงการหรือกิจกรรมในชุมชน	4.13	0.82	มาก
2.ท่านพึงพอใจในกระบวนการที่ท่านได้มีส่วนร่วมในการประเมินผลโครงการชุมชน	4.35	0.79	มาก
3.ท่านรู้สึกว่าการประเมินผลของท่านมีความสำคัญต่อการปรับปรุงโครงการชุมชน	4.19	0.79	มาก
4.ท่านพึงพอใจกับการนำข้อเสนอแนะที่ท่านให้ไปใช้ในการพัฒนาโครงการในชุมชน	4.21	0.85	มาก
5.ท่านมีส่วนร่วมในการติดตามและประเมินผลการดำเนินงานของกิจกรรมในชุมชน	4.21	0.82	มาก
6.ท่านรู้สึกว่าการประเมินผลของท่านสามารถช่วยให้ชุมชนพัฒนาไปในทิศทางที่ดีขึ้น	4.24	0.83	มาก
7.ท่านพึงพอใจกับบทบาทของท่านในการประเมินผลและการติดตามผลของโครงการ	4.26	0.80	มาก
8.ท่านมีความมั่นใจว่าผลการประเมินของท่านจะได้รับการพิจารณาและนำไปปรับปรุงการดำเนินงานในอนาคต	4.40	0.75	มาก
9.ท่านมีความมั่นใจว่าผลการประเมินของท่านจะได้รับการพิจารณาและนำไปปรับปรุงการดำเนินงานในอนาคต	4.27	0.83	มาก
เฉลี่ย	4.25	0.81	มาก

จากตารางที่ 4.5 พบว่า การมีส่วนร่วมของประชาชนต่อการบริหารงานองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น องค์การบริหารส่วนตำบลเกาะลิบง อำเภอกันตัง จังหวัดตรัง ด้านการมีส่วนร่วมในการประเมินผล อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.25$, S.D.= 0.81) และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่าข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากไปหาน้อย คือท่านมีความมั่นใจว่าผลการประเมินของท่านจะได้รับการพิจารณาและนำไปปรับปรุงการดำเนินงานในอนาคต ($\bar{X} = 4.40$, S.D.=0.79),ท่านพึงพอใจในกระบวนการที่ท่านได้มีส่วนร่วมในการประเมินผลโครงการชุมชน ($\bar{X} = 4.35$, S.D.=0.49),ท่านมีความมั่นใจว่าผลการประเมินของท่านจะได้รับการพิจารณา และนำไปปรับปรุงการดำเนินงานในอนาคต ($\bar{X} = 4.27$, S.D.=0.83),ท่านพึงพอใจกับบทบาทของท่านในการประเมินผลและการติดตามผลของโครงการ ($\bar{X} = 4.26$, S.D.=0.80) ท่านรู้สึกว่าการประเมินผลของท่านสามารถช่วยให้ชุมชนพัฒนาไปในทิศทางที่ดีขึ้น ($\bar{X} = 4.24$,

S.D.=0.83), ท่านพึงพอใจกับการนำข้อเสนอแนะที่ท่านให้ไปใช้ในการพัฒนาโครงการในชุมชน ($\bar{X}$ = 4.21, S.D.=0.85) ท่านมีส่วนร่วมในการติดตามและประเมินผลการดำเนินงานของกิจกรรมในชุมชน ($\bar{X}$ = 4.21, S.D.=0.82), ท่านรู้สึว่าการประเมินผลของท่านมีความสำคัญต่อการปรับปรุงโครงการชุมชน ($\bar{X}$ = 4.19, S.D.=0.79) และข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด คือท่านมีโอกาสนในการแสดงความคิดเห็นและประเมินผลโครงการหรือกิจกรรมในชุมชน ($\bar{X}$ = 4.13, S.D.=0.0.82) ตามลำดับ

ตารางที่ 4.6 ค่าเฉลี่ย และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของการมีส่วนร่วมของประชาชนต่อการบริหารงานองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น องค์การบริหารส่วนตำบลเกาะลิบง อำเภอกันตัง จังหวัดตรัง โดยภาพรวม

(n = 380)

ข้อที่	รายการ	ระดับความคิดเห็น			
		$\bar{X}$	S.D.	แปลผล	ลำดับ
1	ด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ	3.02	0.96	ปานกลาง	4
2	ด้านการมีส่วนร่วมในการปฏิบัติการ	4.77	0.47	มากที่สุด	1
3	ด้านการมีส่วนร่วมในผลประโยชน์	4.75	0.49	มากที่สุด	2
4	ด้านการมีส่วนร่วมในการประเมินผล	4.25	0.81	มาก	3
เฉลี่ย		4.20	0.68	มาก	

จากตารางที่ 4.6 พบว่า การมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารงานองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น องค์การบริหารส่วนตำบลเกาะลิบง อำเภอกันตัง จังหวัดตรัง โดยภาพรวม อยู่ในระดับมาก ($\bar{X}$ = 4.20, S.D.=0.68) และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่าด้านที่มีค่าเฉลี่ยมากไปหาน้อย คือ ด้านการมีส่วนร่วมในการปฏิบัติการ ($\bar{X}$ = 4.77, S.D.= 0.47) ด้านการมีส่วนร่วมในผลประโยชน์ ($\bar{X}$ = 4.75, S.D.= 0.49) ด้านการมีส่วนร่วมในการประเมินผล ($\bar{X}$ = 4.25, S.D.= 0.81) และด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ อยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X}$ = 3.02, S.D.=0.96)

4.3 การวิเคราะห์การทดสอบสมมติฐานการวิจัย

ผลการทดสอบสมมติฐาน ปัจจัยส่วนบุคคลต่อการมีส่วนร่วมในการบริหารงานองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น องค์การบริหารส่วนตำบลเกาะลิบง อำเภอกันตัง จังหวัดตรัง โดยใช้การทดสอบ t-test และ one way ANOVA เมื่อพบความแตกต่าง จะทำการการเปรียบเทียบเชิงซ้อน ด้วยวิธี LSD (Least Significant Difference)

ตารางที่ 4.7 ผลการทดสอบ t-test ปัจจัยส่วนบุคคลด้านเพศ ต่อการมีส่วนร่วมในการบริหารงานองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น องค์การบริหารส่วนตำบลเกาะลิบง อำเภอกันตัง จังหวัดตรัง

เพศ	n	$\bar{X}$	S.D.	F	t	Sig
ชาย	146	38.42	0.96	14.42	-1.681	0.005*
หญิง	234	61.58	1.03			

*นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

จากตารางที่ 4.7 ผลการทดสอบสมมติฐาน พบว่า ปัจจัยส่วนบุคคลด้านเพศที่แตกต่างกัน ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมในการบริหารงานองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น องค์การบริหารส่วนตำบลเกาะลิบง อำเภอกันตัง จังหวัดตรัง แตกต่างกัน โดยใช้สถิติ t-test มีค่า Sig เท่ากับ 0.005 ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05 โดยเพศหญิงมีส่วนร่วมมากกว่าเพศชาย

ตารางที่ 4.8 ผลการทดสอบความแปรปรวนทางเดียว (One-Way ANOVA) ปัจจัยส่วนบุคคลด้านอายุ ต่อการมีส่วนร่วมในการบริหารงานองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น องค์การบริหารส่วนตำบลเกาะลิบง อำเภอกันตัง จังหวัดตรัง

การมีส่วนร่วมของประชาชน	แหล่งความแปรปรวน	SS	df	MS	F	Sig
1. ด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ	ระหว่างกลุ่ม	39.18	10	7.83	0.14	0.00*
	ภายในกลุ่ม	290.70	369	0.62		
	รวม	337.88	379			
2. ด้านการมีส่วนร่วมในการปฏิบัติการ	ระหว่างกลุ่ม	121.12	10	24.02	10.07	0.00*
	ภายในกลุ่ม	216.76	369	0.54		
	รวม	337.88	379			
3. ด้านการมีส่วนร่วมในผลประโยชน์	ระหว่างกลุ่ม	92.66	10	1.46	2.15	0.00*
	ภายในกลุ่ม	245.22	369	0.55		
	รวม	337.88	379			
4. ด้านการมีส่วนร่วมในการประเมินผล	ระหว่างกลุ่ม	39.18	10	7.80	0.17	0.00*
	ภายในกลุ่ม	290.70	369	0.80		
	รวม	337.88	379			

*นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตารางที่ 4.8 ผลการทดสอบสมมติฐาน พบว่า ปัจจัยส่วนบุคคลด้านอายุที่แตกต่างกัน ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมในการบริหารงานองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น องค์การบริหารส่วนตำบลเกาะลิบง อำเภอกันตัง จังหวัดตรัง แตกต่างกัน โดยใช้สถิติ F-test มีค่า Sig เท่ากับ 0.00 ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05 และเพื่อให้ทราบว่ายูที่ที่แตกต่างกัน ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมในการบริหารงานองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น องค์การบริหารส่วนตำบลเกาะลิบง อำเภอกันตัง จังหวัดตรัง ในรายคูใดบ้างที่แตกต่างกันอย่าง มีนัยสำคัญจึงทำการวิเคราะห์ Post Hoc แบบ LSD (Least Significant Difference) ได้ผลดังนี้

ตารางที่ 4.9 การเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ยของอายุ ต่อการมีส่วนร่วมในการบริหารงานองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น องค์การบริหารส่วนตำบลเกาะลิบง อำเภอกันตัง จังหวัดตรัง จำแนกเป็นรายคู่ด้วยวิธี LSD

อายุ	$\bar{X}$	18 - 25 ปี	26 - 30 ปี	31 - 35 ปี	36 - 40 ปี	41 - 45 ปี	46 ปีขึ้นไป
		4.80	4.82	4.85	4.84	4.94	4.78
18 - 25 ปี	4.80	-	0.16 (0.35)	0.20* (0.00)	0.03 (0.74)	0.11 (0.32)	0.17 (0.30)
26 - 30 ปี	4.82		-	0.27* (0.00)	0.06 (0.40)	0.13 (0.27)	0.10 (0.30)
31 - 35 ปี	4.85			-	0.22* (0.04)	0.39* (0.03)	0.02 (0.30)
36 - 40 ปี	4.84				-	0.19 (0.12)	0.15 (0.25)
41 - 45 ปี	4.94						0.25* (0.03)
46 ปีขึ้นไป							-

*นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตารางที่ 4.9 เมื่อทดสอบความแตกต่างของการมีส่วนร่วมในการบริหารงานองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น องค์การบริหารส่วนตำบลเกาะลิบง อำเภอกันตัง จังหวัดตรัง จำแนกตามอายุ เป็นรายคู่ พบว่า อายุที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมในการบริหารงานองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น องค์การบริหาร ส่วนตำบลเกาะลิบง อำเภอกันตัง จังหวัดตรัง แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ได้แก่ อายุ 18 - 25 ปีกับอายุ 31-35 ปี อายุ 26 - 30 ปีกับอายุ 31 - 35 ปีอายุ 31 - 35 ปีกับอายุ 36 - 40 ปีอายุ 31 - 35 ปีกับอายุ 36 - 40 ปีอายุ 31 - 35 ปีกับอายุ 41 - 45 ปีและอายุ 41 - 45 ปีกับอายุ 46 ปี ขึ้นไป

ตารางที่ 4.10 ผลการทดสอบความแปรปรวนทางเดียว (One-Way ANOVA) ปัจจัยส่วนบุคคลด้านระดับการศึกษาต่อการมีส่วนร่วมในการบริหารงานองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น องค์การบริหารส่วนตำบลเกาะลิบง อำเภอกันตัง จังหวัดตรัง

การมีส่วนร่วมของประชาชน	แหล่งความแปรปรวน	SS	Df	MS	F	Sig
1. ด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ	ระหว่างกลุ่ม	2.33	6	0.46	0.85	0.06
	ภายในกลุ่ม	204.54	373	0.55		
	รวม	206.87	379			
2. ด้านการมีส่วนร่วมในการปฏิบัติ	ระหว่างกลุ่ม	157.00	6	0.03	0.35	0.88
	ภายในกลุ่ม	33.52	373	0.09		
	รวม	33.68	379			
3. ด้านการมีส่วนร่วมในผลประโยชน์	ระหว่างกลุ่ม	702.00	6	140.00	1.42	0.21
	ภายในกลุ่ม	36.73	373	0.09		
	รวม	37.44	379			
4. ด้านการมีส่วนร่วมในการประเมินผล	ระหว่างกลุ่ม	698.00	6	140.00	36.90	0.87
	ภายในกลุ่ม	141.11	373	0.38		
	รวม	141.80	379			

*นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตารางที่ 4.10 เมื่อทดสอบความแตกต่างของการมีส่วนร่วมในการบริหารงานองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น องค์การบริหารส่วนตำบลเกาะลิบง อำเภอกันตัง จังหวัดตรัง จำแนกตามระดับการศึกษาเป็นรายคู่ พบว่า ระดับการศึกษาไม่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมในการบริหารงานองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น องค์การบริหารส่วนตำบลเกาะลิบง อำเภอกันตัง จังหวัดตรัง

ตารางที่ 4.11 ผลการทดสอบความแปรปรวนทางเดียว (One-Way ANOVA) ปัจจัยส่วนบุคคลด้านสถานภาพ ต่อการมีส่วนร่วมในการบริหารงานองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น องค์การบริหารส่วนตำบลเกาะลิบง อำเภอกันตัง จังหวัดตรัง

การมีส่วนร่วมของประชาชน	แหล่งความแปรปรวน	SS	Df	MS	F	Sig
1. ด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ	ระหว่างกลุ่ม	0.25	6	0.86	0.16	0.93
	ภายในกลุ่ม	206.61	373	0.55		
	รวม	206.87	379			
2. ด้านการมีส่วนร่วมในการปฏิบัติการ	ระหว่างกลุ่ม	0.09	6	0.03	0.334	0.81
	ภายในกลุ่ม	33.60	373	0.09		
	รวม	33.68	379			
3. ด้านการมีส่วนร่วมในผลประโยชน์	ระหว่างกลุ่ม	0.24	6	0.08	0.82	0.49
	ภายในกลุ่ม	37.20	373	0.10		
	รวม	37.44	379			
4. ด้านการมีส่วนร่วมในการระดมผล	ระหว่างกลุ่ม	1.35	6	0.45	1.20	0.31
	ภายในกลุ่ม	140.46	373	0.38		
	รวม	141.81	379			

*นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตารางที่ 4.11 เมื่อทดสอบความแตกต่างของการมีส่วนร่วมในการบริหารงานองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น องค์การบริหารส่วนตำบลเกาะลิบง อำเภอกันตัง จังหวัดตรัง จำแนกตามสถานภาพ พบว่า สถานภาพที่แตกต่างกัน ไม่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมในการบริหารงานองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น องค์การบริหารส่วนตำบลเกาะลิบง อำเภอกันตัง จังหวัดตรัง

ตารางที่ 4.12 ผลการทดสอบความแปรปรวนทางเดียว (One-Way ANOVA) ปัจจัยส่วนบุคคลด้านอาชีพต่อการมีส่วนร่วมในการบริหารงานองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น องค์การบริหารส่วนตำบลเกาะลิบง อำเภอกันตัง จังหวัดตรัง

การมีส่วนร่วมของประชาชน	แหล่งความแปรปรวน	SS	Df	MS	F	Sig
1. ด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ	ระหว่างกลุ่ม	3.47	6	0.69	1.27	0.27
	ภายในกลุ่ม	203.40	373	0.54		
	รวม	206.87	379			
2. ด้านการมีส่วนร่วมในการปฏิบัติการ	ระหว่างกลุ่ม	0.08	6	0.01	0.18	0.97
	ภายในกลุ่ม	33.60	373	0.09		
	รวม	33.68	379			
3. ด้านการมีส่วนร่วมในผลประโยชน์	ระหว่างกลุ่ม	0.09	6	0.01	0.17	0.97
	ภายในกลุ่ม	37.35	373	0.10		
	รวม	37.44	379			
4. ด้านการมีส่วนร่วมในการระดมผล	ระหว่างกลุ่ม	0.25	6	0.05	0.13	0.98
	ภายในกลุ่ม	141.55	373	0.38		
	รวม	141.81	379			

*นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตารางที่ 4.12 ผลการทดสอบสมมติฐาน พบว่า ปัจจัยส่วนบุคคลด้านอาชีพที่แตกต่างกัน ไม่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมในการบริหารงานองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น องค์การบริหารส่วนตำบลเกาะลิบง อำเภอกันตัง จังหวัดตรัง

4.4 สรุปผลการทดสอบสมมติฐาน

ตารางที่ 4.13 สรุปผลการทดสอบสมมติฐานการมีส่วนร่วมของประชาชนต่อการบริหารงานองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น องค์การบริหารส่วนตำบลเกาะลิบง อำเภอกันตัง จังหวัดตรัง

สมมติฐาน	ผลการทดสอบสมมติฐาน
1. ประชาชนที่มีเพศแตกต่างกัน มีส่วนร่วมต่อการบริหารงานองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น องค์การบริหารส่วนตำบลเกาะลิบง อำเภอกันตัง จังหวัดตรังแตกต่างกัน	ยอมรับสมมติฐาน
2. ประชาชนที่มีอายุแตกต่างกัน มีส่วนร่วมต่อการบริหารงานองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น องค์การบริหารส่วนตำบลเกาะลิบง อำเภอกันตัง จังหวัดตรังแตกต่างกัน	ยอมรับสมมติฐาน
3. ประชาชนที่มีระดับการศึกษาแตกต่างกัน มีส่วนร่วมต่อการบริหารงานองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น องค์การบริหารส่วนตำบลเกาะลิบง อำเภอกันตัง จังหวัดตรังแตกต่างกัน	ปฏิเสธสมมติฐาน
4. ประชาชนที่มีสถานภาพแตกต่างกัน มีส่วนร่วมต่อการบริหารงานองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น องค์การบริหารส่วนตำบลเกาะลิบง อำเภอกันตัง จังหวัดตรังแตกต่างกัน	ปฏิเสธสมมติฐาน
5. ประชาชนที่มีอาชีพแตกต่างกัน มีส่วนร่วมต่อการบริหารงานองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น องค์การบริหารส่วนตำบลเกาะลิบง อำเภอกันตัง จังหวัดตรังแตกต่างกัน	ปฏิเสธสมมติฐาน

จากตารางที่ 4.13 ผลการทดสอบสมมติฐานสรุปได้ว่า ปัจจัยส่วนบุคคลด้านเพศและอายุที่แตกต่างกันส่งผลต่อการมีส่วนร่วมต่อการบริหารงานองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น องค์การบริหารส่วนตำบลเกาะลิบง อำเภอกันตังจังหวัดตรังแตกต่างกัน ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05 ส่วนปัจจัยด้านประชากรศาสตร์ด้านระดับการศึกษาสถานภาพ และอาชีพที่แตกต่างกันไม่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมต่อการบริหารงานองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น องค์การบริหารส่วนตำบลเกาะลิบง อำเภอกันตัง จังหวัดตรัง

บทที่ 5

สรุปผลอภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัยเรื่องการมีส่วนร่วมของประชาชนต่อการบริหารงานองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น องค์การบริหารส่วนตำบลเกาะลิบง อำเภอกันตัง จังหวัดตรัง มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนต่อการบริหารงานองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น องค์การบริหารส่วนตำบลเกาะลิบง อำเภอกันตัง จังหวัดตรัง และเพื่อเปรียบเทียบปัจจัยประชากรศาสตร์ ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา สถานภาพครอบครัว และอาชีพ ต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนต่อการบริหารงานองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น องค์การบริหารส่วนตำบลเกาะลิบง อำเภอกันตัง จังหวัดตรัง ซึ่งมีจำนวนประชากร 7,422 คน การเลือกกลุ่มตัวอย่างได้มาจากการคำนวณหาขนาดของกลุ่มตัวอย่างโดยใช้สูตรของยามานะ ได้ จำนวน 380 คนเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถามการวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยทำการวิเคราะห์ข้อมูลและการประมวลผลโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป สำหรับการวิจัยทางสังคมศาสตร์สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์คือค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ยส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน t test , F -test หรือวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว(One-way ANOVA)

5.1 สรุปผลการวิจัย

5.1.1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

จำนวนผู้ตอบแบบสอบถามมีทั้งหมด 380 คน โดยส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง จำนวน 234 คน คิดเป็นร้อยละ 61.58 ซึ่งมากกว่าเพศชายที่มีจำนวน 146 คนคิดเป็นร้อยละ 38.42 ส่วนใหญ่มีอายุ 46 ปีขึ้นไป จำนวน 120 คน คิดเป็นร้อยละ 31.58 รองลงมา อายุ 18-25 ปี จำนวน 81 คน คิดเป็นร้อยละ 21.32 โดยมีสถานภาพสมรสหรืออยู่ด้วยกัน จำนวน 212 คน คิดเป็นร้อยละ 55.79 ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีระดับการศึกษา ระดับอนุปริญญา จำนวน 136 คน คิดเป็นร้อยละ 35.79 ประกอบอาชีพเกษตรกร จำนวน 161คน คิดเป็นร้อยละ 42.37 รองลงมาเป็นอื่น ๆ จำนวน 82 คน คิดเป็นร้อยละ 21.58

5.1.2 ความคิดเห็นเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของประชาชนต่อการบริหารงานองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น องค์การบริหารส่วนตำบลเกาะลิบง

ผู้ตอบแบบสอบถามให้ความคิดเห็นเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของประชาชนต่อการบริหารงานองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น องค์การบริหารส่วนตำบลเกาะลิบง อำเภอกันตัง จังหวัดตรัง โดยภาพรวม อยู่ในระดับมากและเมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่าด้านที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุดไปหาน้อย คือ ด้านการมีส่วนร่วมในการปฏิบัติการด้านและการร่วมในการรับผลประโยชน์ อยู่ในระดับมากที่สุด,ด้านการมีส่วนร่วมในการดำเนินงานอยู่ในระดับมาก และด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจอยู่ในระดับปานกลาง ตามลำดับ

1. การมีส่วนร่วมของประชาชนต่อการบริหารงานองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น องค์การบริหารส่วนตำบลเกาะลิบง อำเภอกันตัง จังหวัดตรัง โดยภาพรวมการมีส่วนร่วมของประชาชน อยู่ในระดับมาก ซึ่งสะท้อนถึงความสนใจของประชาชนในการมีส่วนร่วมในกระบวนการพัฒนาท้องถิ่น โดยการวิเคราะห์ในรายด้าน เรียงลำดับจากมากไปน้อย พบว่า ด้านการมี

ส่วนร่วมในการปฏิบัติ อยู่ในระดับมากที่สุด รองลงมาคือ ด้านการมีส่วนร่วมในผลประโยชน์ อยู่ในระดับมากที่สุด ด้านการมีส่วนร่วมในการประเมินผล อยู่ในระดับมาก และด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือ ด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจอยู่ในระดับปานกลาง ตามลำดับสามารถสรุปเป็นรายด้าน ดังนี้

1.1 ด้านการมีส่วนร่วมในการปฏิบัติ พบว่าโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ ท่านรู้สึกว่ามีโอกาสในการเข้าร่วมกิจกรรมต่างๆ ของชุมชนอย่างเหมาะสมรองลงมา คือ ท่านได้รับการสนับสนุนและมีส่วนร่วมในการปฏิบัติงานในกิจกรรมชุมชน และข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดคือ ท่านมีส่วนร่วมในกระบวนการปฏิบัติการและดำเนินโครงการของชุมชน

1.2 ด้านการมีส่วนร่วมในผลประโยชน์ พบว่าโดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ ท่านรู้สึกว่าคุณมีสิทธิในผลประโยชน์ที่เกิดขึ้นจากกิจกรรมในชุมชนรองลงมา คือ ท่านรู้สึกว่าคุณได้รับผลประโยชน์จากการมีส่วนร่วมในกิจกรรมของชุมชนและข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดคือ ท่านพึงพอใจกับการจัดสรรผลประโยชน์ที่ได้รับจากการมีส่วนร่วมในชุมชน

1.3 ด้านการมีส่วนร่วมในการประเมินผล พบว่าโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ ท่านมีโอกาสในการแสดงความคิดเห็นและประเมินผลโครงการหรือกิจกรรมในชุมชนรองลงมา คือ ท่านรู้สึกว่าการประเมินผลของท่านมีความสำคัญต่อการปรับปรุงโครงการชุมชนและข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดคือ ท่านมีส่วนร่วมในการติดตามและประเมินผลการดำเนินงานของกิจกรรมในชุมชน

1.4 ด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ พบว่าโดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ ท่านได้รับโอกาสเข้าร่วมการประชุมที่มีการตัดสินใจในเรื่องสำคัญของชุมชนรองลงมา คือ ท่านพึงพอใจกับกระบวนการรับฟังความคิดเห็นของประชาชนจากผู้บริหารชุมชนและข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดคือ ท่านมีส่วนร่วมในการตัดสินใจเกี่ยวกับนโยบาย หรือโครงการของชุมชน

5.1.3 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อทดสอบสมมติฐาน

การวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อทดสอบสมมติฐาน สรุปได้ดังนี้

สมมติฐานที่ 1 ประชาชนที่มีเพศแตกต่างกัน มีส่วนร่วมต่อการบริหารงานองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น องค์การบริหารส่วนตำบลเกาะลิบง อำเภอกันตัง จังหวัดตรังแตกต่างกัน

ผลการทดสอบสมมติฐานคือ สอดคล้องกับสมมติฐาน โดยผลการวิจัยพบว่า ปัจจัยส่วนบุคคลด้านเพศที่แตกต่างกัน ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมต่อการบริหารงานองค์การบริหารส่วนตำบลเกาะลิบง อำเภอกันตัง จังหวัดตรัง แตกต่างกันโดยใช้สถิติ t-test มีค่า Sig เท่ากับ 0.005 ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05

สมมติฐานที่ 2 ประชาชนที่มีอายุแตกต่างกัน มีส่วนร่วมต่อการบริหารงานองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น องค์การบริหารส่วนตำบลเกาะลิบง อำเภอกันตัง จังหวัดตรัง แตกต่างกัน

ผลการทดสอบสมมติฐานคือ สอดคล้องกับสมมติฐาน โดยผลการวิจัยพบว่า ปัจจัยส่วนบุคคลด้านอายุที่แตกต่างกันส่งผลต่อการมีส่วนร่วมต่อการบริหารงานองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น องค์การบริหาร

บริหารส่วนตำบลเกาะลิบง อำเภอกันตัง จังหวัดตรัง แตกต่างกันโดยใช้สถิติ F-test มีค่าSig เท่ากับ 0.001 ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05

สมมติฐานที่ 3 ประชาชนที่มีระดับการศึกษาแตกต่างกัน มีส่วนร่วมต่อการบริหารงานองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น องค์การบริหารส่วนตำบลเกาะลิบง อำเภอกันตัง จังหวัดตรัง แตกต่างกัน

ผลการทดสอบสมมติฐานคือ ไม่สอดคล้องกับสมมติฐาน โดยผลการวิจัยพบว่าปัจจัยส่วนบุคคลด้านระดับการศึกษาที่แตกต่างกัน ไม่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมต่อการบริหารงานองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น องค์การบริหารส่วนตำบลเกาะลิบง อำเภอกันตัง จังหวัดตรัง

สมมติฐานที่ 4 ประชาชนที่มีสถานภาพแตกต่างกัน มีส่วนร่วมต่อการบริหารงานองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น องค์การบริหารส่วนตำบลเกาะลิบง อำเภอกันตัง จังหวัดตรัง แตกต่างกัน

ผลการทดสอบสมมติฐานคือ ไม่สอดคล้องกับสมมติฐาน โดยผลการวิจัยพบว่าประชาชนที่มีสถานภาพแตกต่างกัน ไม่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมต่อการบริหารงานองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น องค์การบริหารส่วนตำบลเกาะลิบง อำเภอกันตัง จังหวัดตรัง

สมมติฐานที่ 5 ประชาชนที่มีอาชีพแตกต่างกัน มีส่วนร่วมต่อการบริหารงานองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น องค์การบริหารส่วนตำบลเกาะลิบง อำเภอกันตัง จังหวัดตรัง แตกต่างกัน

ผลการทดสอบสมมติฐานคือ ไม่สอดคล้องกับสมมติฐาน โดยผลการวิจัยพบว่าปัจจัยส่วนบุคคลด้านอาชีพที่แตกต่างกัน ไม่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมต่อการบริหารงานองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น องค์การบริหารส่วนตำบลเกาะลิบง อำเภอกันตัง จังหวัดตรัง

5.2 การอภิปรายผล

ผลการวิจัยพบว่า ปัจจัยส่วนบุคคลด้านเพศ และอายุที่แตกต่างกัน ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมต่อการบริหารงานองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น องค์การบริหารส่วนตำบลเกาะลิบง อำเภอกันตัง จังหวัดตรัง แตกต่างกัน ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05 ทั้งนี้เนื่องจาก เพศมีผลต่อบทบาททางสังคมและการแสดงออกในการมีส่วนร่วม เช่น เพศชายอาจได้รับการคาดหวังให้มีบทบาทนำในชุมชน เพศหญิงอาจมีบทบาทสนับสนุนหรือเข้าร่วมในประเด็นเฉพาะที่เกี่ยวข้องกับครอบครัวหรือการพัฒนา ส่วนอายุ สำหรับผู้สูงวัยอาจมีเวลาว่างพอที่จะมีส่วนร่วมในกิจกรรมหรือการบริหารงานองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น องค์การบริหารส่วนตำบลเกาะลิบง อำเภอกันตัง จังหวัดตรัง มากกว่าวัยรุ่น หรือวัยทำงาน จากผลการศึกษาจะเห็นได้ว่า ปัจจัยเหล่านี้สะท้อนถึงความแตกต่างในบทบาท ความสนใจ และข้อจำกัดของกลุ่มประชากรแต่ละกลุ่มในชุมชน ซึ่งมีผลโดยตรงต่อระดับและลักษณะของการมีส่วนร่วมในการบริหารงานองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น องค์การบริหารส่วนตำบลเกาะลิบง อำเภอกันตัง จังหวัดตรัง

ส่วนปัจจัยด้านประชากรศาสตร์ด้านระดับการศึกษาสถานภาพและอาชีพที่แตกต่างกันไม่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมต่อการบริหารงานองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น องค์การบริหารส่วนตำบลเกาะลิบง อำเภอกันตัง จังหวัดตรัง

ในการมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารงานองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น องค์การบริหารส่วนตำบลเกาะลิบง อำเภอกันตัง จังหวัดตรัง โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เรียงลำดับการมีส่วนร่วมของประชาชนจากมากไปน้อยตามลำดับดังนี้ ด้านการมีส่วนร่วมในการปฏิบัติการการมีส่วนร่วมใน

ผลประโยชน์การมีส่วนร่วมในการประเมินผล และการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ สามารถอภิปรายรายละเอียดได้ ดังนี้

ด้านการมีส่วนร่วมในการปฏิบัติการของประชาชนในการบริหารงานองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น องค์การบริหารส่วนตำบลเกาะลิบง อำเภอกันตัง จังหวัดตรัง อยู่ในระดับมากที่สุด สอดคล้องกับงานวิจัยของ ปาริชาติ มณี (2565) ศึกษาระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาท้องถิ่นของเทศบาลตำบลหนองตำลึง อำเภอพวนทอง จังหวัดชลบุรีและเพื่อศึกษาเปรียบเทียบประชาชนที่มีปัจจัยส่วนบุคคลต่างกัน คือ เพศ รายได้ ระดับการศึกษา อาชีพ รายได้ ระยะเวลาที่อาศัยอยู่ในหมู่บ้าน/ชุมชน และบทบาทในหมู่บ้านกับการมีส่วนร่วมในการพัฒนาท้องถิ่นส่วนประชาชนที่มีอายุและอาชีพต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการดำเนินงานพัฒนาชุมชนแตกต่างกัน สอดคล้องกับ สุชาติ พริกเล็ก ไพรัตน์ นิมหาด และเดโช แชน้ำแก้ว (2565) เพื่อศึกษาข้อเสนอแนะเกี่ยวกับแนวทางการมีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชนของประชาชน โดยใช้วิธีการวิจัยแบบผสมวิธี การวิจัยเชิงคุณภาพ กลุ่มผู้ให้ข้อมูลสำคัญจำนวน 21 คน เก็บข้อมูลโดยใช้แบบสัมภาษณ์แบบไม่มีโครงสร้าง

ด้านการมีส่วนร่วมในผลประโยชน์ การมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารงานองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น องค์การบริหารส่วนตำบลเกาะลิบง อำเภอกันตัง จังหวัดตรัง อยู่ในระดับมากที่สุด อาจเป็นเพราะประชาชนได้มีส่วนร่วมกับองค์การบริหารส่วนตำบลเกาะลิบงในการจัดทำ ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ ชาญชัย จิตเหล้าอาพร (2565, 29-35) กล่าวถึง การปกครองตนเองของท้องถิ่นสิ่งที่ขาดไม่ได้เลยคือการมีส่วนร่วมของประชาชน ทั้งการมีส่วนร่วมกำหนดนโยบายสาธารณะ การมีส่วนร่วมนำนโยบายปฏิบัติถ้าหากไม่ได้รับความร่วมมือจากประชาชน ผลสัมฤทธิ์ของนโยบายไม่อาจเกิดขึ้นได้ โดยเฉพาะอย่างยิ่งที่มาของคณะผู้บริหารท้องถิ่น เป็นการภาพสะท้อนว่า ประชาชนมีส่วนร่วมในการปกครองคณะผู้บริหารของท้องถิ่น และสอดคล้องกับแนวคิดของ วิษณุ หยกจินดา (2557, 8) ให้แนวคิดเกี่ยวกับการเปิดโอกาสให้ประชาชนเข้ามีส่วนร่วมไว้ว่า ในการให้ข้อมูลและเข้ามาร่วมแสดงความคิดเห็นนั้นทำให้การดำเนินงานของรัฐมีความชอบธรรมมากขึ้น และสามารถปิดช่องโหว่หรือข้อบกพร่องของการดำเนินงานได้

ด้านการมีส่วนร่วมในการประเมินผล การมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารงานองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น องค์การบริหารส่วนตำบลเกาะลิบง อำเภอกันตัง จังหวัดตรัง อยู่ในระดับมากที่สุด สอดคล้องกับ วิพลรัตน์ คงยงค์ และ นิรัตน์ เพชรรัตน์ (2566) การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาชุมชน และเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาชุมชนและสอดคล้องกับ รพร หมื่นพรม (2564) ศึกษาระดับความคิดเห็นของประชาชนเกี่ยวกับการดำเนินงานพัฒนาชุมชนในชุมชนอำเภอเขาชะเมาจังหวัดระยอง

ด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ การมีส่วนร่วมของประชาชนต่อการบริหารงานองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น องค์การปกครองส่วนท้องถิ่นองค์การบริหารส่วนตำบลเกาะลิบง อำเภอกันตัง จังหวัดตรัง อยู่ในระดับปานกลางสอดคล้องกับแนวคิด โอภาส จิตระยนต์ (2565) การศึกษาวิจัยเรื่องการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลหน้าพระธาตุอำเภอนนทบุรี จังหวัดชลบุรี การมีส่วนร่วมทางการเมืองระดับชาติ ตามลำดับ ผลการเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมทางการเมืองระดับท้องถิ่นของประชาชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลหน้าพระธาตุ อำเภอนนทบุรี จังหวัดชลบุรี ด้านบริหารงานทั่วไป สอดคล้องกับแนวคิด อาหวัง ลำนุ้ยและบดินทร์ เด

เบาะจาโก (2564) ศึกษาการมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบลบาตง อำเภอรือเสาะ จังหวัดนราธิวาส โดยใช้ระดับการศึกษา สถานภาพครอบครัว อาชีพ รายได้ ผลการวิจัยพบว่าการมีส่วนร่วมของประชาชนต่อการบริหารงานปกครองส่วนท้องถิ่นด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ ด้านการมีส่วนร่วมในผลประโยชน์ด้านการมีส่วนร่วมในการปฏิบัติดำเนินงาน และด้านการมีส่วนร่วมในการประเมินผลอยู่ในระดับปานกลางนอกจากนี้ ประชาชนเสนอแนะการทำงานของ อบต. ด้านการร้องเรียนให้มีได้หลากหลายช่องทาง และให้ชี้แจงผ่านสื่อประชาสัมพันธ์ของ อบต. ให้มากขึ้น และต้องการให้ อบต. ทำหน้าที่ประสานงานกลุ่มประชาชน เพื่อให้เข้าร่วมกิจกรรม ร่วมควบคุมตรวจสอบการปฏิบัติงาน และการใช้จ่ายเงินงบประมาณตามแผนพัฒนาของ อบต.เพื่อการบริหารให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุด

5.3 ข้อเสนอแนะ

5.3.1 ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

ข้อเสนอแนะในการมีส่วนร่วมของประชาชนต่อการบริหารงานองค์การปกครองส่วนท้องถิ่น องค์การบริหารส่วนตำบลเกาะลิบง อำเภอกันตัง จังหวัดตรัง

จากผลการศึกษาพบว่า การมีส่วนร่วมของประชาชนต่อการบริหารงานองค์การปกครองส่วนท้องถิ่น องค์การบริหารส่วนตำบลเกาะลิบง อำเภอกันตัง จังหวัดตรัง ในด้านการตัดสินใจ อยู่ในระดับปานกลาง ซึ่งแสดงให้เห็นว่าประชาชนยังไม่สามารถเข้ามามีส่วนร่วมในการตัดสินใจ ในการดำเนินงานขององค์การปกครองส่วนท้องถิ่นได้เท่าที่ควร จึงควรต้องมีการเพิ่มโอกาส ให้ประชาชนทุกกลุ่มสามารถเข้ามามีบทบาทในการตัดสินใจเกี่ยวกับภารกิจขององค์การบริหารส่วนตำบลเกาะลิบงมากขึ้น เพราะการเปิดโอกาสให้ประชาชนทุกกลุ่ม ได้ร่วมมีส่วนร่วมในการตัดสินใจเกี่ยวกับโครงการ จะช่วยเพิ่มความโปร่งใสในการดำเนินการและส่งเสริมการปรับปรุงโครงการในอนาคต ตัวอย่างเช่น การสร้างแบบสอบถามออนไลน์ หรือการใช้การสำรวจความคิดเห็นจากประชาชน การประชุมภาคประชาคมก่อนที่จะดำเนินการ จะช่วยให้ประชาชนสามารถร่วมแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับโครงการ ซึ่งสามารถนำข้อมูลที่ได้อาจจะสามารถตอบสนองความต้องการของประชาชนได้อย่างตรงจุดและดียิ่งขึ้น

5.3.2 ข้อเสนอแนะในการศึกษาวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรมีการศึกษาระดับความรู้ความเข้าใจพฤติกรรมของประชาชนเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของประชาชนต่อการบริหารงานองค์การบริหารส่วนท้องถิ่น ทั้งเชิงคุณภาพแบบเจาะลึกเพื่อให้ทราบถึงปัญหาและอุปสรรคที่เกิดขึ้นเพื่อร่วมกันหาแนวทางในการแก้ไขปัญหาอย่างลึกซึ้ง

2. ควรศึกษาถึงปัญหาและอุปสรรคของการมีส่วนร่วมของประชาชนต่อการบริหารงานองค์การบริหารส่วนท้องถิ่น โดยศึกษาจากกลุ่มตัวอย่างเกษตรกร ค้าขาย และอื่น ๆ เพื่อจะได้เพิ่มความรู้อะไรและความร่วมมือของประชาชนให้มีประสิทธิภาพและนำไปสู่การมีส่วนร่วมของประชาชนต่อการบริหารงานองค์การบริหารส่วนท้องถิ่น ได้อย่างยั่งยืน

บรรณานุกรม

- กมล อุดุลพันธ์. (2548). **การบริหารรัฐกิจเบื้องต้น**. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยรามคำแหง. กองกฎหมายและระเบียบท้องถิ่น กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น. (2565). **ข้อมูลจำนวนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น**. เข้าถึงได้จาก <http://www.dla.go.th/work/abt/index.jsp>
- กันยารัตน์ จันทรสว่าง. (2553). **ปัจจัยที่มีผลต่อพฤติกรรมความเป็นสมาชิกที่ดีต่อองค์การบริหารส่วนจังหวัดสงขลา**. วิทยานิพนธ์รัฐประศาสนศาสตรบัณฑิต: มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์.
- กীরติวรรณ กัลยาณมิตร และคณะ. “การมีส่วนร่วมของชุมชนในการพัฒนาหมู่บ้านเศรษฐกิจพอเพียง” *กรณีศึกษาชุมชนตำบลห้วยดง อำเภอเมือง จังหวัดพิจิตร*. **วารสารรัชต์ภาคย์**, 14(34), 69-85.
- จำเริญ ถาตะนาน, วิจิตรา ศรีสอน และสัณฐาน ชยพันธ์ (2564). “การมีส่วนร่วมของประชาชนในกิจกรรมการพัฒนาชุมชนในพื้นที่ชายทะเลบางขุนเทียน กรุงเทพมหานคร” **วารสารสหวิทยาการมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์**, 4(2), 465.
- ชญาดา นิลสุวรรณ และ พิพัฒน์ ไทยอาริม. (2560). “การมีส่วนร่วมของประชาชนหมู่ที่ 6 ในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลบางรักพัฒนา” **อำเภอบางบัวทอง จังหวัดนนทบุรี (รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์)**. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต.
- ชนดล ทรงเดชธรานันท์. (2564). “การมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารจัดการขยะมูลฝอย” **ในเขตเทศบาลอำเภอเมืองจังหวัดขอนแก่น (การค้นคว้าอิสระหลักสูตรศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาบริหารจัดการองค์การ)**. คณะศิลปศาสตร์: มหาวิทยาลัยเกริก.
- ชาญชัย จิตเหล่าอาพร. (2565). **วัฒนธรรมทางการเมือง**. คณะรัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยรังสิต.
- ญาณเดช คุ่มประยูร. (2564). **การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาชุมชน: กรณีศึกษาชุมชนมีนบุรี อุปลัมภ์เขตมีนบุรี กรุงเทพมหานคร**. สารนิพนธ์หลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต วิทยาลัยบัณฑิตศึกษาด้านการจัดการ มหาวิทยาลัยศรีปทุม.
- ณัฏพร สุขกันต์. (2562). **การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาสี่ปี (2561 - 2564) เทศบาลตำบลบางฝ้าง อำเภอบางปะกง จังหวัดฉะเชิงเทรา**. งานนิพนธ์รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต, วิทยาลัยการบริหารรัฐกิจ, มหาวิทยาลัยบูรพา.
- ไทรทศ คูนิอาจ และวิวัฒน์ ฤทธิมา. (2562). “การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาชุมชนหมู่บ้านน้ำกระจาย ตำบลพะวง อำเภอเมืองสงขลา จังหวัดสงขลา” (วิทยานิพนธ์หลักสูตรปริญญาโทมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยทักษิณ, สงขลา)
- ทองศักดิ์ คุ่มไข่น้ำ. (2564). **การพัฒนาเชิงปฏิบัติ**. กรุงเทพมหานคร : บริษัทการพิมพ์.
- ธนิศร ยืนยง. (2561). **การมีส่วนร่วมของประชาชนที่ส่งผลต่อการพัฒนาท้องถิ่นในจังหวัดนครนายก**. วิทยานิพนธ์รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยเกริก.
- ธัญญาลักษณ์ ใจเที่ยง. (2563). “การมีส่วนร่วมของประชาชนในชุมชนเขตพระนคร กรุงเทพมหานคร ต่อการพัฒนาทักษะเยาวชน 4.0.” **สถาบันสารบัณฑิตพัฒนศิลป์**.

บรรณานุกรม (ต่อ)

- นครินทร์ เมฆไตรรัตน์. (2547). สารานุกรมการปกครองท้องถิ่นไทย. หมวดแนวคิดพื้นฐานรัฐกับการปกครองท้องถิ่น. กรุงเทพฯ: ธรรมดาเพรส.
- นันทวัฒน์ บรมานันท์. (2547). การปกครองท้องถิ่นตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยพ.ศ. 2540. กรุงเทพฯ: ม.ป.พ.
- นันทิดา จันทร์ศิริ. (2558). ธรรมชาติของระดับท้องถิ่น: มุมมองด้านการมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารจัดการท้องถิ่น. วารสารมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์มหาวิทยาลัยราชภัฏสุราษฎร์ธานี. 7(2) 95-117.
- เนตรนภา คงหอม (2559). การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลเขาชะลา อำเภอพยุหะคีรี จังหวัดนครสวรรค์. มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร
- บดินทร์ เดเบาะจาโกและอาหวัง ลำน้อย. (2564). “การมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบลบางตำบอหรือเสาะ จังหวัดนราธิวาส” (วิทยานิพนธ์หลักสูตรปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาบริหารการพัฒนาสังคม). มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์.
- ปาริชาติ มณี (2565). “การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาท้องถิ่นของเทศบาลตำบลหนองตำลึง อำเภอพานทอง จังหวัดชลบุรี” มหาวิทยาลัยบูรพา
- ประเดิมแพทย์รังษี (2556). “การมีส่วนร่วมของของประชาชนในการพัฒนาท้องถิ่นเทศบาลตำบลท่าหลวง อำเภอมะขาม จังหวัดจันทบุรี” มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี
- ปณณทัต บนขุนทด และคณะ. (2562). “การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาชุมชน” ตำบลอิสาน อำเภอเมือง จังหวัดบุรีรัมย์. วารสารบัณฑิตศึกษามหาจุฬาลงกรณ์, 6(1), 209-22
- พระธวัชชัย สนธิธมโม (วรรณนาวัน). (2561). “การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาชุมชนในเขตเทศบาลเมืองสระแก้วจังหวัดสระแก้ว.” สารนิพนธ์ปริญญารัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต, บัณฑิตวิทยาลัยมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
- พจนารถ บัวเขียว. (2535). การศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและความสามารถในการวิเคราะห์ตนเองของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ที่สอนโดยการสอนแบบแก้ปัญหาที่ใช้วิธีการคิดแบบโยนิโสมนสิการ. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- พลวุฒิ สะกิจ. (2561). “การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำบริการสาธารณะ” ของเทศบาลเมืองลำตาเสา อำเภอน้อย จังหวัดพระนครศรีอยุธยา (การค้นคว้าอิสระหลักสูตรปริญญารัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์). พระนครศรีอยุธยา: มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา.
- พีรพร หมื่นพรม (2564). “การดำเนินงานพัฒนาชุมชน ในชุมชนอำเภอเขาชะเมา จังหวัดระยอง” มหาวิทยาลัยบูรพา.
- มัลลิกา ต้นสอน. (2554). พฤติกรรมองค์การ. กรุงเทพฯ : บริษัท เอ็กซ์เบอร์เน็ต จำกัด.

บรรณานุกรม (ต่อ)

- เมตตา สีนยบุตร . (2548). การมีส่วนร่วมของประชาชนในการดำเนินงานตามโครงการพัฒนา ศักยภาพหมู่บ้าน/ ชุมชน (SML)ศึกษากรณีหมู่ที่ 4 ตำบลบ้านร่อม อำเภอบ้านไร่ จังหวัด พระนครศรีอยุธยา. ปัญหาพิเศษรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สาขานโยบายสาธารณะ, วิทยาลัยการบริหารรัฐกิจ มหาวิทยาลัยบูรพา.
- มาลี เป็ญจมะโน. (2546). การมีส่วนร่วมของประชาชนในการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบล ศึกษากรณีองค์การบริหารส่วนตำบลห้วยกะปิ. ปัญหาพิเศษ ร.ป.ม. (นโยบายสาธารณะ). ชลบุรี: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยบูรพา.
- วราภรณ์ เอื้อการณ์ และ อิศระ อุดมประเสริฐ. (2553). การศึกษาปัจจัยทางการตลาดที่มีอิทธิพล ต่อการซื้อซ้ำของผู้โดยสารสายการบินต้นทุนต่ำ. สาขาวิชาการจัดการการบินคณะ วิศวกรรมศาสตร์มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- วิจิต บุญสนองและคณะ. (2566). ศึกษาเรื่องการมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารงานของ องค์การบริหารส่วนตำบล.วารสารสหวิทยาการวิจัย: ฉบับบัณฑิตศึกษา (e-ISSN: 2730-3616) 12(1), 99-121.
- วุฒิสาร ต้นไชย. (2547). การกระจายอำนาจและการปกครองท้องถิ่น. ความก้าวหน้าหลัง รัฐธรรมนูญพ.ศ. 2540. กรุงเทพฯ: คลังวิชา.
- วีระศักดิ์ เครือเทพ. (2552). นวัตกรรมหรือนโยบายผู้สูงอายุไปปฏิบัติขององค์กรปกครองส่วน ท้องถิ่น. กรุงเทพมหานคร: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- วิพลรัตน์ คงยงค์และนิรัตน์ เพชรรัตน์. (2566). การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาชุมชน ตำบลทุ่งนารี อำเภอป่าบอน จังหวัดพัทลุง. การประชุมหาตใหญ่วิชาการระดับชาติและ นานาชาติ ครั้งที่ 14มหาวิทยาลัยหาดใหญ่.
- วิโรจน์ สารรัตน์. (2555). แนวคิด ทฤษฎีและประเด็นเพื่อการบริหารทางการศึกษา. พิมพ์ครั้งที่ 8. กรุงเทพฯ : ติพยวิสุทธิ์.
- วิรัช สงวนวงศ์วาน. (2547). การจัดการและพฤติกรรมองค์กร. กรุงเทพฯ : เพียร์สัน เอ็ดดูเคชั่น อินโดไชน์.
- วิชุลดา วงศ์ใหญ่.(2559). การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นของ องค์การบริหารส่วนตำบลเมืองแปง อำเภอปาย จังหวัดแม่ฮ่องสอน. วิทยานิพนธ์รัฐ ประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย.
- วิชญ์ หยกจินดา. (2557). การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาชุมชน หมู่บ้านทุ่งกร่าง ตำบล ทับไทร อำเภอโป่งน้ำร้อน จังหวัดจันทบุรี ชลบุรี : วิทยาลัยการบริหารรัฐกิจ มหาวิทยาลัย บูรพา.
- วันชัย วัฒนศัพท์. (2543). คู่มือการมีส่วนร่วมของประชาชนในการตัดสินใจของชุมชน. กรุงเทพฯ : สถาบันพระปกเกล้า. ISBN974-678-480-1
- ศิริ ถิอาสนา. (2557). เทคนิคการจัดการคุณภาพแนวใหม่ : แนวคิดหลักการสู่การบริหารจัดการ คุณภาพการศึกษา. พิมพ์ครั้งที่ 2. มหาสารคาม : มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม.
- ศิริวรรณ เสรีรัตน์ และคณะ. (2545). องค์การและการจัดการ. กรุงเทพฯ : ธรรมสาร.

บรรณานุกรม (ต่อ)

- สมยศ นาวิการ. (2544). การบริหาร. (พิมพ์ครั้งที่ 5). กรุงเทพฯ : บรรณกิจ.
- สุธาวิ กลิ่นอุบล.(2562).“การศึกษาการมีส่วนร่วมของชุมชนต่อความสำเร็จในการพัฒนาชุมชนตามแนวทางปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง” บ้านหัวเขาจีน ตำบลห้วยยางโทน อำเภอบางท้อ จังหวัดราชบุรี(วิทยานิพนธ์หลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต วิชาพัฒนาศึกษา แผน ก แบบ ก 2 ระดับปริญญามหาบัณฑิต). : มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- สิทธิธัญช์ วารุณสหัสสม.(2559).การมีส่วนร่วมของประชาชนต่อการบริหารงานปกครองส่วนท้องถิ่น องค์การบริหารส่วนตำบลลาดจินดาอำเภอสว่างพรวน จังหวัดนครปฐม. วิทยานิพนธ์รัฐศาสตรมหาบัณฑิต (การเมืองการปกครอง)สาขาวิชา/คณะ/มหาวิทยาลัยการเมืองการปกครอง สำหรับนักบริหารรัฐศาสตรมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- อัญมณี ทาพิทย. (2563). “การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม” ในเขตพื้นที่อำเภอสว่างพรวน จังหวัดสระแก้ว (บริหารธุรกิจมหาบัณฑิต วิชาเอกการจัดการทั่วไป). ปทุมธานี: มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี.
- อุทัย หิรัญโต.(2546). การเปลี่ยนแปลงสังคมกับศักยภาพของชุมชนไทย. กรุงเทพฯ: สมาคมสังคมศาสตร์แห่งประเทศไทยและสำนักพิมพ์อัมรินทร์.
- อรนนท์ กลั่นทูประ และปฎิภาณ ชัยเสนา. (2565). การมีส่วนร่วมของประชาชนในการปกครองส่วนท้องถิ่น กรณีศึกษา องค์การบริหารส่วนตำบลลำพัน อำเภอท่าใหม่ จังหวัดจันทบุรี: วารสารพุทธนวัตกรรมการจัดการ.
- อริยชยา จรุงกิตติกุล. (2553). การมีส่วนร่วมของประชาชนในการวางแผนพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลที่มีการบริหารจัดการที่ดี จังหวัดปัตตานี. วิทยานิพนธ์ (ศศ.ม. (พัฒนามนุษย์และสังคม)). มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์.
- โอภาสจิตระยนต์ (2565).การมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลหน้าพระธาตุอำเภอพนสนิม จังหวัดชลบุรี.
- Best, John W. (1981). *Research in Education*. 3 rd ed. Englewood cliffs, New Jersey : Prentice. Hall Inc.
- Cohen, J. M. and Uphoff, N. T. (1980). *Participation's Place in Rural Development: Seeking Clarity Through Specificity*. World Development. 8 (3): 213-235.
- Cohen, J.M. and Uphoff, N.T. (1981). *Rural Development Participation: Concept and measure for project design implementation and evaluation*. New York : Rural Development Committee Center for International Studies, Cornell University.

บรรณานุกรม (ต่อ)

- Fayol, Henri. (1949). **General and Industrial Management**. London : Sir Isaac Pitman & Sons.
- Frederick W. Taylor. (1911). **The Principles of Scientific Management**. New York :
McMillan. **Journal of Roi KaensarnAcademi**. 6(11), 210-222. (2564).
- Hellriegel, Don, Slocum, John W. (1982). **Organizational Behavior**. Cincinnati :
 SouthWesternCollege.
- Likert, Rensis. (1967). **The Method of Constructing and Attitude Scale. Attitude
 Theory andMeasurement**. Fishbein, Martin, Ed. New York: Wiley & Son.
- Luther Gulick and Lyndall Urwick. (1936). **Papers on the Science of administration**.
 New York: Institute of Public Administration Columbia University.
- Mongtagu, H. (1984). **Comparative Local Government**. Great Britain: William Brendon
 andSon.
- Rangmeesrisuk, J. (2018). **Buddhist Leadership Style for Administrator of Local
 Government Administration Establishes the People Participation in
 Ayutthaya Province, Thailand**. Asian Political Science Review, 2(1), 86-96.
- Robson, William A. (1953). **Local government” in Encyclopedia of Social Science**.
 New York : The Macmillan.
- Weber, Max. (1966). **The Theory of Social and Economic Organization**. Trans. By
 A.M. Henderson and Talcott Person, 4th edds. New York: The Free Press.
- Yamane, T. (1973). **Statistics : An Introductory Analysis. 3 rd ed**. New York : Harper
 and Row.
- Yoder Dale and other. (1959). **Handbook of personal Management and labour
 Relation**. New York : Mc Gra-Hill.

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก
เครื่องมือที่ใช้การวิจัย

แบบสอบถามเพื่อการวิจัย

เรื่อง การมีส่วนร่วมของประชาชนต่อการบริหารงานองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น องค์การบริหารส่วนตำบลเกาะลิบง อำเภอกันตัง จังหวัดตรัง

คำชี้แจง

จุดประสงค์ของแบบสอบถามนี้ เพื่อการศึกษาตามหลักสูตรรัฐศาสตรมหาบัณฑิตคณะ
วิทยาการจัดการ สถาบันวิทยาการจัดการแห่งแปซิฟิก

1. โปรดตอบคำถามโดยทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่อง () ที่ตรงกับความจริงหรือความคิดเห็น
ของท่าน มากที่สุด

2. แบบสอบถามนี้แบ่งออกเป็น 3 ตอน

ตอนที่ 1 ข้อมูลสภาพทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถามโดยลักษณะแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามวัดความคิดเห็นแบบประมาณค่า 5 ระดับ เกี่ยวกับการมี
ส่วนร่วมของประชาชนต่อการบริหารงานองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ขององค์การบริหารส่วนตำบล
เกาะลิบงอำเภอกันตัง จังหวัดตรัง

ตอนที่ 3 แบบสอบถามลักษณะปลายเปิดให้ผู้ตอบแบบสอบถามแสดงความ
คิดเห็นและข้อเสนอแนะเพิ่มเติมของประชาชนต่อการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบลเกาะลิ
บง อำเภอกันตัง จังหวัดตรัง

3. ข้อมูลที่ได้จากการตอบแบบสอบถาม จะถูกเก็บเป็นความลับและจะนำไปใช้ประโยชน์
ในทางวิชาการเพื่อการศึกษาวิจัย

ผู้วิจัยหวังว่าจะได้รับความเมตตาอนุเคราะห์ในการตอบแบบสอบถามในครั้งนี้เป็น
อย่างดี และขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

(นายสุวิทย์ ตันตีสัจกุล)

ผู้วิจัย

ตอนที่ 1 แบบสอบถามเกี่ยวกับข้อมูลสภาพทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

คำชี้แจง กรุณาทำเครื่องหมาย (✓) ลงในช่องว่าง

1. เพศ

() ชาย

() หญิง

2. อายุ

() 18 - 25 ปี

() 26 - 30 ปี

() 31 - 35 ปี

() 36 - 40 ปี

() 41 - 45 ปี

() 46 ปีขึ้นไป

3. ระดับการศึกษา

() ไม่ได้เรียน

() ประถมศึกษา

() มัธยมศึกษา

() อนุปริญญา

() ปริญญาตรี

() สูงกว่าปริญญาตรี

4. สถานภาพครอบครัว

() โสด

() สมรส อยู่ด้วยกัน

() หย่าร้าง

() หม้าย

5. อาชีพ

() ข้าราชการ/พนักงานรัฐวิสาหกิจ

() ธุรกิจส่วนตัว

() ค้าขาย

() เกษตรกร

() รับจ้าง

() อื่นๆ

ตอนที่ 2 แบบสอบถามความคิดเห็นแบบประมาณค่า 5 ระดับ เกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของ

ประชาชนต่อการบริหารงานองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น องค์การบริหารส่วนตำบลเกาะลิบง

คำชี้แจง กรุณาทำเครื่องหมาย (✓) ลงในช่องว่างและเสนอความคิดเห็นในช่องว่างที่เตรียมไว้ในแบบสอบถาม

5 มีความคิดเห็นต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนต่อการบริหารงานในระดับ มากที่สุด

4 มีความคิดเห็นต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนต่อการบริหารงานในระดับ มาก

3 มีความคิดเห็นต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนต่อการบริหารงานในระดับ ปานกลาง

2 มีความคิดเห็นต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนต่อการบริหารงานในระดับ น้อย

1 มีความคิดเห็นต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนต่อการบริหารงานในระดับ น้อยที่สุด

การมีส่วนร่วมของประชาชนต่อการบริหารงานองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น องค์การบริหารส่วนตำบลเกาะลิบง		ระดับการมีส่วนร่วม				
		มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
ด้านที่ 1. การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ						
1	ท่านมีส่วนร่วมในการตัดสินใจเกี่ยวกับนโยบายหรือโครงการของชุมชน					
2	ท่านมีโอกาสแสดงความคิดเห็นอย่างเพียงพอในที่ประชุมหรือกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับชุมชน					
3	ท่านพึงพอใจกับกระบวนการรับฟังความคิดเห็นของประชาชนจากผู้บริหารชุมชน					
4	ท่านรู้สึกว่ามีอิทธิพลต่อการตัดสินใจของผู้นำชุมชน					
5	ท่านได้รับโอกาสเข้าร่วมการประชุมที่มีการตัดสินใจในเรื่องสำคัญๆ ของชุมชน					
6	ท่านพึงพอใจในความโปร่งใสของกระบวนการตัดสินใจในชุมชน					
7	ท่านรู้สึกว่าได้รับการสนับสนุนจากชุมชนในการตัดสินใจเรื่องที่สำคัญต่อชุมชน					
ด้านที่ 2. การมีส่วนร่วมในการปฏิบัติการ						
8	ท่านมีส่วนร่วมในกระบวนการปฏิบัติการและดำเนินโครงการของชุมชน					
9	ท่านรู้สึกว่ามีโอกาสในการเข้าร่วมกิจกรรมต่างๆ ของชุมชนอย่างเหมาะสม					
10	ท่านได้รับการสนับสนุนและมีส่วนร่วมในการปฏิบัติงานในกิจกรรมชุมชน					
11	ท่านพึงพอใจในระดับของการมีส่วนร่วมในการจัดการและประสานงานในชุมชน					
12	ท่านมีความรู้สึกว่าได้รับการยอมรับในบทบาทที่ท่านปฏิบัติในชุมชน					
13	ท่านเห็นว่าการมีส่วนร่วมของท่านส่งผลดีต่อการปฏิบัติงานในชุมชน					
14	ท่านพึงพอใจในโอกาสที่ได้รับในการมีส่วนร่วมในกิจกรรมของชุมชน					

การมีส่วนร่วมของประชาชนต่อการบริหารงานองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น องค์การบริหารส่วนตำบลเกาะลิบง		ระดับการมีส่วนร่วม				
		มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
ด้านที่ 3. การมีส่วนร่วมในผลประโยชน์						
15	ท่านรู้สึกว่าคุณได้รับผลประโยชน์จากการมีส่วนร่วมในกิจกรรมของชุมชน					
16	ท่านพึงพอใจในความเท่าเทียมในการแบ่งปันผลประโยชน์จากโครงการชุมชน					
17	ท่านเห็นว่าท่านได้รับการตอบแทนที่เหมาะสมจากการมีส่วนร่วมในชุมชน					
18	ท่านรู้สึกว่าคุณมีสิทธิ์ในผลประโยชน์ที่เกิดขึ้นจากกิจกรรมในชุมชน					
19	ท่านพึงพอใจกับการจัดสรรผลประโยชน์ที่ได้รับจากการมีส่วนร่วมในชุมชน					
20	ท่านรู้สึกว่าการมีส่วนร่วมของท่านส่งผลให้ท่านได้รับผลประโยชน์ที่เป็นธรรมมากขึ้น					
21	ท่านรู้สึกว่าการมีส่วนร่วมในชุมชนช่วยเสริมสร้างความมั่นคงในชีวิตของท่าน					
ด้านที่ 4. การมีส่วนร่วมในการประเมินผล						
22	ท่านมีโอกาสดำเนินการแสดงความคิดเห็นและประเมินผลโครงการหรือกิจกรรมในชุมชน					
23	ท่านพึงพอใจในกระบวนการที่ท่านได้มีส่วนร่วมในการประเมินผลโครงการชุมชน					
24	ท่านรู้สึกว่าการประเมินผลของท่านมีความสำคัญต่อการปรับปรุงโครงการชุมชน					
25	ท่านพึงพอใจกับการนำข้อเสนอแนะที่ท่านให้ไปใช้ในการพัฒนาโครงการในชุมชน					
26	ท่านมีส่วนร่วมในการติดตามและประเมินผลการดำเนินงานของกิจกรรมในชุมชน					
27	ท่านรู้สึกว่าการประเมินผลของท่านสามารถช่วยให้ชุมชนพัฒนาไปในทิศทางที่ดีขึ้น					

การมีส่วนร่วมของประชาชนต่อการบริหารงานองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น องค์การบริหารส่วนตำบลเกาะลิบง		ระดับการมีส่วนร่วม				
		มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
ด้านที่ 4. การมีส่วนร่วมในการประเมินผล (ต่อ)						
28	ท่านพึงพอใจกับบทบาทของท่านในการประเมินผลและการติดตามผลของโครงการชุมชน					
29	ท่านมีความมั่นใจว่าผลการประเมินของท่านจะได้รับการพิจารณาและนำไปปรับปรุงการดำเนินงานในอนาคต					
30	ท่านมีความมั่นใจว่าผลการประเมินของท่านจะได้รับการพิจารณาและนำไปปรับปรุงการดำเนินงานในอนาคต					

ตอนที่ 3 ปัญหาและแนวทางในการแก้ไข ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะเพิ่มเติม

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

ขอขอบคุณที่ให้ความร่วมมือในการตอบแบบสอบถาม

ภาคผนวก ข
รายนามผู้เชี่ยวชาญในการตรวจเครื่องมือ

รายนามผู้เชี่ยวชาญในการตรวจเครื่องมือ

1. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.พีระ พันธุ์งาม ศึกษาศาสตรดุษฎีบัณฑิต
มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา
อาจารย์ประจำหลักสูตร
รัฐศาสตรมหาบัณฑิต
สถาบันวิทยาการจัดการแห่งแปซิฟิก
2. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. สุจิตรา สามัคคีธรรม รองอธิการบดี
สถาบันวิทยาการจัดการแห่งแปซิฟิก
อำเภอเมือง จังหวัดพะเยา
3. ดร. สุชาติ ใจภักดี ดุษฎีบัณฑิต
สาขาบริหารการศึกษา
มหาวิทยาลัยนเรศวร
ผู้เชี่ยวชาญพิเศษ
สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้ง (กกต.)
3.)

ประวัติผู้วิจัย

ชื่อ-นามสกุล	นายสุวิทย์ ต้นตีสัจกุล
วัน/เดือน/ปีเกิด	10 เมษายน 2524
ที่อยู่ปัจจุบัน	30/2 หมู่ที่ 3 ตำบลกันตังใต้ อำเภอกันตัง จังหวัดตรัง
ตำแหน่งหน้าที่การงานปัจจุบัน	เจ้าพนักงานป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย ชำนาญงาน
ที่อยู่ทำงาน	สถานีดับเพลิงเทศบาลนครตรัง ถนนวิเศษกุล ตำบลทับเที่ยง อำเภอเมืองตรัง จังหวัดตรัง 92000 โทร 075-218777
ประวัติการศึกษา	
พ.ศ. 2540	มัธยมศึกษาตอนต้นโรงเรียนกันตังพิทยากร
พ.ศ. 2543	ประกาศนียบัตรวิชาชีพ(ปวช.) วิทยาลัยเทคนิคตรัง
พ.ศ. 2545	ประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง(ปวส.) วิทยาลัยเทคนิคตรัง
พ.ศ. 2551	ปริญญาตรี มหาวิทยาลัยราชภัฏภูเก็ต วิทยาศาสตร์บัณฑิต สาขาวิชาอุตสาหกรรมการผลิต